

Uvodnik

Jurij Paljk

Kdor ne pozna svoje preteklosti, nima prihodnosti!

Med slovesno mašo, ki jo je minulo soboto zvečer v oglejski baziliki ob somaševanju goriškega nadškofa msgr. Dina De Antonija in drugih škofov daroval predsednik Italijanske škofovske konference in kardinal iz Genove Angelo Bagnasco, sem se spraševal, kakšen smisel ima, da v Novem glasu posvečamo tako veliko pozornost dogodkom v Ogleju in starodavni baziliki, če pa je prisotnost slovenskih vernikov pri mašah vedno manjša. Prav tako sem se po maši na glas vprašal s števerjanskim županom Hadrijanom Corsijem, ki je eden najbolj zvestih udeležencev vseh bogoslužnih slovesnosti v Ogleju, zakaj se Slovenci sami odpovedujemo svojemu mestu, da, tudi v Cerkvi sami. Koprski škof msgr. Metod Piriš s pomožnim škofom dr. Jurijem Bizjakom, bralec berila in še nekaj drugih znanih obrazov, med njimi peščica, a zares le peščica slovenskih duhovnikov, namreč prav nikogar ne morejo prepričati, da je goriška nadškofija tudi slovenska stvarnost, vsaj na zunaj ne. K temu lahko dodam še pregovorno malo, odločno premalo vernikov, ki se zadnje čase zbirajo pri slovesnih bogoslužjih v nebeško lepi oglejski starodavni baziliki.

Tudi na praznik zavetnikov goriške nadškofije in naše dežele, oglejskih mučencev sv. Mohorja in Fortunata, je bilo tako. Po drugi strani pa lahko ugotovljamo, da je nedavni, sicer res brezplačni koncert slavnega italijanskega violinista Uta Ughija privabil v oglejsko baziliko toliko ljudi, da so organizatorji imeli težave, ker niso mogli vseh glasbe in slavne-ga glasbenika željnih ljudi spustiti v baziliko, ki je dobesečno pokala po šivih. Da se je večina le-teh pred koncertom, med njim in po njem obnašala neprimerno in bila za cerkev tudi neprimerno oblečena, je seveda še dodatno znamenje, ki postavlja take vrste pobude pod velik vprašaj, saj oglejske bazilike ne moremo in ne smemo kristjani jemati samo kot prizorišče kulturnih dogodkov, drugim pa ne smemo dopustiti, da bi oglejsko baziliko imeli kot samo kulturni spomenik, kot le kraj vrhunske starokrščanske umetnosti. Oglejska bazilika je namreč najprej cerkev, posvečen kraj, od koder smo vsi mi prejeli krščanstvo in omiko, kulturo, Slovenci pa jo imamo in moramo imeti tudi za simbol našega krščanskega, kulturnega, narodnega izročila, saj je danes slovensko narodno telo ohranjen le na tistih mestih, kjer je nekoč bil slovenski oglejski patriarhat, kot je tudi slovenska država na ozemlju, ki je nekoč spadalo v oglejsko krajevno Cerkve. To so seveda zgodovinska dejstva, ki se jih moramo zavedati, ko vstopamo v starodavno baziliko z največjimi starokrščanskimi mozaiki na svetu.

Seveda smo tudi sami del sodobne družbe, za katero se dejansko ne more več najti definicija, ki bi razložila, zakaj se v naši družbi vse bolj uveljavljajo egoizem, individualizem, kapital kot edino vodilo družbe, predvsem pa brezbriznost, osamljenost, tista pogubna notranja samota, ki niti v krščanstvu ni zmožna več videti odgovora na temeljna človeška vprašanja. In smo zato izgubljeni v svetu, ki prisega samo na uspeh, denar, vidljivost in slavo, na minljivost, ki seveda s starodavnimi oglejskimi mozaiki nima ničesar skupnega, tudi zato ne, ker so oglejski mozaiki pripoved o večnem življenju, o katerem sta pričala v Ogleju z mučeniško smrtjo tako sv. Mohor in Fortunat kot vrsta drugih kristjanov. Odpovedati se Ogleju pomeni odpovedati se sami sebi, kajti tisti, ki ne pozna svoje preteklosti, nima nobene prihodnosti!

Foto AČ

POGOVOR Danilo Türk, predsednik Republike Slovenije

"Časi so se spremenili, treba je spremeniti tudi kalupe."

Dr. Danilo Türk, predsednik Republike Slovenije, je poklicni diplomat, ki se je po sklopeu obdobja, ko je bil v samem vrhu Organizacije združenih narodov, vrnil v domovino in se politično angažiral za najprestižnejši položaj v državi. Na lanskih predsedniških volitvah je slovenske državljane prepričal v dveh krogih. Potem ko je v prvem krogu tesno zaostal za Lojzetom Peterle-
tom, je v balotazi tekmeča in prvega predsednika demokratično izvoljene slovenske vlade gladko porazil. Ena od njegovih prvih predsedniških potez je bila razpustitev parlamenta in razpis državnozborskih volitev, ki bodo potekale 21. septembra letos. Politično ozračje je v matični domovini že naelektreno, vladne in opzijske stranke se po slovenskem šestmesečnem predsedovanju EU-ju popolnoma posvečajo prihajajoči volilni preizkušnji. Kljub občutljivemu političnemu trenutku se je predsednik RS, dr. Danilo Türk, odločil spregovoriti za naš teden in v obsežnem pogovoru, ki ga tokrat objavljamo. Ob evropskih tematikah in notranje-političnih temah nam je predsednik povedal marsikaj zanimivega tudi glede svojega gledanja na problematiko manjšine.

Gospod predsednik, na nedavnem srečanju Zbora za republiko ste publiko nagovorili z besedami, da imamo Slovenci pogosto probleme, ki si jih ustvarjamo sami.

Ne znamo ceniti dejstva, da nam drugi ne povz-

ročajo prevelikih problemov. Ker je večina težav lastne proizvodnje, bi morali biti tudi lažje rešljivi.

Slovenska vlada poudarja, da je bilo šestmesečno obdobje predsedovanja EU zelo uspešno. Tej oceni pritrjujejo tudi vlade številnih držav članic EU. Kakšna je vaša ocena?

Z oceno soglašam. Predsedovanje je bilo uspešno. Bilo je zelo skrbno pripravljeno: Slovenija se je namreč na ta trenutek pripravljala več let doma in v mednarodnih posvetovanjih. Naloge, ki so ji pripadle, je uspešno izvedla. Šlo je za predsedovanje kontinuitete in implementacije, ne za nove eksperimentalne ideje. Šlo je za čas neposredno po sklenitvi Lizbonske pogodbe in nekaterih pomembnejših odločitev na področju okolja in energetike. V obdobju slovenskega predsedovanja je bilo treba poglobljati že začeto razpravo: v tem kontekstu je Slovenija svoje naloge dobro opravila.

Kolikšen je po vašem mnenju realen vpliv predsedujočih na samo EU. Ali ni EU taka mašinerija, ki se dejansko sama poganja naprej?

Predsedovanje je kolektivna dejavnost. Država, ki predseduje, mora dobro razumeti voljo vseh članic. Mislim, da je Slovenija dobro razumela to voljo. Časi pa se spreminjajo. Bila so obdobja, ko so bila pričakovanja po velikih iniciativah, takrat je npr. nastal Enotni evropski akt. V obdobju slovenskega predsedovanja nismo pričakovali velikih novosti, ampak predvsem delo na implementaciji in kontinuiteti. Predsedovanje ima okvire, ki so ko-

lektivno določeni. Država, ki predseduje, ni sama: deluje kot "kapetan ekipe".

V tem smislu gre tudi razumeti vsebinsko povezavo zadnjih treh predsedujočih držav, Portugalske, Nemčije in Slovenije, ki so delovale z enotnimi cilji...

Tako je. Zelo dobro ste to opazili. Povezava treh držav je odločilnega pomena. Če bi se namreč gledalo samo šestmesečna obdobja, je to premalo za katerokoli planiranje. Povezovanje omenjenih držav v zadnjem letu in pol je pomagalo, tako da bodo tudi naslednje tri države, Francija, Češka in Švedska, ponovile to uspešno formulo. Ta model je sicer nov, a je za današnji ustroj EU bistvenega pomena.

Je zato po vašem mnenju pozitivna tudi reforma, ki jo uvaja Lizbonska pogodba in po kateri naj bi šestmesečno rotacijsko predsedovanje zamenjal dveipolletni mandat dodeljen predsedniku EU?

Taka reforma bi bila dobra, a bi ne bila dovolj. Omenjena figura predsednika bi morala imeti širši mandat volilk in volilcev. Takega lika EU ne predpisuje, bil bi pa zelo zaželen. V Evropi obstaja občutek demokratičnega deficita, obstaja občutek, da so evropske institucije oddaljene od ljudi ter da ne upoštevajo tekočih potreb volilk in volilcev v Evropi. Ker je pa Evropa v celoti demokratični prostor, je ta povezanost z volilci in javnostjo pomemben ključ za uspeh celotnega projekta. Novi predsednik bi moral biti zato predstavljen širši evropski javnosti. Postati bi moral znana oseba in se soočiti z vprašanji, ki ljudi zanimajo. Pojasnjevali bi moral, kaj je pripravljena storiti EU v zvezi s temi problematikami. Še vedno bi ga volile države članice, tesnejša politična povezava z javnostjo pa bi bila zelo zaželena.

/ stran 8-9

Pogovor

Julijan Čavdek
je prevzel
vodilno mesto
v stranki
Slovenska
skupnost na
Goriškem

6

Predavanje

Zunanji minister
Republike
Slovenije Dimitrij
Rupel se je srečal
v Narodnem
domu v Trstu
s Slovenci

11

**Naša spletna
stran**

**Povejte,
kaj
mislite!**

www.noviglas.eu/blog

TRŽAŠKA OBČINA Priznanje GK Jožetu Šušmelju

Storjenih je bilo veliko pomembnih korakov

Tržaški župan Roberto Dipiazza je v ponedeljek, 14. julija, podelil srednjeveški pečat mesta Trst generalnemu konzulu Republike Slovenija Jožetu Šušmelju ob koncu njegovega diplomatskega mandata. "Leta 2001, ko sem postal tržaški župan, je bilo ozračje do slovenske manjšine drugačno od sedanjega; nekateri problemi so bili namreč očitni", je dejal župan, ki pa je takoj dodal, da se je v času odnos do slovenske narodnostne skupnosti, "ki na Krasu predstavlja večino prebivalstva", krepko izboljšal. To dejstvo je potrdil tudi topel sprejem, ki ga je bil Dipiazza deležen v Ljubljani na osrednji proslavi ob 500-letnici rojstva Primoža Trubarja. V 20. stoletju je naše mesto premostilo številne družbene pretrse, v luči evropske širitve bo širše

področje severnega Jadrana s posledično priključitvijo Hrvaške EU pridobilo novega zagona. V svoji repliki se je generalni konzul Šušmelj, ki so ga spremljali soproga in konzula Tanja Mljac ter Božidar Humar, zahvalil Dipiazzu, da je ob tej priložnosti povabil tudi predsednika krovnih organizacij SSO in SKGZ, Draga Štoko in Rudija Pavšiča: "Tudi njihova današnja prisotnost namreč priča o bolj konstruktivnem prizadevanju občinske uprave do manjšinskega vprašanja", je dejal diplomat, ki je v svojem krajšem govoru obudil dve različni obdobji, ki jih je kot predstavnik slovenske države preživel v Trstu. Prvo je bilo v času osamosvajanja slovenske domovine; tedaj je bilo v Trstu občutiti močno nelagodje in nezaupanje nekaterih krogov

do usode sosednjega naroda. "Velika zahvala gre zato tedanje predsedniku deželne uprave Biasuttiju, ki je slovenski osamosvojitveni načrt podprl". Jože Šušmelj je kot generalni konzul drugič zastopal Slovenijo v času, ko je domovina postajala dejanski akter evropskih dinamik: vstop v EU, prevzem evra, vstop v schengenski prostor, predsedovanje EU so namreč mejniki, ki so dejansko pripomogli h kovanju drugačnega obmejnega dialoga: vzdušje se je tako krepko spremenilo in tudi Trstu se odslej odpira možnost, da končno zadirja s polnimi pljuči. "S prvo dvojezično osebnostno izkaznico", je sklenil Šušmelj, "ste tudi simbolno priznali slovensko prisotnost v mestu. Hvala za vsa vaša prizadevanja".

IG

Foto IG

Na nedavni seji deželnega sveta

FJK za soudeležbo pri gradnji drugega reaktorja Neka

Deželni svet Furlanije Julijske krajine (FJK) se je na nedavni seji izrekel v prid izkoriščanju jedrske energije. Predsednik deželne vlade Renzo Tondo sicer ne razmišlja o gradnji jedrskih elektrarn v FJK, ampak se zavzema za soudeležbo pri gradnji drugega reaktorja Nuklearne elektrarne Krško (Nek) v Sloveniji. Tondo je potrdil, da je med obiskom v Ljubljani predlagal Slo-

veniji skupne pobude na področju jedrske energije. Od slovenske strani ni dobil odgovora, kot se Slovenija tudi ni izjasnila o možnosti italijanske finančne udeležbe pri gradnji drugega krškega reaktorja. Krška nuklearka uživa več zaupanja na desnici kot v levosmerjeni Demokratiški stranki (DS), saj so se predstavniki slednje sklicevali na italijansko-avstrijsko strokovno mnenje iz

leta 1993, ki naj bi dokazovalo, da Nek ne odgovarja tehnološkim zahtevam Evropske unije. Desnici se nuklearka zdi varna, Tondo pa je prepričan o nujnosti sodelovanja s Slovenijo. Temu načelno ne nasprotuje niti DS, vendar to ni pristojnost deželne vlade FJK, ampak italijanske državne vlade, v primeru Krškega pa bi se morali pogovarjati ne le z Ljubljano, ampak tudi z Zagrebom, ki je formalno gledano solastnik Neka, je na seji dejal vodja poslancev DS Gianfranco Moretton. Deželni parlament je na seji tudi zavrnil predlog vodje poslancev Mavrične levice Igorja Kocijanciča, ki je od deželne vlade zahteval uradno obvezo, da se na deželni ozemlju ne bodo gradile jedrske centrale. Mavrična levica je zahtevala tudi jasno besedo o alternativnih oziroma obnovljivih virih energije, popolne informacije o Tondovem obisku v Sloveniji in opredelitev do deželnega energetskega načrta, a zaman. Zato je Kocijancič desni sredini očital "spreobrnitev", potem ko je dolga leta krško nuklearko predstavljala kot neke vrste strašilo za FJK, ko se je vlada italijanskega premiera Silvia Berlusconi opredelila za jedrsko energijo, pa je naenkrat postala zagovornica jedrskih central. Kocijancič je izrazil razočaranje tudi nad DS, ki je proti njegovemu predlogu glasovala skupaj z desnosredinsko večino.

Na dnu...

PREDSEDNIK GARANTIRA, DA JE NEDOLŽEN, ZATO, ČE HOČETE KRIVCA, MORATE ARETIRATI VSE NJEGOVE VOLILCE!

Ob gonji proti priseljencem v Italiji

Trenutno so na udaru predvsem Romi

V zadnjih letih se je vprašanje v zvezi s tujimi priselenci v Italiji močno zaostroilo tako iz objektivnih kot specifičnih razlogov, povezanih z nenaklonjeno miselnostjo do njih velikega dela italijanske javnosti. To so spretno izrabile nekatere politične sile, ki so že po svoji tradicionalni usmerjenosti nacionalistično naravnane ali pa zainteresirane za pridobivanje volilnega konsenza med nasprotniki priseljevanja tujcev iz najrazličnejših razlogov. Danes je sploh aktualno prikazovati priseljenke v negativni luči, kar se je glasno odražalo v volilnih programih omenjenih strank, ki so danes na oblasti v državi in tudi v naši deželi. Le-te skušajo sedaj konkretno nastopiti proti priseljencem, čeprav se njihovi voditelji zavedajo, da italijansko gospodarstvo nujno potrebuje zunanjo delovno silo zlasti na tistih področjih, za katera ne morejo dobiti domačih delavcev. To velja zlasti za nekatera dela v težki industriji ali za oskrbo ostarelih ljudi, za katere njihove družine ne morejo skrbeti in so zato pripravljene finančno prispevati za plačevanje najetih oseb za njihovo negovanje. Tovrstne negovalke prihajajo predvsem iz Romunije in Ukrajine. Mimo tega socialnega problema ne more niti nova desnosredinska vlada. Slednja se je namreč sprva postavila na stališče, da je treba spraviti iz države vse tiste tuje priseljenke, ki nimajo zadostnih finančnih sredstev za bivanje v Italiji in primerne stanovanje. Kmalu pa se je zavedela, da bi se po tej logiki morala odpovedati številnim družinskim negovalkam, zato sedaj išče izhod iz omenjene zagate, ki si jo je sama ustvarila.

Ob tem moramo žal ugotoviti, da so mediji bistveno pomagali ustvarjati v javnosti pravo histerično odklanjanje vseh priseljenec nasploh, izrabljajoč pri tem tudi nekatera obsodbe vredna dejanja, ki jih zagrešijo posamezni priselenci. Na tem izrabljanju je v mnogih pogledih slonela volilna kampanja dobro znanih političnih strank, nastrojenih proti priseljencem. Po teh splošnih ugotovitvah si oglejmo, kako si novi oblastniki

zamišljajo ureditev številnih problemov, povezanih z novejšimi in starejšimi priselenci. Novi notranji minister Maroni, zavzet privrženec Severne lige, pripravlja nov zakon o t.i. varnosti, ne toliko pred domačimi storilci kaznivih dejanj kot pred morebitnimi kršilci raznih nezakonitosti priseljenec. Zakon namreč posebno pozornost namenja romskim skupnostim, ki imajo najstarejšo zgodovinsko tradicijo bivanja v državi, četudi v zasilno urejenih naseljih v predmestnih predelih. Gre namreč za posebno ljudstvo z lastnimi navadami, jezikom in načinom življenja. Res je, da se težko vključujejo v širše okolje, ker se nagnosko bojijo, da bi jih integracija popolnoma asimilirala. Po drugi strani tudi javne oblasti doslej niso dosti naredile, da bi jim omogočile vključevanje v redno življenje, predvsem njihovih šoloobveznih otrok. Danes le majhen del

le-teh redno obiskuje šolo, tako da jih je večina prepuščena cesti, prosjačenju in skušnjavam po krajah. Vendar dejstvo je, da so si Romi zaradi stalnega bivanja pridobili italijansko državljanstvo.

Omenjeni notranji minister Maroni je močno razburil javnost z namero, da se romskim otrokom, pa tudi odraslim Romom, odvzamejo prstni odtisi in se tako posledično znajdejo v posebnih seznamih domnevnih storilcev nezakonitih dejanj. Trezno misleči ljudje, humanitarne in versko-cerkvene organizacije odločno zavračajo takšno diskriminiranje italijanskih državljanov. Velik odmev je v tem pogledu imelo tudi pisanje revije Famiglia Cristiana, ki je označilo omenjeno ravnanje kot uvajanje rasizma. Minister se izgovarja, da želi romske otroke odvrniti od prosjačenja. Njegovi kritiki iz omenjenih krogov mu odgovarjajo, da bi temu namenu najbolje ustrezala politika pošiljanja otrok v šolo. Država bi jim zato morala nuditi možnost prevoza v šolo namesto odv-

zemanja prstnih odtisov. Novi vladi in še posebno notranjemu ministru Maroniju pa gre očitno predvsem za to, da razkazuje "oblastne mišice" in tako pokaže ljudem, da se je "resno" lotil vprašanja varnosti, ki so ga sedanje vladne stranke tako poudarjale v minuli volilni kampanji. Ob vseh prikazanih namerah glede ravnanja z novimi in stariimi priselenci ni mogoče prezeti ugotovitve, da so premnogi Italijani pozabili na čase, ko so se svojčas sami v velikem številu izseljevali v tuje dežele, v katerih so na lastni koži izkusili trpko življenje priseljenec. Evropski parlament je 10. junija s 336 glasovi (proti jih je bilo 220) izglasoval dokument, ki poziva italijansko vlado, naj opusti zbiranje prstnih odtisov v romskih naseljih, ker gre za očiten primer diskriminacije.

Alojz Tul

Povejmo na glas

G8 ali naprej v globalizacijo

Nedavno zasedanje osmerice industrijsko najbolj razvitih držav v Tojaku na Japonskem je ponovno pokazalo, kako svetu trenutno vlada vsezmagajoči ekonomski tok, ki je očitno močnejši od vsega. Temu toku se pravi trg in se pravi kapital, s seboj prinaša napredek in istočasno uničevanje, je neusmiljeno tekmovalne narave ter povsem materialno naravnano, duhovnim vrednotam dopušča zelo malo prostora. Je v boju za nepogrešljive energetske vire, da bi zadostil porabniški nuji človeka, ki kot da ima v tem toku vse manj besede, predvsem pa se opisnemu mehanizmu več ne upira, ker na obzorju ni nobene druge vizije. Vsemu temu se tudi pravi globalizacija, pri kateri ima osmerica industrijsko najbolj razvitih oziroma najbogatejših držav vse pomembnejšo, čeprav ne čisto jasno vlogo. Poudarek pričujočega razmišljanja je v občutku, da omenjena osmerica opisanemu toku ali globalizaciji tako rekoč do pičice sledi, čeprav nastopa s tehtnimi in celo s človekoljubnimi zamislimi; v resnici znotraj globalizacije bolj ali manj uspešno krmarijo in hočeš nočeš odslavljajo položaj, v katerem smo danes vsi skupaj. Dnevni red srečanja na Japonskem je jasno pokazal, kateri so osrednji problemi ne samo razvitega sveta, ampak vsega človeštva. Na prvem mestu je grožnja vse večjih podnebnih sprememb z neslutnimi posledicami, na drugem pomoč revnim državam pri odpravljanju revščine in lakote, na tretjem mestu so visoke cene nafte in od pričetka tega

leta vse dražja hrana, ki povečuje število lačnih. Končni rezultat vrha osmerice pa je dal vedeti, da je bil nedvomno smiselni dnevni red, izbran zaradi javnosti vsega sveta, ki ukvarjanje z bistvenimi problemi pričakuje, če že ne zahteva. Kot velika senca je namreč kot tolikokrat prej nastopila ukazujoča logika kapitala, po kateri boj za preprečevanje podnebnih sprememb preprosto preveč stane. Združene države Amerike ne želijo trdnjega dogovora in ga pogosto je v večjo ekološko odgovornostjo Kitajske in Indije. Kljub temu je bilo sklenjeno, naj bi toplogredne izpuste do leta 2050 zmanjšali za polovico, vendar ni bilo določeno leto, ko naj bi s to akcijo pričeli. Podobno je s pomočjo revnim državam, kjer je predsednik Evropske komisije Barroso predlagal ustanovitev sklada v višini ene milijarde evrov. Obravnava predloga je bila večkrat preložena in slednjič zamolčana. Na srečo je bilo odobreno, da se Afriki v drugačni obliki namenijo sredstva za odpravljanje revščine in bolezní. O visokih cenah nafte in hrane zgolj načelna skrb za lajšanje posledic in iskanje razlogov, zakaj do teh podražitev sploh prihaja. Globalizacija je torej vse bolj na pohodu in se kaže kot edina pot naše prihodnosti, ne glede na nevarne stranske učinke. Slednji pričajo o strmi rasti vse večje prevlade materialnega pogleda na svet in sočloveka ter o vse manjšem prostoru za solidarnost, brez katere nobena pridobitev zares in trajno ne obstane.

Janez Povše

V trdnjavi Kluže

Julija in avgusta mednarodni festival

V trdnjavi Kluže bo med 4. in 10. julijem in med 8. in 13. avgustom potekal mednarodni Festival Kluže. Festival se je po slovesnosti ob občinskem prazniku občine Bovec začel z glasbeno-scenskim recitalom Zlatogorog. Kot poročata tudi slovenska tiskovna agencija, bodo na festivalu sodelovali umetniki iz Slovenije, Avstrije, Bosne in Hercegovine, Italije, Francije in Hrvaške.

V julijskem delu festivala bo mogoče prisluhniti godalnemu kvartetu Allegretto in Picicato brass bandu, si ogledati družinsko kriminalko Ivana Vidiča Življenje v senci bananovca v režiji Cezarisa Grauzinisa, gledališko komedijo Moskva-Petuški Venedikta Jerofejeva v režiji Marjana Bevka, melodramo Davida Rabeta Tisti, ki jih reka ne spusti režiserke Matije Kolečnik in "življenjsko (mono) komedijo" Zijaha A. Kokolovića CABARE, CABAREi. Za otroke so julija, na trgu pred

hotelom Alp v Bovcu, pripravili pripovedovalsko-glasbeni dogodek Za dva groša pravljic v izvedbi pripovedovalke Ane Duša in glasbenice Polone Janežič ter

produkciji Pernarčič & Pernarčič v režiji Tijane Zinajčič z naslovom Greva se Ježka, dramo Trieste - Alessandria embarked - avtorski projekt Nede R. Bric, italijansko

ulčno klovnado za otroke Sirkec, Sirkec v izvedbi Andreja Zupanca.

Avgusta si bodo obiskovalci festivala lahko ogledali muzikal v

glasbeno komedijo v režiji Salvatora Esposito in Monice Zuccon z naslovom Made in Italy in revijalni kabaret Borisa Senkerja Istrske štorijce v režiji Roberta

Raponje. Ljubitelji poletnih festivalov se bodo lahko udeležili še koncerta slovenske skupine Sedef.

Otroci si bodo lahko ogledali avtorski projekt Martina Ahrensa, glasbeno-lutkovno predstavo Veliki liliputanski cirkus ter lutkovno predstavo Mezinček v režiji Štefa Merkača.

Festival Kluže si ves čas svojega obstoja prizadeva za vnos kakovostne ravni v kulturni in turistični utrip Zgornjesoške doline. Na nedavni novinarski konferenci je bovski župan Danijel Krivec poudaril, da festival postaja nosilni poletni kulturni dogodek na območju severne Primorske ter da se je dodobra ustalil tudi med domačini, saj so ga sprejeli za svojega.

Umetniški vodja Festivala Kluže Marjan Bevk je v sporočilu za javnost zapisal, da je najmočnejši motiv za razvoj festivala animacija turistov in občinstva, ki prihajajo iz sosednjih pokrajin. Festival Kluže po njegovem postaja pomembno mesto srečevanja multietničnega občinstva in multietnične festivalske produkcije.

Nosilca projekta sta ljubljansko Kulturno društvo B-51 in LTO Bovec s podporo ministrstva za kulturo in bovške občine. V primeru slabega vremena bodo vse prireditve v Kulturnem domu Bovec.

Kratki

Bovec / Potovanje amaterjev

ARS Bovec je 3. julija odprla v bovškem Kulturnem domu razstavo slik ruskega in v Sloveniji že dolgo domačega in našega akademskega kiparja in slikarja Nikolaja Mašukova, pod naslovom Potovanje amaterjev. Umetnika je pozdravil tudi koprski škof msgr. Metod Pirihi, ki se je v teh dneh mudil v Bovcu na krajšem oddihu, njegovo delo pa je predstavila likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn.

Umetnik živi od leta 1994 v Sloveniji, v zadnjih letih v Ljubnem. Prišel pa je iz sibirskega Krasnojarska, kjer je dokončal šolo za slikarstvo, nato še akademijo za kiparstvo. Umetniško pot je začel v tamkajšnjih prostranstvih in tako prostrana je tudi paleta in potreba njegovega umetniškega ustvarjanja. Že v samem začetku ga zaznamujejo različne tehnike, prehajanja iz kiparstva v slikarstvo. To je v veliki meri značilno za njegovo dosedanje ustvarjanje. Kot je povedala Anamarija Stibilj Šajn, so njegova dela dajala občutek, da še ni izpovedal vsega tako odkrito, da je v njih nekaj zadržanega, v zadnjem času pa se tako vsebinsko kot barvno še kako odpira, odpira, morda skladno z življenjskim slogom. Umetnost mu pomeni življenje in svoje razstave vidi kot kompozicije svojih del, ki se kot nedokončani posamezni koščki zlivajo v celotno zgodbo, popolno izpoved te celote.

V njegovih delih je razbrati veliko moč krščanske simbolike. Umetnik vnaša nadrealistično pojmovanje in svojstveno predstavo sveta okoli sebe in širše. V novejših delih je tudi veliko improvizacije, uganke za gledalca in gotovo v njih umetnik izjavi najprej sebe. Podobe preteklosti, sedanosti in tudi kam gremo, so polne zgodovinskega spomina, izraženega v ognju, dimu, oblakih in silovitih kot nežni izpovedni govorici teles, temne noči in svetlečih zvezd - živih nasprotji, vendar tudi ubrane celote zaključenega kroga stvarstva in življenja v njem.

Njegov umetniški razvoj je izjemno dinamičen in vse obsežnejši. Danes obsegajo snovanja Nikolaja Mašukova široko paleto tem, vsebin in formalnih načinov izražanja. Njegova ustvarjalna misel potuje med realističnim zapisom in abstraktnimi videnji, nenehno pa preseneča z idejno domišljijo in fantazijo zabeleženimi figuralnimi liki ter z močjo, skrito v simbolični sporočilnosti. Njegove samostojne razstave (Sibirija, Moskva, Slovenija, Italija, Nemčija, Hongkong, Finska, Avstralija, ZDA) budijo vest človeštva in navdušujejo z izpovedno minljivostjo materialnega in neminljivostjo božjega kroga večnosti. / MM

Pri restavratorskih delih našli Tizianovo sliko

V dvorani milanske knjižnice Ambrosiana so med restavratorskimi deli odkrili, da je avtor slike La Maddalena Tiziano in ne njegovi učenci, kot so umetnostni zgodovinarji domnevali doslej. Po temeljitih čiščenju slike se je na platnu, kot povzema novico tudi Slovenska tiskovna agencija, prikazal napis Titianus fecit (To je ustvaril Tiziano). Sliko so vse od leta 1618 hranili v milanski knjižnici Ambrosiana. To je zelo pomembno odkritje, je povedal vodja knjižnice Franco Buzzi. Potem ko so umetnostni zgodovinarji odkrili podpis, so na sliki uzrli doslej še neopaženo alabastrovo vazo, pogost motiv na Tizianovih slikah. Tiziano (1488 - 1576), s pravim imenom Tiziano Vecelli, velja za vodilnega slikarja beneške šole italijanske renesanse v 16. stoletju.

Visoka mednarodna udeležba

Zborovsko tekmovanje Seghizzi

Prejšnji teden je v Gorici potekalo 47. mednarodno tekmovanje pevskih zborov C. A. Seghizzi. Tekmovalni nastopi so bili v goriškem Avditoriju, zaključno nagajevanje in koncert pa v gledališču Verdi. Goriško zborovsko tekmovanje je v letih postalo eno najbolj znanih in kvalitetnih v Italiji, kjer se že več časa odvijata polifonsko tekmovanje Guido Monaco v Arezzu. Že vrsto let prihajajo v Gorico zelo dobri evropski in svetovni zbori. V začetku je bilo tekmovanje Seghizzi omejeno bolj na našo deželno ter na Slovenijo in Avstrijo. Slovenija je že od začetka nastopala z najboljšimi zbori (kot APZ Tone Tomsič), dalj časa pa so nastopali tudi nekateri zamejski zbori, med njimi Jacobus Gallus

iz Trsta in Lojze Bratuž iz Gorice. Letos je Slovenijo zastopal mešani zbor Krog iz Ljubljane, ki

niškem vodstvu sta bila tudi slovenska glasbenika Marko Munih in Urša Lah.

združuje pevce najboljših slovenskih zborov in se je na tekmovanju zelo dostojno predstavil in se dobro uvrstil na lestvici za polifonijo. V žiriji oz. v umet-

Na letošnjem tekmovanju so zlati izstopali zbori z Madžarske, Švedske, Japonske in s Filipinov. Sodelovali pa so še zbori iz ZDA, Češke, Slovaške, Italije, Grčije,

Romunije in Turčije.

Pevski zbori so nastopali seveda v različnih kategorijah, zato so bili tudi programi različno naravnani in to od klasične ter moderne polifonije do skladb z ljudsko vsebino. Goriški prostor je zastopal zbor iz Ločnika.

Med absolutne zmagovalce sodi japonski mešani zbor (Sugimani Gaikui), ki je zmagal Grand Prix Seghizzi 2008. Madžarski mešani zbor Komloi Pedagogus Kamarakorus in švedski zbor Sofia Vokalsamle sta prejela prestižne nagrade. V kategoriji za priredbe lahke glasbe pa je zmagal filipinski akademski zbor.

Goriško zborovsko tekmovanje se gotovo uvršča med ugledne vsakoletne poletne oz. jesenske prireditve, kot sta še violinski natečaj Lipizer in Srednjeevropska kulturna srečanja, ki dajejo Gorici veliko mednarodno kulturno vlogo.

Andrej Bratuž

Iz prevoda v prevod

Nekaj malega o multikulturnosti (2)

Za Kosovelovo knjižnico v Sežani je Jolka Milič pripravila iz dveh pesniških zbirk, ki po njenem mnenju kar dobro predstavljata sežanskega sorojaka in italijanskega pisatelja, pesnika in slovitega mirovnika Danila Dolcija (rojenega v Sežani 1924, po materi Slovenca in Kraševca, po očetu Italijana, umrlega v Trappetu na Siciliji 1997) kar obsežen izbor pesmi, ki bo izšel dvojezično predvidoma v začetku prihodnjega leta. Tako bodo Sežanci in vsi tisti, ki jih to zanima, vsaj zvedeli, zakaj smo mu postavili na pročelje hotela Tabor (nekoč je tam stala njegova rojstna hiša) spominsko ploščo. Izbrana pesem (brez naslova) pa nam prepričljivo govori o enkratnosti življenja in neponovljivosti sleherne stvari: Dve lastovki sta enaki,

če nisi lastovka: ne obstaja dveh enakih oči.

Ne obstajata dve enaki drevesi, dve enaki roži, dvoje cvetnih lističev - dve enaki pesmi, dva tona.

Dve enaki zori ne obstajata, enaka sončna zahoda, dve zvezdi, enaki uri, trenutka.

Med letošnjimi devetimi nagradenci desete izvedbe tržaškega mednarodnega natečaja Scrittura di frontiera (Obmeje pisave), ki je bil posvečen Umberto Sabi, sta tudi - med kar prestižnimi italijanskimi nagradenci - naš veleslavni pisatelj in starosta Boris Pahor in primorska pesnica Maja Vidmar. Maji bodo - kot Sabovo

nagrado - tiskali pesniško zbirko pri italijanski založbi Ibis. Pesmi za to zbirko pa je prevedla Jolka Milič v italijanščino. Svečana podelitev nagrad je bila pred slabim mesecem, in sicer v soboto 23. maja 2008 v znameniti tržaški kavarni svetega Marka (Caffè San Marco). V Italiji, v Pordenonu je konec marca letos izšla četrta številka brošure Poetando 2008 - Performance con attori e autori (mi bi rekli kar "Pesnikovanje", ker naš jezik nima posebno rad deležnikov na e in č, ki rahlo škripajo: pesnikujoč, gledajoč..., in še manj onih na ši - stopivši, videvši, rekši, ki prav hreščiijo!, v italijanščini pa kar tečejo, ne da bi otežili stavek z okornostjo). In dodatek: Performans z igralci in avtorji. Zelena pesniško publikacija sta izdali pordenonska Gle-

dališka delavnica 10002 in Vrtno gledališče (Laboratorio tea-

trale 10002 in Ortoteatro - upam, da sem izbrala pravi pomen večpomenskega izraza orto!). Pesmi je režirala Gianna Danielis, tržaški literat Enzo

Santese je bil umetniški direktor in tudi eden od petih nastopajočih pesnikov v performansu. Med ostalimi štirimi je nastopal tudi slovenski pesnik Ivan Dobnik, urednik revije Poetikon in direktor Hiše poezije. Njegove pesmi so tiskali v izvirniku in v prevodu, kar je hvale vredno, kot je hvale vredno, da so povabili medse tudi slovenskega pesnika. Druge pa bodo morali biti malo bolj pozorni do tujega jezika, da se jim ne bo spet zgodilo, kar se je v tej reviji, in sicer večina črk č se jim je med tiskom zgubila kdove kam, najbrž v kakšno jezikovno črno luknjo, iz popolnega neznanja jezika, pa še opazili niso izbrisa. Nastale pa so take lirčne uganke:

Ho em te... Ho em tvojo lu. ...Še ve te ho em ... z resni no-stjo... Drhte o te ho em ... Vro o te ho em. Zmanjkuje nama asa. ... e neukro ena ustva uni

iti živo lepoto v asu. ... Sla iva se... Srne sko ijo... In tako dalje. Našim bližnjim sosedom, tudi tistim, ki nas imajo... "forte-močno" radi in nas tudi strašno "stemajo", ne bi sploh škodil kakšen tečajček slovenščine, da se jim ne bi v tiskarni brez ustreznih računalniških programov sfižil v "te aj ek slovenš ine"! Pri tržaškem italijanskem dnevniku Il Piccolo sicer programe imajo, a vseeno že omenjene črne luknje pogoltnejo (najbrž namerno?) večino strešic, saj gre, kot je vobče znano, za bolj ali manj moteče elemente onstran (podrte) meje, ki pa v nekateri "bučah bučstih" (prosto po Danetu Zajcu) še nerazrušljivo čvrsto stoji in raste v širino in višino. Da ne gre za kakšno umetniško ambientalno instalacijo, ki naj lepša nastalo praznino med državama, da se vidi na prvi pogled, kdo je kdo? Novogoriškemu županu Brulcu, pobudniku za več italijanščine v naših šolah, pa piham z vso sapo, ki jo premorem, na... njegovo ute o ve jezi no dušico slede e:

/ dalje

Nagovor msgr. Metoda Piriha

Zlata maša msgr. Franca Boleta

Ko je Božji služabnik pokojni papež Janez Pavel II. leta 1996 praznoval svojo zlato mašo, je dejal, da je potrebno praznovati razne jubileje, kot so to življenjski, duhovniški, zakonski, kulturni in družbeni jubileji, in sicer zato, da se bolj živo zavemo velikih Božjih darov in se zanje primerno zahvalimo Bogu. Če je v življenju vse milost, kot je to zapisano v knjigi Georgesa Bernanosa Dnevnik vaškega župnika, in mislim, da čim starejši postajamo, tem bolj smo o tem prepričani, potem ta ugotovitev toliko bolj velja za zlatomašnika msgr. Franca Boleta, ki je že 50 let v službi Boga in Cerkve na Slovenskem, v službi ljudem in narodu. Če je vsaka nova maša milost za novomašnika, ki je komaj prišel do oltarja, potem to toliko bolj velja za vsakega zlatomašnika.

Zlatomašnikovo življenje in delovanje je podobno njivi, na kateri zori klasje. Brez dvoma je duhovniško delovanje tudi našega zlatomašnika obrodilo bogate sadove v dušah ljudi, ki jim je z ljubeznijo, potrpljenjem, navdušenjem in vztrajnostjo služil: najprej kot župnijski upravitelj vernikom v Postojni, potem v Bertokih in v Sv. Antonu in zadnja leta vernikom v stolni župniji. Na

poseben način pa je naš zlatomašnik služil Cerkvi na Slovenskem kot ustanovitelj časopisa Ognjišče ter radia Ognjišče, kot izdajatelj na stotine knjig, kaset, videokaset, zgoščenk in drugih publikacij. Teh sadov se danes lahko najbolj vese-

li on sam, z njim pa tudi njegovi sodelavci, naša škofija in vsa Cerkve na Slovenskem. Za veliko in pomembno delo, ki ga je opravil, se mu pristočno zahvaljujem. Njegov duhovniški poklic je dozoraval v domači družini, ki je bila zanj prvo semenišče in najbolj naravno okolje za vzgojo in vrednotah. Njegova ljubezen do Cerkve,

do knjige, do študija, do molitve so bila očitna znamenja, da ga Bog kliče na pot duhovništva, da želi Kristus iz njega narediti gorečega, velikodušnega in vztrajnega sejalec Božje in človeške besede, sejalec dobrote in miru, sejalec ljubezni do Boga in sočloveka zlasti do bolnih, invalidov in preizkušenih bratov in sester, ki jim vsako leto organizira romanje na Brezje.

Naš zlatomašnik je vzel svoj duhovniški poklic v duhu današnjega evangelija, ki govori o sejalcu, o njegovi podobnosti, o njegovem načinu sejanja semena, ki naj obrodijo sadove. V središču evangeljske prilike je Jezus kot sejelec, ki je zgled vsakemu duhovniku. S priliko pokaže Kristus na svoje poslanstvo, ki ni po naših merilih. Jezus ni prišel končat nekega dela, temveč ga je začel. Njegov čas ni čas žetve, temveč je čas sejanja semena v dobro in manj dobro zemljo. Tudi duhovnikovo delo je v prvi vrsti setev semena v različno zemljo. Jezus poudari, da mora biti duhovnik realist, ko seje seme Božje in svoje človeške besede, da naj ne gleda le na zunanje uspehe in naj ne pričakuje takoj sadov. Uspeh ni vedno nagrada za težave, skrb in napore, ki nam jih prinaša delo in poklic. Za Jezusa ne velja obtožba: toliko sem se trudil, pa tako malo uspeha. Na neki način je žetev že v sejanju semena. Jezus poudari, da mora biti sejelec velikodušen, naj

ne gleda preveč na to, kam pade seme, ali pade v dobro zemljo, med trnje, na skalo ali na pot. Pomembno pri sejalcu je, da ni preračunljiv, nezaupljiv in škrt v sejanju semena. Navsezadnje ne sme pozabiti, da se zemlja prilagaja semenu in ne obratno, da lahko seme zemljo spremeni in jo naredi rodovitno. Tako je tudi z Božjo in človeško besedo, ki jo oz-

nanja in seje duhovnik. Lahko spremeni trdoto človeškega srca v čutečo, odprto in pobožno srce. Našemu zlatomašniku te velikodušnosti in vztrajnosti nikoli ni zmanjkalo, zato je tudi njegovo delo povzročilo podoben proces v dušah bralcev in poslušalcev besede, kakor je to Jezus povedal v priliki o sejalcu in semenu.

Vse tu zbrane in poslušalce po radiu Ognjišče vabim k delu za nove duhovne poklice. Delo za poklice se začne v družini, ki je zgrajena na trdnem temelju cerkvene poroke. Mladi morajo biti dejavni v različnih skupinah in dejavnostih po župnijah ali v medžupnijskem prostoru: kot mašni strežniki, kot bralci Božje besede, kot člani pevskega zbora, člani literarne delavnice, oratorija, kot pritkovalci, skavti, člani mladinske, študentske ali kakšne druge skupine. Ne izpustite izpred svojih oči tudi vprašanja: "Ali ni mogoče tudi vame vsajeno seme duhovnega poklica? Ali želim, ali bi bilo dobro in koristno, če postanem duhovnik, redovnik, redovnica, misijonar, misijonarka?" Ne bojte se tega klika ne mladi ne starši. Gospod vsakemu želi samo dobro.

Pomagajte, dragi laiki, duhovnikom v njihovi službi in naredite čim več dobrega za svoje župnije. Zlatomašnikovo delo za verski tisk nas spodbuja k poglobljanju svoje vere, k branju Sv. pisma in dobrega verskega tiska in k skrbi za duhovno rast.

V luči Božje besede in ob zgledu svojega nebeskega zavetnika sv. Frančiška Asiškega moraš, dragi g. zlatomašnik, vedno znova preverjati svoje mesto v Cerkvi, svoj čut in ljubezen do Cerkve in svoje poslanstvo za Cerkve.

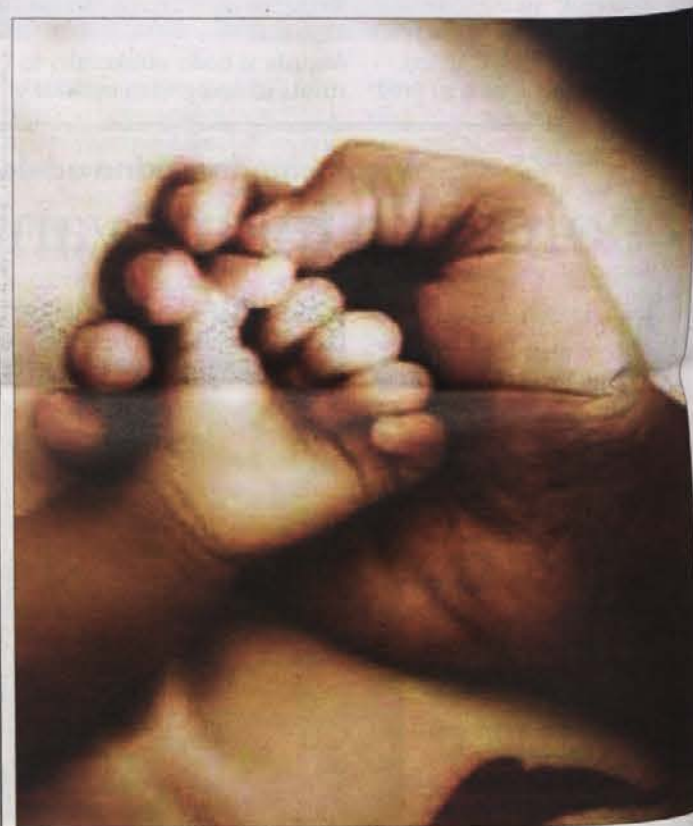
Tako posnemaj dobroto in gorečnost svetega Frančiška, da boš vedno živel v Božji ljubezni in se v njej razdaljal za zveličanje vseh ljudi, kakor pravi molitev na god sv. Frančiška.

Po podatkih Statističnega urada RS

V skoraj 61% družin z otroki živijo tudi očetje

V 60,9% družin z otroki živijo tudi očetje, so sporočili iz Statističnega urada Republike Slovenije (Surs). Od vseh otrok, mlajših od šest let, ki so ob popisu prebivalstva leta 2002 živeli v družinah, jih 83,2% živi v družinah z očetmi. Pri otrocih, mlajših od 25 let, pa je ta odstotek 85,9. Po statistični opredelitvi ob popisih prebivalstva so očetje samo tisti moški, ki živijo v družini z otroki, tako se med očetje ne štejejo biološki očetje, ki ne živijo skupaj z otroki. Po podatkih statističnega urada, ki jih povzema Slovenska tiskovna agencija, je ob popisu prebivalstva leta 2002 87% očetov živelo v družini skupaj z ženo, 8,7% skupaj s partnerko in 4,3% očetov samih z otroki. Od vseh otrok, ki so bili ob popisu mlajši od 25 let in so živeli v enostarševskih družinah, jih je 13,2% živelo z očetmi. Med 14.609 družinami, v ka-

otroki 38,5 leta, povprečna starost očetov, ki so živeli v družini z ženo in otroki, 46,9 leta, povprečna starost očetov, ki so živeli sami z otroki pa je bila več kot 53 let. Dve tretjini očetov sta pridobili srednješolsko izobrazbo. Nekaj manj kot 15% očetov je končalo osnovno šolo, 16% pa višjo ali visoko šolo, piše na spletni strani statističnega urada. Okrog 60% očetov je bilo ob popisu leta 2002 zaposlenih, 10 odstotkov samozaposlenih, dobrih 20% jih je imelo status upokojenca, 7% očetov pa je bilo brezposelnih. Starost očetov ob rojstvu otrok po podatkih Sursa v Sloveniji narašča. Očetje so bili ob rojstvu otroka leta 1985 v povprečju stari 29 let, deset let pozneje 31 let, leta 2005 pa 33 let. Tega leta je bilo ob rojstvu otroka manj kot 25 let starih 7% očetov. Število priznanj očetovstva narašča skladno s številom

terih so ob popisu leta 2002 z otroki živeli samo očetje, so v 60% z očetom živeli otroci, mlajši od 25 let. V enostarševskih družinah z očetom v 70,5% primerov živi en otrok, v 25,4% dva otroka, v 3,4% trije otroci in v 0,7% štirje otroci ali več. Po podatkih statističnega urada je bila povprečna starost očetov, ki so živeli v zunajzakonski skupnosti s partnerko in

otrok, rojenih zunaj zakonske zveze. V zadnjih desetih letih je bilo priznanje očetovstva za 95% otrok, rojenih zunaj zakonske zveze, podano še preden so otroci dopolnili prvo leto starosti. Po razpadu zakonske zveze je bilo leta 2006 8,5% otrok dodeljenih v oskrbo samo očetom. Tega leta je očetovski dopust z očetovskim nadomestilom koristilo 74,5% vseh očetov.

Proračun slovenskih nadškofij

V minulem letu znaša 24 milijonov evrov

Slovenske nadškofije so v minulem letu razpolagale s skupno okoli 24 milijoni evrov. Največja, ljubljanska nadškofija je razpolagala z nekaj manj kot 2,7 milijona evrov, mariborska nadškofija pa z okoli 19,5 milijona evrov, je v letnem finančnem poročilu slovenskih nadškofij za leto 2007, objavljenem v tedniku Družina, zapisal Bogomir Štefanič. Po njem povzema vest Slovenska tiskovna agencija. "V letu 2005 je bil skupni proračun treh škofij nekaj več kot 7,2 milijona evrov, leta 2006

14,6 milijona evrov, v minulem letu pa je šest škofij imelo na razpolago okoli 24 milijonov evrov. Značilne so torej velike razlike v višini razpoložljivih sredstev, ki pa so predvsem posledica enkratnih prihodkov, kot je bila v letu 2006 denacionalizacijska odškodnina za Vrbansko v Mariboru ter dolgoročno posojilo v višini deset milijonov evrov, prav tako v Nadškofiji Maribor", je zapisal Bogomir Štefanič. Ljubljanska nadškofija je minule leto razpolagala z nekaj manj kot 2,7 milijona evrov. V

letu 2005 je bil nadškofijski proračun 4,8 milijona evrov, leta 2006 pa skoraj 3,2 milijona evrov. Očiten je torej padec razpoložljivih sredstev, ki je delno tudi posledica tega, da poročilo za lansko leto prvič zajema le dejavnosti "zmanjšane" nadškofije po finančni osamosvojitvi.

Finančno poslovanje mariborske nadškofije v letu 2007 sta zaznamovala predvsem delitev premoženja "stare" mariborske škofije, ki je prinesla obveznosti do novih škofij Celje in Murska Sobota, ter obnova Vrbanske 30, kjer nastaja medgeneracijski center. Obnova slednjega samo v prvi fazi znaša okrog 12,7 milijona evrov. Nadškofija se je za izpeljavo vseh zastavljenih projektov morala dodatno zadolžiti, kar je bil njen glavni vir

proračuna za minulo leto. Prihodki koprške škofije v letu 2007 so znašali nekaj več kot 800.000 evrov, odhodkov pa je bilo okoli 420.000 evrov. Delovanje škofije Koper v veliki meri omogočajo duhovniki in verniki s svojimi darovi, saj škofija nima podjetij ali ustanov, ki bi se ukvarjale z gospodarsko ali pridobitno dejavnostjo. Premoženje, s katerim razpolaga škofija Novo mesto, znaša 19,7 odstotka premoženja nekdanje skupne ljubljanske nadškofije. Škofija je konec minulega leta upravljala s premoženjem, vrednim okoli 1,7 milijona evrov. Proračun škofije Murska Sobota je minulo leto znašal 369.848 evrov, v proračunu za tekoče poslovanje celjske škofije pa se je zbralo nekaj manj kot 300.000 evrov.

16. NAVADNA NEDELJA

Mdr 12, 13. 16-19; Ps 86; Rim 8, 26-27; Mt 13, 24-43

Jezus oznanja Božje kraljestvo v prilikah. Ljudje ga na tak način najbolj razumejo. Toda kljub temu ne apostoli ne drugi ga ne razumejo popolnoma. Zato prosijo za razlago.

Tudi mi danes ga težko dojamemo, saj je zakrito v podobe. Zaradi tega težko razumemo, kaj je hotel povedati. Zdi se, da so prilike enostavne, a v resnici so težko umljive: kdo je sejelec, kaj je Jezus hotel povedati o ljulki ali plevlu med pšenico, o gorčičnem zrnu in o kvasu. Tu imamo dovolj snovi za premišljevanje. Gre za čudovito rast Božjega kraljestva. Pomembno je namreč le to, da se kraljestvo širi. Ko je Jezus končal svoje govore in pogovore, je vstal in šel v hišo. Tedaj so pristopili njegovi učenci in ga prosili, naj jim raz-

loži priliko o ljulki in pšenici. Odgovoril jim je in rekel: "Sejelec dobrega semena je Sin človekov. Njiva je svet. Dobro seme so sinovi kraljestva, ljulka pa sinovi hudiča. Sovražnik, ki jo je vsejal, je hudič. Žetev je konec sveta, žanjci pa so angeli. Kakor torej pobirajo ljulko in jo sežigajo v ognju, tako bo ob koncu sveta. Sin človekov bo poslal svoje angele in pobrali bodo iz njegovega kraljestva vse, kar je v spotiko, in tiste, ki ravnaajo nepostavno. Vrgli jih bodo v ognjeno peč. Tam bo jok in škripanje z zobmi. Takrat bodo pravičniki svetili kakor sonce v kraljestvu svojega Očeta. Kdor ima ušesa, naj posluša" (Mt 13, 37-43).

Jezus predpostavlja pri poslušalcih razum ali ušesa in uporabo le-teh. Vabi k razmišljanju in zlasti k življenju po tem, kar poznajo za dobro. Opraviiti imamo namreč s skrivnostjo tega kraljestva, ki si ga ne moremo kar tako prisvojiti, saj presega vse naše moči in zmoglosti. Nekateri so pričakovali, da se bodo rešili samo globoko verni ljudje: ti so čisti in

bodo zato prejeli kraljestvo. Toda Jezus je prišel k nam zaradi grešnikov. Z njimi je jedel in pil pri isti mizi. Dokazati je hotel, in je to povedal, da bo ločitev med sinovi, ki so Božji otroci, in med tistimi, ki to niso, šele ob koncu sveta.

Zdaj nam je dano sobivanje z vsakim človekom v spoštovanju in potrpežljivosti, kakor nam daje zgled Jezus, ki je vedno dobrohoten, potrpežljiv in usmiljen. Njega naj predvsem oznanjamo.

Jezus išče izgubljenega ovco zato, da jo lahko pripelje spet domov. Veseli se nad ovco, ki se je našla. Še večje veselje zavlađa v priliki o izgubljenem sinu, ki se je našel in bil mrtev in je zdaj živ.

Vse je Božje delo. V knjigi Modrosti beremo takole: "Toda ti prizanašaj vsemu, ker je tvoje, Gospod, ljubitelj življenja" (Mdr 11, 26).

Tudi današnji psalm poveljuje edinega Boga: "Zakaj ti si velik in delaš čudovite reči, ti si Bog, ti edini. Ti, Gospod, si usmiljen in milostljiv, počasen v jezi in

bogat v dobroti in zvestobi" (Ps 86, 10.15).

Zakaj razen tebe ni Boga, ki bi skrbel za vse. Tudi ni ne kralja ne vladarja, ki bi se lahko s teboj soočil zaradi tistih, ki si jih kaznoval, ... to, da vsemu gospoduješ, stori, da vsemu prizanašaš.

Ti si gospodar moči, zato sodiš milo in nas vodiš z veliko prizanesljivostjo.

S takim ravnanjem si svoje ljudstvo poučil, da mora pravični biti prijatelj ljudi. Svojim otrokom vlijaš veliko upanje, ker daješ po grehu čas za kasanje (Mdr 12, 13-22).

Vse tri Božje osebe so zavzete za človeka. Vodi jo nas z veliko pozornostjo.

Prav tako še posebno "Duh prihaja na pomoč naši slabotnosti. Saj niti ne vemo, kako je treba za kaj moliti; toda sam Duh posreduje za nas z neizrekljivimi vzdihli. In on, ki preizkuša srca, ve, kaj je misljenje Duha, saj Duh posreduje za svete, v skladu z Božjo voljo" (Rim 8, 26-27). Sem spada molitev za ljubezen. Poizkusimo moliti očenaš počasi, zbrano.

Po navodilih papeža Benedikta XVI.

Napoved leta apostola Pavla

Vesoljni Cerkev od 28. junija 2008 do 29. junija 2009 obhajamo leto apostola Pavla. V spomin na 2.000-letnico njegovega rojstva je papež Benedikt XVI. lani napovedal Pavlovo leto, letos pa ga je na predvečer svetih apostolov Petra in Pavla tudi slovesno odprl.

Apostol Pavel je bil najprej poznan po tem, da je preganjal prve kristjane, po videnju pred Damaskom pa je iz preganjalca Kristusa postal apostol, o čemer poročajo kar trije svetoписemski odlomki: Apostolska dela 9,1-19, Apostolska dela 22,1-21 in Pismo Galačanom 1,11-24. Po spreobrnjenju in daljši notranji in zunanji pripravi na poslanstvo je evangelij ponesel poganskim ljudstvom po skorajda vsem tedaj znanem svetu. Znan je tudi po 14 pismih, ki so namenjena različnim cerkvenim skupnostim in so sestavni del Svetega pisma Nove zaveze. Pavel je umrl mučeniške smrti v Rimu. V cerkvenem bogoslužnem koledarju poleg Pavlovega godovnega dneva (29. junija, ko obhajamo god prvakov apostolov Petra in Pavla), v bogoslužju obhajamo tudi spomin na njegovo spreobrnjenje (25. januarja).

Posebej slovesno bodo Pavlovo leto praznovali v deželah in krajih, ki jih je apostol zaznamoval s svojim življenjem in delovanjem: v deželah, ki jih je prehodil, in v krajih, v katerih je oznanjal Kristusa, v kraju, kjer se je rodil kot Jud (Tarz), in v kraju, kjer je kot kristjan umrl mučeniške smrti (Rim). Posebej se ga bodo spominjali v krajevni Cerkvah (škofiji), ki nosijo njegovo ime, in v različnih ustanovah in družbah, ki ga imajo za vzornika in priporočila. Proslavila pa ga bo tudi vesoljna Cerkev, saj je prav on – bolj kot kdor koli drugi – jemal nase skrb za vse Cerkve (2 Kor 11,28).

Priporočila škofom, duhovnikom, redovnicam, redovnikom in vernikom v letu apostola Pavla Škofije so povabljeni, da se pridružijo številnim slovesnostim in prireditvam. Župnijske in podružnične skupnosti, ki kot svojega zavetnika častijo apostola Pavla, so povabljeni, da okrepijo

in poživijo shode in pobožnosti na čast apostola narodov.

Vernikom priporočamo, naj ob nedeljah in praznikih pozorno prisluhnejo drugemu berilu, ki je večinoma vzeto iz Pavlovih pism. Duhovniki naj Pavlove zapise pogosteje uporabijo kot izhodišče za homilije in druga spremna besedila. Vsem pri-

di o družinskem življenju: 1 Kor 7; Ef 5-6; Kol 3. V svojih pismih nekajkrat naroča ali izroča pozdrave za določeno hišo: Rim 16,5; 1 Kor 16,19; Kol 4,15; Flm 1,2.

Vsem, ki radi prebirate svetoписemske odlomke, apostol Pavel ponuja obilo kakovostnega branja. Zlasti Drugo pismo Korinčanom, pa tudi številni odlomki v drugih njegovih pismih razodevajo dobroto in milino njegovega srca, njegove boje in preizkušnje, njegove uspehe in poraze, njegove radosti in bridkosti. Vedno znova občudujemo razpon, ki ga je zmogel nositi v sebi.

Samo nekateri odlomki Pavlovih pism so za globlje razumevanje

geslo naj bo Pavlovo naročilo, ki stoji pred njegovo hvalnico ljubezni: "Hrepenite pa po večjih darovih!" (1 Kor 12,31).

Posebni odpustki v letu sv. Pavla Papež Benedikt XVI. je Apostolsko penitencijarijo pooblastil, naj določi pogoje za podelitev posebnih odpustkov v tem času. Veliki penitenciar James Francis kardinal Stafford je dne 28. maja 2008 podpisal dekret št. 459/07/I, v katerem so določeni pogoji za prejem posebnih odpustkov v Pavlovo leto.

1. Popolni odpustek časnih kazni za storjene grehe lahko prejmejo vsi verujoči kristjani, če so resnično spokorjeni, so opravili sv. spoved in prejeli sv. obhajilo ter so nenavezani na kateri koli greh, poromali v baziliko sv. Pavla zunaj obzidja v Rimu in so molili po namenu sv. očeta. Popolni odpustek lahko prejmejo enkrat na dan zase ali za pokojne, če izpolnjujejo vse zgoraj našteje pogoje.

V molitvah, ki jih verniki opravijo v Pavlovi baziliki, naj počastijo spomin na apostola narodov, in sicer tako, da pri oltarju sv. Rešnjega telesa in pri glavnem oltarju zmolijo Očenaš in apostolsko vero ter počastijo tudi Devico Marijo in apostola Petra in Pavla.

2. Popolni odpustek lahko pod enakimi pogoji prejmejo tudi verniki krajevnih Cerkva, če se v času slovesnega odprtega in zaključka Pavlovega leta udeležijo svetih obredov – sv. maše ali druge javne pobožnosti, ki je pripravljena v čast apostolu narodov, sv. Pavlu. Ob izpolnjevanju naštetih pogojev je popolni odpustek mogoče prejeti tudi v vseh cerkvah in v drugih svetiščih, ki so posvečena sv. Pavlu, in sicer ob posebnih dnevih, ki jih določijo krajevni škofje. Tako kraji kot dnevi bodo za Cerkve na Slovenskem objavljeni naknadno.

3. Verniki, ki so bolni ali upravičeno zadržani ter posledično ne morejo izpolniti vseh zahtevanih pogojev (npr. obiskati določene cerkve), lahko prejmejo popolni odpustek, če imajo v srcu resen namen, da bodo pogoje izpolnili takoj, ko bo to mogoče. Popolni odpustek lahko prejmejo tudi vsi na kateri koli greh nenavezani bolniki, ki se duhovno povežejo s katero od jubilejnih slovesnosti v čast sv. Pavlu s tem, da svoje molitve in trpljenje darujejo Bogu za edinost kristjanov.

Duhovniki naj bodo v letu apostola Pavla za podeljevanje zakramenta sv. spovedi velikodušno na voljo.

poročamo, naj v prostih dnevih pogosteje častijo apostola Pavla z mašnim obrazcem njemu v čast in z utrinkom iz njegovega življenja in nauka.

Svetoписemskim skupinam, zlasti tistim, ki za prihodnje pastoralno leto še pripravljajo načrt, priporočamo, da v svoja srečanja vključijo apostola Pavla. Pavlova pisma in Apostolska dela predstavljajo dobro gradivo za refleksijo in molitev. Slovensko biblično gibanje in Svetoписemska družba Slovenije sta na voljo za podporo in nasvet.

Leto družine je marsikatero skupnost spodbudilo k rednejšemu branju Svetega pisma pri družinski mizi. Apostol Pavel ima v svojih pismih čudovite odlomke tu-

nekoliko težji, velika večina besedil pa je razumljiva tudi manj izurjenemu bralcu. Judovski razlagalci se radi slikovito in nazorno izražajo in tudi apostol Pavel je bil najprej rabin. Kar se je naučil pri Gamalielovih nogah (Apd 22,3), je kot razlagalec v veliki meri upošteval tudi, potem ko je postal Kristusov apostol. Pavlovo leto naj pride do izraza tako pri katehezi in različnih pripravah, na srečanjih in konferencah kot tudi na tečajih in simpozijih, na duhovnih vajah in obnovah. Sveti oče predlaga, da bi v Pavlovo leto zasledovali zlasti dva cilja: da bi se navzeli Pavlove gorečnosti in zavzetosti ter da bi po Pavlovo zgledu zahrepeneli po edinosti. Naše

Kratke

Pestra dejavnost Karitas v počitniških mesecih

Sodelavci ŠK Koper imamo tudi v poletnih mesecih veliko dela z lajšanjem stisk, kakor tudi s počitniškimi in drugimi programi.

Materialna pomoč

V Centrih karitas, ki jih je v Koprski škofiji 13, poteka razdeljevanje hrane, ki smo jo prejeli na podlagi Ukrepa dobave hrane iz intervencijskih zalog za pomoč ogroženim osebam v EU. Naša ŠK je prejela 30 ton različne hrane (sladkor, moka, testenine in riž) ter 69.000 l mleka. Tovrstno pomoč bo deležno skoraj 15.000 oseb, ki živijo v težkih socialnih razmerah.

V Centrih karitas in po župnijskih karitas poteka tudi pomoč s šolskimi potrebščinami. Na področju Koprške škofije je preko 2000 šolarjev, ki jim Karitas pomaga. V ta namen smo nabavili 11.000 zvezkov, dodatnih 3000 zvezkov smo zbrali v akciji Kar se Janezek nauči, to Janez zna, če zvezek ima, poleg tega pa smo pripravili še za 18.000 evrov bonov.

Počitniški programi

V okviru počitniških programov, ki jih organizira ŠK Koper, bi izpostavili dva termina:

Od 27.7. do 2.8. bo počitniški tabor v Domu karitas v Soči. Tabor je namenjen otrokom, ki so vključeni v projekt Posvojitev na razdaljo in otrokom iz Istre. Trajal bo en teden in v njem se bodo zvrstile številne ustvarjalne delavnice, predvsem pa bo namenjen življenju v naravi, kar bo združeno s sprehodi in izleti ter kopanjem v reki Soči. Tabora se bo udeležilo približno 30 otrok z animatorji. Prijave še prihajajo. Od 27.7. do 7.8. bo delovni tabor Streha nad glavo v Bosni, ki je namenjen preživljanju počitnic tako, da mladi pomagajo družinam v stiski, ki še vedno trpijo zaradi posledic vojne na področju Škofijske karitas Banja Luka. Delovnega tabora se udeležuje 15 prostovoljcev, večinoma dijakov Škofijske gimnazije iz Vipave. Letošnja pomoč je namenjena mladi družini Matijević v zaselku Ovanjska v hribih nad Ljubijo. Oče ima 25 let, mama 17, imata dve majhni hčerki. Živijo v baraki, v kateri so nekoč stanovali stari starši. Denar za gradbeni material je bil zbran v postni akciji Ne pozabimo.

Urad za verske skupnosti je izdal knjigo Država in vera v Sloveniji

Urad vlade za verske skupnosti je izdal knjigo Država in vera v Sloveniji, ki je po besedah predsednika urada in urednika knjige Draga Čeparja "prispevek seznanjanja javnosti s stanjem na tem področju". Kot poroča tudi Slovenska tiskovna agencija, so v njej zbrane ustavne in zakonske določbe, ki so povezane z verskimi skupnostmi, ter sporazumi med vlado in verskimi skupnostmi. Knjiga je bila izdana v letu predsedovanja Slovenije EU in v letu medkulturnega dialoga, o stanju na tem področju pa se bosta lahko seznanili slovenska in svetovna javnost, saj je knjiga prevedena tudi v angleščino. V knjigi najdemo osnovne informacije o pravni ureditvi pravice do svobode veroizpovedi in položaju verskih skupnosti v Sloveniji na področju pravne osebnosti, vzgoje in izobraževanja, financiranja, obdavčitve, denacionalizacije, medijev, zakonskih zvez, verskih praznikov, ločitve države in verskih skupnosti ter na področju verske oskrbe v vojski, policiji, zavodih za prestajanje kazni, bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih. Program dela komisije za reševanje odprtih vprašanj verskih skupnosti po Čeparjevem mnenju še ni zaključen. Kot je izpostavil, mora država opredeliti, kako bi bolj spodbujala prispevke verskih skupnosti na različnih področjih. "Ker smo vsi v nenehnem spreminjanju", se bodo vprašanja, povezana z verskimi skupnostmi v Sloveniji, še pojavljala.

Naloga urada za verske skupnosti je tudi priprava srečanj predstavnikov verskih skupnosti, kjer se lahko po Čeparjevih besedah predstavniki med seboj bolj spoznajo in povežejo. Letos v juliju pripravljajo srečanje in pohod na Krn Javorca pod geslom Po poteh spominov naših dedov.

Vejna / Cirilmetodova nedelja

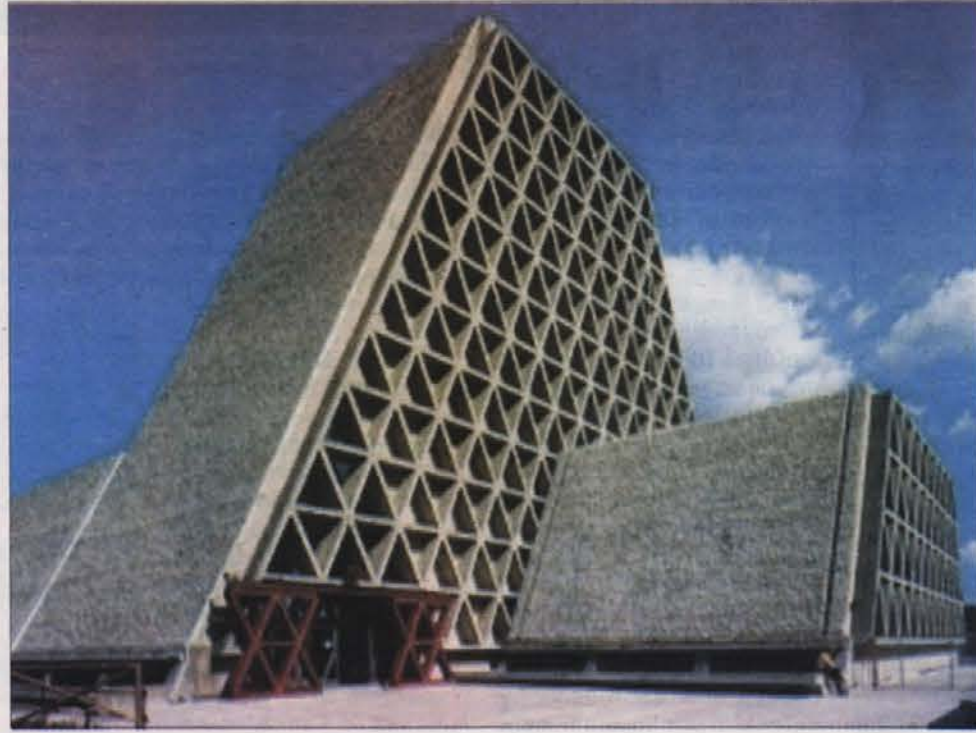
Krščanski navdih mora biti vodilo današnje kulture

Na tradicionalni Cirilmetodovi nedelji v Marjetnem svetišču na Vejni se že preko štirideset let zbira tržaška slovenska verska skupnost ob novomašnikih in duhovnikih jubilarjih ter sestrah jubilarikah. Nedeljsko slavlje je vodil tržaški škof msgr. Evgen Ravignani, ki letos praznuje 25-letnico škofovstva, obenem pa se tudi poslavlja s škofovskega mesta, tako da se je skupnost ob njem zbrala tudi v hvaležen pozdrav.

Po uvodnem pozdravu predstojnika prirediteljstva Apostolstva sv. Cirila in Metoda, dr. Jožeta Markuže, je slavljenca nagovoril skavtski voditelj Mitja Ozbič. "Pred 52 leti ste postali božji služabnik. Vkrkali ste se na ladjo, ki vas je peljala po novem neznanem morju. Krmilo ste preusmerili na pot usmiljenja in požrtvovalnosti, na pot darovan-

ja, tolažbe, upanja in vere v vsemogočnega Boga. Pot gotovo ni bila lahka, večkrat ste naleteli na viharje. Kot božji krmar pa ste vedno pripluli do pristana". Ob koncu je k slavljenca tekla še beseda zahvale. "V Tržaškem zalivu med različnimi narodi ste se vključili v ta nelahen dom. Vsestranska moč in ljubezen do bližnjega, razum ter božje varstvo so vam pomagali, da ste vedno sledili pastirski odgovornosti".

V pridigi se je msgr. Ravignani najprej zaustavil ob nui, da se današnji kulturi vdahne krščansko izročilo. "Vera nam-

reč, ki ne postane kultura, ne more preiti v zavest ljudi in ne postane življenje. Tega se danes dobro zavedamo, ko kultura, ki se danes širi, zapostavlja krščansko vero. Radi bi ji odkazali svoj prostor le v zasebnem življenju

in ji nočejo priznati mesta v življenju družbe. Daje se vedno večji prostor t. i. laični kulturi, ki kaže svojo indiferentnost do različnih oblik in izkustev verskega življenja in niti ne skriva svojega nasprotovanja omem-

bi tistih človeških vrednot, ki jim evangelij daje veljavnost in nov temelj". Naloga vernikov je, da potrdijo z zgle-dom pričevanje za Gospoda in da dosledno živijo po evangeliju. Pri tem pa je msgr. Ravignani pozval tudi k odgovornosti pastirjev. "Biti pastir je služba ljubezni. Pomeni poznati ljudi, deliti z njimi hrepenenja, pobirati jih v upanju, tolažiti v trpljenju. Z rahločutno obzirnostjo. Pomeni, da jih ne obsojamo s stro-

gostjo, ampak raje skušamo razumeti njih slabosti in jim izkazujemo spoštovanje in zaupanje. Pomeni, da jih vsak dan v molitvi priporočamo Gospodu". Moč pa daje pastirjem tudi ugotovitve, da je ljudstvo Božja last, da On pase razkropljene ovce in jih bo skupaj zbral. Naloga pastirjev pa je tudi pospeševanje edinosti in enkratna priložnost se kaže v združevanju Evrope, o kateri je že Janez Pavel II. govoril, da mora dihati z "dvojnimi pljuči". "Temu naj bi dala plod zagon edinosti med krščanskimi Cerkvami tako Vzhoda kot Zahoda v skupnem objemu ljubezni, ki naj nas vodi k skupni soudeležbi vere, kljub različnosti jezikov in sugestivnih lepot liturgičnih izročil". Škof se je nato spomnil pobudnika Cirilmetodove nedelje in duše Apostolstva sv. Cirila in Metoda pok. Angela Kosmača. Pri slovesni maši je pel združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom Edija Raceta, poleg skavtov pa se je udeležilo tudi veliko število narodnih noš. Ob škofu so somaševali g. Marij Gerdol, g. Jože Markuža in g. Ivo Miklaveč.

Julijan Čavdek / Pokrajinski tajnik SSK Nadaljeval bom začrtano delo

Julijan Čavdek je pred kratkim postal pokrajinski tajnik stranke Slovenska skupnost in prosili smo ga, naj nam pove, s kakšnimi občutki je sprejel to pomembno nalogo.

Funkcijo pokrajinskega tajnika Slovenske skupnosti sprejemam kot odgovorno in pomembno nalogo, zato sem zelo počaščen, da je pokrajinski svet izbral mene. To zaupanje pa sprejemam s toliko večjo odgovornostjo, saj se zavedam, da prevzemam mesto tajnika po Mirku Špacapanu z nalogo, da na Goriškem nadaljujem politično delo, ki ga je on nastavljal in razvil. Pomembno je tudi, da je bil Silvan Primožič izvoljen za predsednika pokrajinskega sveta. Prepričan sem, da bova dobro sodelovala, ker ima on veliko politične izkušnje. Veselim se tudi nove sestave tajništva, v kateri so ljudje, s katerimi dobro sodelujem in so za stranko prava duša.

Bi nam lahko na kratko ocenili nedavni kongres stranke?

Osebnost sem doživel kongres kot potrditev strankine vključenosti v ta prostor. To je dokazala udeležba gostov kot tudi somišljenikov in delegatov. Prav gotovo je bil glavni namen kongresa izvolitev novega pokrajinskega sveta. Po drugi strani ne morem mimo vsega tega, kar so prinesli razprava in posegi raznih gostov. Pomembnost samostojnega in enotnega političnega zastopstva Slovencev v IJK zadobiva vedno večji pomen. Slovenska skupnost bo to nadaljevala za uveljavitev slovenskih pravic, za

nadaljnji družbeni razvoj slovenske narodne skupnosti in za primerno upravljanje teritorija, na katerem živimo. Iz tega je najbolj pomembna točka prav predlog, ki ga je Slovenska skupnost potrdila, o skupnem upravljanju treh slovenskih občin na Goriškem, v katerih bodo naslednje leto potekale volitve. Tak korak bi znotraj naše narodne skupnosti prinesel tisto novost, ki si jo precej ljudi želi in pričakuje. Bil bi tudi prispevek h konkretnemu premoščanju naše kronične narodne razdeljenosti.

Zakaj stranka Slovenska skupnost in kakšno vlogo ima danes?

Slovenska skupnost je samostojna in zbirna stranka za Slovence v IJK. Ta identiteta nam pripada zaradi naše večdesetletne politične tradicije in zaradi uspehov na terenu. Te identitete nam ne more nihče odreči, tudi če se ne strinja s principom samostojnega političnega nastopanja.

Glavna skrb stranke ostaja združevanje na narodni osnovi, mimo ideoloških razlik, zastopanje slovenskih pravic in interesov ter skrb za primerno upravljanje teritorija, na katerem živimo Slovenci. Stranka in njeni izvoljeni predstavniki pa se uspešno vključujejo v obravnavo in reševanje problematik, ki presegajo slovenski okvir. Naj zato citiram nekaj primerov: občinska svetnica Marilka Koršič je uspešno zagovarjala predlog o večji prisotnosti ambulant izven goriškega mestnega središča, pomemben je bil

prispevek SSK pri vprašanju čezmejnne mobilne magnetne resonance, naši rajonski predstavniki se stalno uspešno ukvarjajo z reševanjem potreb v svojih četrtih. Zato ne razumem, zakaj nekateri skušajo dati SSK podoben stranke, ki se zanima samo za pravice in koristi slovenske narodne skupnosti. Seveda, če bi italijanske oblasti izvajale vse to, kar je predvideno po raznih pogodbah in zakonih, bi širši problematiki lahko posvečali še več časa. Naše narodne skupnosti v IJK si danes ne moremo zamisljati brez Slovenske skupnosti.

Kakšni so glavni načrti in izzivi pred stranko danes?

Prioritete Slovenske skupnosti vidim na dveh nivojih: notranjega in zunanega. Za notranji nivo si predstavljam strukturo stranke z njenimi sekcijami. Na Goriškem imamo skupno sedem sekcij. Vse opravljajo zelo pomembno vlogo stika z ljudmi ter njihovimi potrebami. Še posebno pred volitvami je vloga sekcij nenadomestljiva. Poleg tega so sekcije pomembne tudi za pridobivanje novih somišljenikov. Kot zbirna stranka smo odprti do vseh, ki jim je slovenska identiteta pri srcu. Seveda gre pri tem spoštovati idejni nazor posameznika, vendar kljub tej različnosti sem prepričan, da nas naša narodna identiteta lahko povezuje in združuje.

Za zunanji nivo imam vse tisto, kar stranka in tisti, ki jo predstavljajo, delajo za uveljavitev slovenskih pravic in koristi. Tukaj imajo zelo pomembno vlogo naši izvoljeni predstavniki v raznih javnih ustanovah, občin do deželne skupnosti. Pomembna bo tudi vloga tajništva, predsednika in tajnika pri političnih pogajanjih z drugimi strankami in pri stikih z ustanovami.

Demokratska stranka in slo-

venska komponenta v njej, nekaj več o tem.

Na Goriškem smo z Demokrasko stranko začeli pogovore o tem, da

problematik naše slovenske narodne skupnosti, posvetuje tudi z našo stranko.

Vprašanje slovenske komponente v Demokraski stranki je poglavje zase. Vse bo odvisno od odnosa, ki ga bo le-ta imela do Slovenske skupnosti. Glede na dogajanja v Štandrežu sem zdaj zaskrbljen, kajti v tem ne vidim resnega pristopa do političnega dela, saj tvegamo, da bomo na tak način izročili rajonski svet v roke desnice. **Odnosi stranke s SSO in SKGZ?**

Foto: DPD

Civilna družba je temeljna komponenta za našo narodno skupnost in izvaja pomembno vlogo, kar se tiče predstavnosti in dela na teritoriju, preko kulturnih, športnih in vzgojnih društev ter organizacij. S SSO je sodelovanje v Gorici zelo dobro in mislim, da bo v prihodnje še boljše. Ne nazadnje prav iz vrst civilne družbe rastejo kadri, ki se nato vključijo v politično dogajanje na strani Slovenske skupnosti. To povezavo bo potrebno gojiti in razvijati, še posebno v odnosih do mladih. Prav politično delovanje Mirka Špacapanu na deželi je pokazalo, kako neobhodno potrebno je, da se civilna družba in stranka med seboj pogovarjata in si izmenjujeta mnenja ter informacije, ki so v obojestransko korist. Z drugo krovno organizacijo, SKGZ, so odnosi bolj šibki zaradi naše zgodovine. V zadnjih letih je padlo precej ideoloških pregrad, vendar, zlasti na Goriškem, je trenje med SKGZ in SSK posebno izrazito. Mislim, da je to odvisno od različnega pristopa do političnega nastopa naše slovenske narodne skupnosti. To pa se na-

bi deželni dogovor prilagodili naši pokrajinski ravni. Pred ustanovitvijo Demokraskе stranke je Slovenska skupnost imela sklenjen federativni dogovor z Marjetico. Za obnovo takega dogovora se sedaj zavzemamo na obeh straneh. Do sedaj ni prišlo še do konkretnih odločitev, ker smo bodisi pri Slovenski skupnosti kot tudi v Demokraski stranki morali izvoliti svoja vodstva. To je sedaj opravljeno in vse bo lahko steklo hitreje. Najprej bo na vrsti dogovor o oblikovanju svetniške skupine v goriškem občinskem svetu, nato se bomo pogovarjali o občinskih volitvah, ki bodo naslednje leto. Vmes bo verjetno še kaj, kar bo sproti prišlo na dan. Tematik je veliko in bodo zahtevale veliko truda. Dodal bi še to, da pričakujem srečanje med senatorko Tamaro Blažina in Slovensko skupnostjo, saj jo je naša stranka na državnih volitvah podprla in prav je, da se, kar se tiče

jbolj pozna ob vsaki volilni preizkušnji, kot lahko vidimo sedaj, ko so mimo deželne volitve. Seveda to ni v korist nobenemu in primerno bi bilo, da bi si začeli o glavnih problematikah naše narodne skupnosti vsaj izmenjati informacije.

Slovenci v goriški pokrajini imamo posebno vlogo...

Slovenci v goriški pokrajini smo dobro organizirana skupnost in imamo skoraj v vseh družbenih sektorjih pomemben delež. Pri tem je posebno pomembno gospodarstvo, ki v tem trenutku in še posebno v Gorici doživlja hudo krizo. Vendar imamo občutek, da slovenska podjetja doživljajo ta težki trenutek na nekoliko boljši način. Nekako pa se občuti pomanjkanje slovenske prisotnosti v reprezentativnih telesih goriškega gospodarstva. To vidim kot član razširjenega odbora goriške trgovinske zbornice, kjer smo štirje Slovenci, vendar vsi štirje predstavljamo javne uprave. Na kulturnem področju sem prepričan, da je naša organiziranost in kulturno ter umetniško delo najbolj učinkovito. Čeprav se mi zdi, da se temu ne daje primerne priznanje, ker še zmeraj obstaja neki občinski predsodek, kot da je to nekaj nepomembnega.

Velik izziv in priložnost imamo Slovenci v Gorici in v treh slovenskih občinah Doberdob, Sovodnje ob Soči in Števerjan v sklopu čezmejnega sodelovanja. Goriška občinska uprava je to sodelovanje kar se da upočasnila. To je pa njena odločitev, za katero bo morala odgovarjati. Kot organizirana narodna skupnost nam ni treba sedaj čakati na potezanje javne uprave. Prav je, da čezmejno sodelovanje razvijamo tudi sami naprej in utrdimo, ustvarimo tiste vezi, s katerimi se bomo okrepili in nudili naši narodni skupnosti dodatne razvojne možnosti.

Kratki

Praznik sv. Ane v Pevmi

Letos bo tridnevno praznovanje dodan še četrti dan, ki bo posvečen 100 let starim orglam bratov Zupan, ki jih je župnija pred kratkim kupila in temeljito obnovila. Tako bodo v četrtek, 24. julija, ob 20.30, blagoslovitev orgel, nastop domačega cerkvenega pevskega zbora in zbora iz Sela ter orgelski koncert Mirka Butkoviča. V petek zvečer (25.7., ob 20.30), bosta gledališka predstava in ogled rezultatov natečaja Na domačem vrtu cvetijo.... Sobota (26.7., ob 20.30) bo namenjena, kot vedno, naši mladini. V nedeljo, 27. julija, bomo počastili zavetnico sv. Ano s slovesno sv. mašo ob 9. uri, procesijo in z družabnostjo.

Zasedanje pokrajinskega tajništva SSK

Na nedavnem zasedanju pokrajinskega tajništva Slovenske skupnosti so bile obravnavane teme, vezane v glavnem na teritorij ter na odnos z Demokrasko stranko. Najprej je bil ocenjen politični položaj, ki se je v zadnjih tednih oblikoval v Štandrežu in je vezan na prenovi glavnega vaškega trga pred cerkvijo. Nesoglasja, ki so se pojavila, so zadevala parkirišča. Pri tem je prišlo do nesoglasij tudi znotraj levsredinske večine v rajonskem svetu, ki jo sestavljata Oljka (SSK in Demokraska stranka) ter Forum. Prav gotovo to ni pripomoglo, da bi se lahko z načrtom bolj umirjeno soočila različna mnenja, zato bo v prihodnje potrebno vlagati več truda v medsebojno obveščanje, obenem pa spoštovati pravila skupnega upravljanja in sobivanja v koaliciji, še posebno če so njeni člani vsi Slovenci.

V nadaljevanju je pokrajinska odbornica SSK Mara Černic tajništvu orisala ustanavljanje subjekta GAL za uporabo finančnih sredstev, ki jih je Dežela namenila za kraški teritorij. Za ustanovitev so pristojni goriška in tržaška pokrajina, privatniki, kmečke organizacije ter jurske srenje in občine, na teritoriju katerih je kraško področje. Glavna naloga te družbe bo predstavitev načrta za uporabo sredstev in posledična objava razpisov za njegovo izvedbo ter razdelitev denarja. Tajništvo je podprlo prizadevanje goriške pokrajine in odbornice Černic, da bo v tričlanskem upravnem odboru sedel goriški predstavnik za javne ustanove. Ostali dve mesti sta namenjeni privatnikom. Podprt je bil tudi predlog, da bodo deleži občin v novi družbi določeni na podlagi kraškega področja v občinskem teritoriju in na podlagi števila gospodarskih dejavnosti, ki na tem kraškem področju delujejo. Pokrajinsko tajništvo je obravnavalo tudi problematiko urbanih odpadkov, ker se na goriški pokrajini pripravlja nov načrt o tem. Organizirane so bile namreč že nekatere informativne pobude. Člani tajništva so tako sklenili, da bo tudi stranka SSK organizirala informativno srečanje na temo odpadkov in bo vabilo namenila vsem slovenskim izvoljenim predstavnikom. Srečanje naj bi bilo 22. julija v Kulturnem centru Lojze Bratuž. / Goriško pokrajinsko tajništvo SSK

Slovesnost v KB centru

Poimenovanje predavalnice po Henriku Tumi

V sredo, 9. julija, so v prostorih KB centra slovesno poimenovali predavalnico v tretjem nadstropju po mislecu, politiku in alpinistu Henriku Tumi. Šlo je za obeležitev 150-letnice, pri kateri je bilo poimenovanje predavalnice samo ena od številnih pobud, ki so potekale v Gorici in Novi Gorici. "Poimenovanje moramo umestiti v širši kontekst vseh praznovanj", je uvodoma povedal prof. Aldo Rupel, ki je kratko slovesnost povezoval. Istega dne je bil namreč na sporedu tudi v Novi Gorici svečan poklon pred kipom Henrika Tume. Slovesnosti v KB centru sta se med drugimi udeležila tudi predsednik SKGZ Rudi Pavšič in predsednik slovenske konzulte pri goriški občini Ivo Cotič. Med posebnimi gosti je bil tudi Dušan Tuma, vnuk Henrika Tume.

Rupel je na kratko obnovil Tumovo življenjsko pot, ki je alpinista in misleca v Gorico pripeljala po poroki leta 1894. Pravo je doštudiral na Dunaju, obvladal je več jezikov. Poleg slovenščine je tekoče govoril nemško, francosko, italijansko, angleško, češko, poljsko in srbohrvaško. "V Gorici se je posvetil javnemu in prosvetnemu življenju", je nadaljeval Rupel. Na sodišču je dosledno uradoval v slovenskem jeziku – takrat je bilo to še mogoče –, je z grenkim priokusom nadalje-

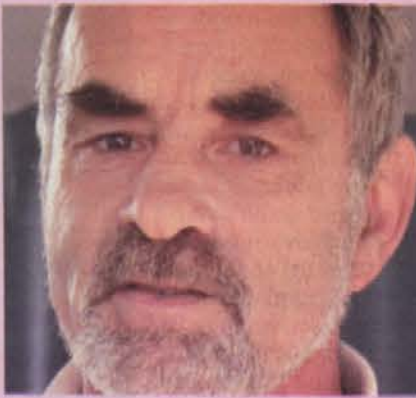
Dušan Tuma o dedu Henriku Tumi

Publiko in organizatorje slovesnosti na čast Henriku Tumi je s svojo prisotnostjo razveselil Dušan Tuma, vnuk osrednjega slavljence. Gospod Dušan je eden od devetih še živelih vnukov. Šest jih živi v Ljubljani (med njimi tudi gospod Dušan), dva v Italiji in eden v Švici. Po sklepu slovesnosti smo mu postavili nekaj vprašanj.

Kdo in kako vam je posredoval figuro deda?

V glavnem je bila to teta. Ded je bil v družinskem življenju strog. Otroci so dejansko zaživel žele po njegovi smrti. Želel si je, da bi vsi njegovi otroci doštudirali. To je res uspelo skoraj vsem njegovim otrokom.

Kako bi ga vi opredelili? Bil je velik socialist in velik planinec. Rojen je bil sicer

v Ljubljani, v Gorici pa je preživel več kot 40 let. Tukaj je zaživel tudi svoje politično življenje. V Gorici in okolici je imel veliko političnih shodov. Od tega delovanja ga je odvrnil šele fašizem. Zaradi tega se je moral odseliti. To dejstvo je težko sprejel in se napotil v svet. Naključno je izbral Ljubljano.

Kako se ga po vašem mnenju spominjajo ljudje v Gorici?

Ljudje na Goriškem vedo, kdo je Henrik Tuma in kakšen pečat je pustil mestu. Na italijanski strani meje so se ga predvsem Slovenci zelo radi spominjali. Bolj je bil po mojem mnenju pozabljen v Jugoslaviji. Režim namreč ni priznaval, da so pred Kardeljem že obstajali socialisti.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE Konec sezone v Gorici

Komedijske vragolije za sladko slovo

Zveč kot enomesečnim zamikom po predvidenem datumu se je v četrtek, 19. junija, v goriškem Kulturnem domu sklenil krog predstav letošnje abonmajške sezone SSG v Gorici, ki sta jo gledališkim abonementom na Goriškem prvič skupno ponudili obe sosedski gledališki hiši, Slovensko stalno gledališče Trst in Slovensko narodno gledališče Nova Gorica. Konec abonmajškega programa je v burkaški smeh ovila komedija Duohtar pod mus!, ki jo je, navduhujoč se ob delih slavnega francoskega komediografa Moliere, spisal igralec in kantavtor, član SNG Nova Gorica Iztok Mlakar in pod režijsko taktirko Vita Tauferja razkazal vse svoje komedijske veščine, ki se v razkošnem mimičnem in gestikulacijskem izražanju spogledujejo s commedio dell'arte in z velikimi mojstri sladko-grenkega humora iz zadnjega stoletja preteklega tisočletja. Predstava je vzklila kot koprodukcija Gledališča Koper in SNG Nova Gorica. Po koprski premieri, 23. maja l. 2007, in novogoriški, 4. oktobra istega leta, je obredla več desetih odrov in prav na odrskih deskah goriškega Kulturnega doma dočakala 100. ponovitev, ki pa še zdaleč ni zadnja, saj bo predstava

po zadnjih dveh julijskih ponovitvah v Bovcu in Mežici ter poletnem premoru nadaljevala svoje popotovanje po slovenskih dvoranah, morda tudi v takšni zasedbi, kakršno so videli v Gorici. Namesto še vedno šarmantnega Borisa Cavazza v vlogi stiskaškega in vzkipljivega Geronta nastopa Renato Jenček, lik njegove hčerke Lucinde pa poleg Lare Komar pooseblja Ylenia Zobec, ki nedvomno očara s svojim lepo oblikovanim, močnim glasom; to je namreč burka, polna petja in glasbe in seveda tudi »streljanja«. V instrumentalnem triu, ki vsakič mojstrsko v živo spremlja pevske dele in odsko dogajanje, od 98. ponovitve dalje po črno-belih tipkah drsijo roke pianista Davida Trebižana. Goriški abonenti so si ob komediji malce posladili usta in, po komentarjih sodeč, zadovoljni odhajali domov, potem ko so končno gledali »nekaj smešnega«! Abonma v Gorici za Gorico, kot so ga imenovali prireditelji, je bil

res presenečenje za vse, ki vrsto let spremljajo umetniško snovanje SSG Trst in SNG Nova Gorica, dveh gledaliških hramov, ki sta glede na zemljepisno lego kar blizu, a sta si bila večkrat vsestransko daleč. Letos so si dramski okusi in izbrane poetike obeh umetniških vodij, Marka Sosiča in Primoža Beblerja, vsaj v odbranih predstavah za skupni abonma, bili očitno blizu. Trpka nit bolečih, odtujenih medsebojnih odnosov v tej razčlovečeni, razkrajajoči družbi, ki ne ve, kaj bi sama s seboj, saj ji ni več nič sveto in vrednote so ji mačji kašelj, je bolj ali manj vidno prepredala tematske vsebine, katerim so gotovo zelo radi prisluhnili tisti gledalci, ki so pripravljeni se soočati z jedkimi resnicami, ki nas

obkrožajo, in se zazirati vase in razmišljati o tej naši skupni življenjski poti, po kateri nam je dano hoditi tu in sedaj. Nekaj pa so tudi ti pogrešali v letošnji sezoni: gostovanje kake gledališke

Prijatelju organistu in pevovodji
IVU KRALJU
želimo ob okrogli in lepi obletnici
veliko dobrega, predvsem pa, da bi še naprej
ostal zvest pesmi, našemu jeziku in naši zemlji!

Uredništvo tednika Novi glas

MATEJA ČERNIC
je minuli torek na Ljubljanski univerzi
diplomirala na pedagoški fakulteti.
Iskreno ji čestitamo vsi
iz uredništva Novega glasa.

Bil je pomembna osebnost naše zgodovine in njen sooblikovalec

Počastitev Henrika Tume ob 150-letnici rojstva

VNovi Gorici so na razne načine zaznamovali 150-letnico rojstva Henrika Tume, politika, alpinista in publicista ter vsestranskega ustvarjalca odnosov in razmer tudi na najrazličnejših drugih področjih. Na slovesnosti pred njegovim obeležjem na Erjavčevi ulici v Novi Gorici, 9. julija, je o Henrikumu in razsežnosti njegovega delovanja v Postojni, Trstu in v Gorici, kjer je preživel največji del svojega življenja, govoril zgodovinar dr. Branko Marušič. On velja za dobrega poznavalca osebnosti in delovanja tega velikega moža iz naše preteklosti. V raziskovalni postaji Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umet-

nosti v Novi Gorici hranijo knjižnico in osebni arhiv dr. Henrika Tume in iz njiju je mogoče raz-

brati celotno življenje in delovanje vsestranskega izobraženca, tudi kot vztrajnega bojovníka za narodnostne in socialne pravice Slovencev v Gorici, Trstu in drugod na Primorskem. Katalog knjižnice dr. Henrika Tume je za svetovni splet uredila bibliotekarka Petra Kolenc, ki je tudi avtorica brošure z naslovom Dr. Henrik Tuma (1858-1935), ki jo je izdala Založba znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Dr. Branko Marušič je v predgovoru brošure zapisal, »da dr. Henrik Tuma že desetletja vzbuja pozornost raziskovalcev. Sedaj imamo na voljo popis njegove knjižnice, vendar pa obstaja še

nekaj nalog, da bi nam bila Tumova življenjska pot in njegovo ustvarjanje bolj poznana. Če ne v celoti, bi morali vsaj v izboru objaviti tudi Tumove ideološko-politične članke, podobno kot so že izšli njegovi planinski spisi leta 2000. Vredno in potrebno bi bilo objaviti tudi njegove razprave s področja družboslovnih in humanističnih ved (pravo, književnost, umetnost, jezikoslovje, zgodovina, psihologija). Vsemu temu bi morala slediti objava temeljite monografije, ki bi si jo 'bister in uravnoteženi intelektualec dr. Henrik Tuma', kot sta presodila italijanska zgodovinarja in esejista Angelo Ara in Claudio Magris, 'zagotovo zaslužil'». Zveza kulturnih društev Nova Gorica, ki je nedavno pripravila spominski večer velikim možem, Primožu Trubarju, Vinku Vodopivcu in Mateju Boru, pa žal mednje ni uvrstila dr. Henrika Tuma, ki bi si takšno počastitev gotovo zaslužil.

M.

Prejeli smo

Enoumje, kaj pa to je?

Zadnje čase vse pogosteje beremo v Novem glasu o povojnem enoumju... Če pa pogledamo v Slovar slovenskega knjižnega jezika, bomo opazili, da ta beseda »enoumje« sploh ni citirana ali omenjena, enostavno je ni; prav tako ne zasledimo tega izraza »enoumje« v drugih slovenskih pravopisih. - Zdi se torej, da je ta samostalni neka nova, morda zamejska, evfemistična skovanka, ki naj bi nadomestila ali kamufilirala besedo komunizem! Le zakaj neki? Čemu toliko obzira in previdnosti do imenovanja te diktature, ko pa tako jasno in razločno pišemo, govorimo in predavamo o fašizmu in nacizmu? Česa se novinarji in člankarji bojijo? Saj smo vendar svobodni državljani, ki »dobro v srcu

mislimo«, in prav zato lahko nemoteno delujemo, odobravamo ali obsojamo, hvalimo ali grajamo! S tem si kupujemo svojo zamejsko usodo; kako pa, je res vprašljivo... Etika novinarjev (če sploh obstaja) pa bi morala zagotoviti, da se bralci obveščajo neobremenjeno, pošteno in odkrito, in to o katerem koli argumentu, pa če je še tako kočljiv! Enoumje (ko bi res ta beseda obstajala) je bilo lastno vsem trem svetovnim ideologijam 20. stoletja in prav zaradi tega ni pravilno tako diplomatsko s to besedo slepomišiti. Jasnost na vseh področjih, predvsem pa v politiki, zgodovini in novinarstvu je namreč prepotrebna postavka v našem tako imenovanem zamejstvu... Pa brez zamere!

Irene Brumat

Goriška nadškofija

Začelo se je jubilejno romanje v Lurd

Goriško nadškofijsko romanje v Lurd je letos šestdeseto po vrsti. Vijolični vlak, kot se imenuje poseben prevoz v sveti kraj, je štartal z goriške železniške postaje v ponedeljek, 14. julija, s postankom na Opčinah, nato v Trziču in Červinjanu. Zanj vsako leto skrbi nadškofijska podsekcija združenja Unitalsi, letošnjih goriških romarjev, med katerimi so prostovoljci, bolniki, bolničarji, drugi romarji, svojci in duhovniki vseh starosti, je več kot tisoč. Na Opčinah so se jim pridružili tudi romarji iz Slovenije in skupina iz bolgarske Sofije, ki ji je z velikimi žrtvami in s pomočjo

naše krajevne Cerkve le uspelo uresničiti željo po obisku mednarodnega svetišča. V Lurd bodo prišli ne le z vlakom, ki je sprejel 600 ljudi, temveč tudi z letalom iz Ronk s 400 verniki in z avtobusom, ki je štartal isti dan ob zori. V Gorici sta na vlak stopila tudi goriški nadškof msgr. Dino De Antoni in koprski škof msgr. Metod Pirihi, ki se letos prvič udeležuje romanja. V Lurdu pričakujejo šest milijonov vernikov, saj letos proslavljajo 150. obletnico Marijinih prikazovanj v znani votlini Massabielle. Goriški romarji so bodo vrnili v soboto, 19., in nedeljo, 20. julija.

† Po krajši bolezni nas je zapustila naša draga
TATJANA ŠULIGOJ por. **BLAŽIČ**,
ki je z družino živela v Monzi.

Žalostno vest sporočajo sinova Marko in Matija, mož Oskar, sestra Sonja, brat Bogdan, nečaki Aleš, Mitja, Nadja in Saša ter ostali sorodniki.
Od pokojne se bomo poslovili
v četrtek, 17. julija, ob 11.30,
v cerkvi Sv. Ivana v Gorici in jo potem
pospremili na pokopališče v Pevmi.

Namesto cvetja darujte za sklad Mitja Čuk.

Obvestila

Mladinski dom sporoča, da bo urad v ulici don Bosco 60 zaprt zaradi poletnega dopusta od 15. julija do 29. avgusta. Novo šolsko leto se bo pričelo v ponedeljek, 1. septembra, s pripravo na vstop v nižjo srednjo šolo, ki bo potekala do petka, 5. septembra, od 9.00 do 12.30. Za informacije in vpis na tečaj in k pošolskemu pouku 2008/09 lahko pokličete št. 328-3155040 ali se obrnete do goriškega urada SSO, tel št. 0481-536455.

Kulturni center Lojze Bratuž in galerija Rika Debenjaka pripravljata spominsko razstavo ob 50-letnici smrti goriškega umetnika Lojzeta Špacapana. Da bi likovnika čim bolj popolno predstavili, se organizatorja obračata na ustanove in zasebnike s prošnjo po informacijah in morebitno posojajo del za razstavo (tel. št. 0039 0481 531445 med 8.30 in 12.30; e-mail: info@klbratuz.org).

Katoliško tiskovno društvo daje v najem trisobno stanovanje v Kulturnem centru Bratuž na drevoredu 20. septembra 85 v Gorici. Info na tel. 0481 531445 (v jutranjih urah). Pisno prošnjo oddajte na naslov: Katoliško tiskovno društvo, 34170 GORICA / GORIZIA Travniki / Piazza Vittoria 25.

Fundacija Gorica daje v najem trisobno stanovanje z veliko teraso in parkirnim prostorom v zaprtem dvorišču v ulici S. Giovanni 9, Gorica (1. nadstr.). Kliče na tel. 0481 531445 (v jutranjih urah).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalni izlet s piknikom v soboto, 2. avgusta, v lovski koči v Gojačah blizu Sela pri Ajdovščini, v borovem gozdičku in primerni dvorani ob krasnem travniku. Prijave sprejemajo poverjeniki: Ema B. (0481 21361), Veronika T. (0481 882302), Ana K. (0481 78061) ali Saverij R. (0481 390688). Na račun 20 evrov.

Na sedežu Sveta slovenskih organizacij v Gorici je na razpolago DVD s fotografijami,

videoposnetki in izdelki videodelavnic z lanskega poletnega središča Srečanja 2007.

Cestitka

Mateja Černic je z diplomsko nalogo o oblikovanju glasu v povezavi z Orffovim konceptom elementarne glasbeno-gibne vzgoje odlično zaključila pedagoško fakulteto v Ljubljani – smer razredni pouk. Iskrene čestitke in obilo nadaljnjih uspehov ji želijo vsi Markotinovci.

Dar

Ob prvi obletnici smrti predragega Angela Satte daruje žena Anica za onkološki oddelek CRO v Avianu 100,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 18.07. do 24.07.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 18. julija (v studiu Andrej Baucon): Poletje z najboljšo narodno zabavno in zabavno glasbo - Zanimivosti in humor.

Sobota, 19. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 21. julija (v studiu Andrej Baucon): V poletje z najbolj vročimi hiti - včeraj in danes; živemu se vse zgodi; obvestila.

Torek, 22. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 23. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Utrinki ali padajoče zvezde - Lzbor melodij.

Četrtek, 24. julija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Državlani se večkrat zgražajo nad bruseljsko birokratsko mašinerijo. Ob tem je treba poudariti, da je sama percepcija EU v posameznih državah zelo različna. V Italiji se npr. pojavljata Bossi, ki grozi z italijanskim izstopom iz evro območja, ter Berlusconi, ki hodi v Bruselj komisarjem dopovedovati, da morajo biti tihi. Kako bi se torej dalo po vašem mnenju EU nekoliko bolj približati državljanom?

Gre za kompleksno vprašanje. Res je, da se italijanska in slovenska percepcija Evrope močno razlikujeta. V Sloveniji je vsa energija v prid EU še zelo sveža, jasno pa je, da tudi v Sloveniji obstajajo kritična vprašanja. Pri tem je treba upoštevati heterogenost različnih situacij. Nekatere države – članice npr. težko sprejemajo omejitve, ki

nim, da je bil slovenski tisk konstruktiven. Kritične pripombe so v sami naravi svobodnega tiska in brez njih ne gre.

Ob predaji predsedniške štafete Franciji je minister Ruppel na skupnem trgu v Gorici in Novi Gorici dejal, da pušča EU v zelo dobrem stanju. Francoski zunanji minister Kouchner je na to odgovoril, da Evropa ni v zelo dobrem stanju in da bi celo težko rekel, da je sploh v dobrem stanju... Kouchnerjevo izvajanje je verjetno bolj realistično, a ne?

Ob takih prilikah ministri radi izmenjujejo duhovitosti, ki pa niso natančne diagnoze stanja. EU prav gotovo potrebuje bolj učinkovito skupno zunanjo politiko. Vse pre pogosto so se na tem področju kazale zelo ostre delitve: pomislimo na vojno v Iraku, pa tudi glede Ko-

sal, dokler ne bo ratificirana tudi na Irskem. Gre za poljsko evroskepsko ali za poteze predsednika, ki se je že večkrat v javnosti izpostavil z odmevnimi in včasih nekoliko čudnimi potezami?

Javnost je irski NE Lizbonski pogodbi na nedavnem referendumu začudila. Irski je namreč ena od tistih držav, ki si je po

V februarju se je predsednik Türk v Vatikanu srečal s papežem Benediktom XVI. (foto Bobo)

jih uvaža evro. Države nimajo možnosti za lastno monetarno politiko, s katero lahko vplivamo na rast nacionalnega gospodarstva. Treba pa je ločevati evro-cono od same EU. Nikakor ne nasprotujem razpravam o tem, da se države lahko premislijo glede prisotnosti v evroobmočju, paziti pa moramo, da se take razprave ne omejujejo na populistične vidike. Zelo lahko je reči: "Kako lepo bi bilo, ko bi nam ne bilo treba upoštevati meril Evropske centralne banke", a gre samo za cenen izgovor. Razprava o izključitvi iz evrskega območja z vsemi posledicami je težja, a če bi bila potrebna, se je ne bi smeli bati. To seveda še ne pomeni, da se pogovarjamo tudi o izstopu iz EU v celoti.

Slovenska vlada je obtožila slovenske medije, da so edini, ki so slovensko predsedovanje slaboceno ocenili. Kako vi gledate na poročanje medijev in kaj menite o očitkih vlade RS?

Domači mediji so vedno nekoliko bolj kritični, tuji mediji pa o slovenskem predsedovanju niso pisali ravno veliko in vsekakor vedno z določeno dvakom. V Sloveniji obstaja svoboda tiska, kar seveda prinaša tudi njegovo kritičnost. Kritični poudarki o predsedovanju me v slovenskih medijih niso presenetili, a tudi pretirani se mi niso zdeli.

Vlada je bila torej v tem primeru...

Vlada je v tem primeru pokazala precejšnjo občutljivost. Objektivno gledano pa me-

Januarja letos je predsednik Danilo Türk sprejel predsednika naših krovnih organizacij (foto Bobo)

vstopu v EU najbolj opomogla...

Tudi jaz sem začuden. Razumem pa, da je v primeru Irske najbolj delovala prav oddaljenost institucij od ljudi. Ljudje čutijo, da EU ni v njihovih rokah in da pri evropskih procesih ne sodelujejo. Ta občutek se izraža ob evropskih referendumih. Ne gre samo za Irsko, ampak za širši evropski pojav.

Nezadovoljstvo je bruhnilo tudi na Poljskem. Predsednik Lech Kaczynski je dejal, da Lizbonske pogodbe ne bo podpisal.

sal, dokler ne bo ratificirana tudi na Irskem. Gre za poljsko evroskepsko ali za poteze predsednika, ki se je že večkrat v javnosti izpostavil z odmevnimi in včasih nekoliko čudnimi potezami?

Slovenija je Kosovo priznala tri tedne pred tem, ko je kosovski parlament razglasil samostojnost. Številne velesile (ZDA, Francija, Anglija, Nemčija, Italija) so to storile pred Slovenijo. Je slovensko zahteva politična bi-rokracija, ali je Slovenija opreznost čakala na poteze velikih?

Slovenija je enostavno uporabila postopek za odločanje Državnega zbora, ki traja približno tri tedne. Ta postopek nekaj pove o politični občutljivosti tega vprašanja in je značilen za suvereno zunanje politično odločanje. Drugi faktorji niso bili relevantni.

Kljub samostojnosti Kosova so se na nedavnih predsedniških in parlamentarnih volitvah v Srbiji uveljavile proevropske sile predsednika Borisa Tadića. Kolikšna je pri tem uspehu vloga EU in Slovenije kot predsedujoče članice?

EU je pokazala odprtost za Srbijo glede njenih želja po vključitvi v EU. Slovenija je v tem procesu pomagala. Rad bi pa na tem mestu izpostavil besede predsednika Tadića, da se Evropa s svojo odprtostjo do Srbije ni odrekla zahtevi po izločitvi Ratka Mladića v sojenju mednarodnemu sodišču za zločine v bivši Jugoslaviji. Zahteva je še vedno aktualna, prišlo je samo do njene odložitve.

Prav pri tem vprašanju so imele nekatere članice za držke, kljub stabilizacijsko-podpirnemu sporazumu, ki je bil podpisan s Srbijo 28. aprila. Nizozemska se npr. čuti skrivna zaradi pokola v Srebrenici, ki so ga povzročile prav srbske paravojske milice. Zaradi Srebrenice je na Nizozemskem pred časom celo padla vlada...

Srebrenica je bil genocid, ugotovljen s sodnimi mednarodnega sodišča za zločine v bivši Jugoslaviji in s sodbo meddržavnega sodišča v Haagu. Gre za naj-

ne mogla zagotoviti boljšega rezultata od tega, ki ga imamo pred očmi. Postavlja se namreč problem suverenosti držav članic, ki imajo različne poglede na priznanje samostojnosti. Dejstvo, da 7 držav članic ni priznalo Kosova, je pomemben simptom globljega problema usklajevanja nacionalnih politik. Z njim se premalo ukvarjamo.

Slovenija je Kosovo priznala tri tedne pred tem, ko je kosovski parlament razglasil samostojnost. Številne velesile (ZDA, Francija, Anglija, Nemčija, Italija) so to storile pred Slovenijo. Je slovensko zahteva politična bi-rokracija, ali je Slovenija opreznost čakala na poteze velikih?

Slovenija je enostavno uporabila postopek za odločanje Državnega zbora, ki traja približno tri tedne. Ta postopek nekaj pove o politični občutljivosti tega vprašanja in je značilen za suvereno zunanje politično odločanje. Drugi faktorji niso bili relevantni.

Kljub samostojnosti Kosova so se na nedavnih predsedniških in parlamentarnih volitvah v Srbiji uveljavile proevropske sile predsednika Borisa Tadića. Kolikšna je pri tem uspehu vloga EU in Slovenije kot predsedujoče članice?

EU je pokazala odprtost za Srbijo glede njenih želja po vključitvi v EU. Slovenija je v tem procesu pomagala. Rad bi pa na tem mestu izpostavil besede predsednika Tadića, da se Evropa s svojo odprtostjo do Srbije ni odrekla zahtevi po izločitvi Ratka Mladića v sojenju mednarodnemu sodišču za zločine v bivši Jugoslaviji. Zahteva je še vedno aktualna, prišlo je samo do njene odložitve.

Prav pri tem vprašanju so imele nekatere članice za držke, kljub stabilizacijsko-podpirnemu sporazumu, ki je bil podpisan s Srbijo 28. aprila. Nizozemska se npr. čuti skrivna zaradi pokola v Srebrenici, ki so ga povzročile prav srbske paravojske milice. Zaradi Srebrenice je na Nizozemskem pred časom celo padla vlada...

bolj avtoritativno in najbolj previdno od vseh mednarodnih sodišč. EU si v svoji sredini ne more privoščiti člena, ki s takim genocidom ni razčistil. Razčiščenje pa lahko dosežemo samo z izročitvijo

v sojenju Ratka Mladića, poveljnika, ki je ta genocid vodil. V prihodnjem obdobju se bodo stvari na tem področju pokazale z dokajšnjo jasnostjo.

Kakšno politično težo ima po vašem mnenju nedavna odločitev nizozemskega sodstva, ki je prav v zvezi s pokolom v Srebrenici ugotovilo, da nima pristojnosti za postopanje proti OZN-ju?

Sodišče ni moglo presoditi drugače, kot je presodilo. Gre za delovanje prava. OZN ima imuniteto, ki ji je nobeno nacionalno sodstvo ne more odvzeti. OZN vseeno nosi svoj del odgovornosti, odgovornih pa je še več, začeni s posameznimi nacionalnimi vladami. Ugotoviti je nadalje treba, zakaj ni prišlo do značilnega posredovanja zveze NATO, ko je bilo to zaproseno. Takih vprašanj je še veliko.

Kako gledate na pobudo Sredozemske unije? Gre za pozitivno iniciativo, ki pomeni v politično in gospodarsko kompliciran prostor. Dobro bi bilo, ko bi se že na začetku ustvarila skupna politična platforma. Treba bi bilo vedeti, na kakšni politični podlagi se pričakujejo rezultati. Zanimivo je, da je prvi sestanek potekal v pozitivno naravnem vzdušju, ko so dogajanja v

Palestini in v sirsko-libanonskih odnosih pozitivnejša kot pred šestimi meseci. Ali bo iz tega nastala primerna osnova za graditev unije, pa je še prezgodaj reči.

Kako ste vi spremljali t. i. afero

»Washingtonska pešča« (afeta, sprožena v začetku letošnjega leta ob objavi dokumentacije, ki naj bi dokazovala, da ZDA pogotuje slovensko zunanjo politiko, op. av.)?

Neveščeno je, da je pešča, ki bi morala biti zaupen dokument, ni imela te oznake in da je prišla v javnost. Prav je, da zunanje ministvo opravi ustrezna notranja razjasnjevanja in da zagotovi potrebno organiziranost, da se take stvari ne bi pojavljale v prihodnje. Interes medijev, da dobijo take dokumente, pa se mi zdi naraven, ker je njihova vloga obveščanje javnosti.

Se vam torej ne zdi sporno, da so mediji dokument objavili? Ne, to se mi ne zdi sporno. Dokument navsezadnje ni bil označen za zaupnega. Bolj se postavlja vprašanje, ali je bilo ministvo dovolj dobro organizirano. V prejšnjih tednih je odmevala vaša izjava, da do volitev ne boste imenovali novih ambasadov in veleposlanikov, ki naj bi vam jih predlagal zunanji minister Dimitrij Rupel. Dejali ste, da ste se za to odločili zaradi razgretega predvolilnega ozračja... Ja, to je res. Zunanji minister je v slovenskih medijih vsekakor izjavi,

da se je z vami že dvakrat neuradno pogovarjal o imenih. Potrjujete?

Slišal sem za različne kombinacije imen, vendar nimam predstave o vseh imenih. Številke, za katere

sem slišal, so tudi med sabo različne: govori se o tretjini ali četrtini veleposlaniških mest. To je že kar velik delež. Verjamem zato, da je bolj razumno, da se ta imenovanja opravijo po volitvah. Ob tem ne izključujem, da bi lahko določeni postopki že tekli. Postavljanje veleposlanikov, ki je najpomembnejši del celotne zgodbe in je povezan z odgovornostjo predsednika republike, pa lahko počaka na čas po volitvah.

Odmeven je bil tudi vaš govor ob Dnevu državnosti, ko ste dejali, da ima politika omalovažujoč odnos do pravosodja in da v parlamentu prevladuje glasovna moč nad močjo argumenta. Na kaj ste natančneje mislili?

Omalovažujoč odnos do pravosodja je na obeh vseh. Treba je spoštovati avtoriteto sodne veje oblasti. V Sloveniji obstaja primanjkljaj: morali bi bolje razumeti pomen sodstva v kontekstu treh vej oblasti. Glede glasovnih prijemov pa mislim, da se je v zadnjem obdobju obnovila praksa, ki ni nikakršna novost. Opažam namreč, da se uveljavlja trend odločitev, ki jih je mogoče sprejeti s preglasovanjem, četudi bi bilo včasih bolj modro izvesti razpravo v iskanju konsenza. Tak primer je kazenska zakonodaja:

reformo kazenskega zakonika se navadno pripravljajo cela desetletja in se o njih poglobljeno diskutira. Mi smo pri tem poglavlju hiteli in jaz sem na to opozarjal.

Kako ocenjujete svoj odnos z vlado. Premier Janez Janša je dejal, da gre za korekten odnos. Soglašate?

Soglašam. Gre za korekten odnos. Pred volitvami v Sloveniji in na Hrvaškem skačejo navadno na dan problemi in težave glede meje na kopnem in na morju. Se pred letošnjimi septembrskimi volitvami bojite?

Upam, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

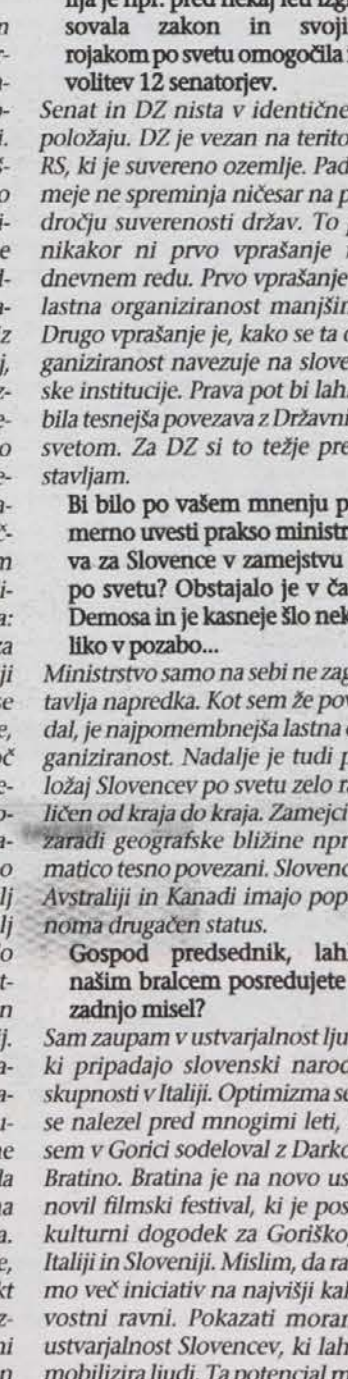
de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

de, da se spori v mesecih, ki nas ločijo od volitev, ne bodo stopnjevali. S predsednikom Mesičem sem se nazadnje pogovarjal maja. Strinjala sva se, da je prav, da predsednika podpreta obe vla-

Življenjski jubilej

"Ta družba naj živi"! ali 80 let Iva Kralja

Kdor je letos obiskal kak koncert zborovske revije Primorske poje, je dobil v roke koncertno brošuro in v njej članek dr. Zorka Hareja, posvečen znanemu zborovodji Fantov izpod Gmade Ivu Kralju iz Slivnega. Kot

znano, v brošuri ob koncertnih sporedih objavljajo tudi jubilejne zapise in marsikateri bralec se je začudil, ko je prebral, da v tem letu, natančneje 14. julija, Ivo Kralj obhaja svoj rojstni dan, letos že osemdeseti. Tudi čestitke, ki smo jih te dni brali, so marsikoga presenetile, saj Ivo Kralj ne učinkuje kot človek, ki bi imel leta, ki jih brezizhodno potrjujejo njegovi anagrafski podatki, ampak je za marsikoga človek, ki ima veliko več energije, življenjske vredine in zanimanj kot marsikateri mladenič. Ivo Kralj je znan tudi kot človek, ki ima takoj pripravljen odgovor in ga malokaj lahko tako preseneči, da bi ostal brez besed. Vsi, ki ga poznamo, cenimo njegov smisel za humor in veselo družbo, istočasno, in verjetno prav zaradi optimističnega pogleda na svet, zna tudi marsikaj dobrega narediti za širšo skupnost. Tako da ni čudno, da je o sebi skoval trditve, da je v našem prostoru "med kmeti verjetno najbolj znan zborovodja in med zborovodji najbolj znan kmet". V tej trditvi se skriva bistvo njegovega značaja in delovanja. Kot kmet in kamnar ve, da je treba trdo delati, če hočeš kaj izveličati iz tal in prideliti. Ve pa tudi, da je treba delati pametno, po meri človeka, in tako se zaveda, in pove, da se človek lahko kaj kmalu osmeši, če misli, da bo lahko "klatil zvezde z neba". Kot vsak pristen kraški kmet ljubi svojo zemljo in domačijo, ljubi svoj narod in vse, kar spada k pojmu slovenstva. Kot je sam večkrat rekel, se je te ljubezni zboru, od svojih staršev, v družini, ki je za slovenstvo marsikaj žrtvovala pod fašizmom, med vojno - z deportacijo očeta - in še največ po njej, ko je sam, šele šestnajstleten, partizani v Sežani in sta v prvih povojnih dneh oznovca Albert Gruden (Blisk) iz Šempolaja in Slivenc Oskar Petelin odpeljala neznanu kam njegovo 20-letno sestro Rosando in 23-letno sestro Vido Kralj. Boleča izkušnja je fanta utrdila v vrednotah demokratičnega prepričanja in krščanske drže in zato je v tem družbeno-nazorskem okviru se prepoznaval in tudi aktivno deloval. Velika, tudi podedovana ljubezen Iva Kralja je glasba, zlasti zborovska glasba. Pri famem zboru v Šempolaju, ki ga od smrti organista Kuka tudi vodi, sodeluje od svojega 15. leta starosti. Bil je harmonikar v krajevnem ansamblu Planika in se pred 49 leti vključil v godbeno društvo Nabrežina, kjer igra še danes. Prav gotovo pa je ime Iva Kralja najbolj neposredno in trdno povezano z imenom zbora Fantje izpod Gmade. Od ustanovitve sta pri njem še pevec Leopold Antonič in sam zborovodja, ki je ob 40-letnici delovanja, leta 2006, ko je zbor imel jubilejni koncert na njegovem borjaču poudaril, da se "naša pesem oglašja v krajih, kjer je petje pomenilo in še pomeni praprazav edino obliko slovenske kulturne prisotnosti" in da "smo bili Fantje izpod Gmade veseli vsake še tako preproste, toda lepo in doživeto zapete pesmi". To so dejstva! Zato naj jubilaru ob tako lepem življenjskem prazniku tudi s teh strani čestitamo in voščimo za naprej, da bi še dolgo bil duša in srce slovenske pesmi na obali Lepe Vide! / Marko Tavčar

Kratki

Igor Gabrovec sprejel vodstvi Zveze in Združenja CPZ iz Trsta in Gorice

V torek, 8. t. m., dopoldne je na sedežu Deželne sveta v Trstu potekalo srečanje med deželni svetnikom SSK Igorjem Gabrovcem in zastopstvom Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta (prisotna sta bila Marko Tavčar in Berta Vremec) ter goriškega Združenja cerkvenih pevskih zborov (prisotna sta bila Lojzka Bratuž in Albert Devetak). Ustanovi sta svetnika Gabrovca zaprosili za srečanje zaradi vloženega prošnje, da bi bili obe organizaciji ponovno vključeni v seznam primarnih ustanov, ki jim Dežela priznava poseben status. Obe ustanovi sta bili dolgo let že obravnavni kot primarni organizaciji, nato je seznam doživel korenito krčenje, ki je med ostalimi izključilo tudi krovni organizaciji tržaških in goriških cerkvenih zborov. Sestanka na Deželi sta se udeležila tudi deželni predsednik SSO Drago Štoka in goriški predsednik SSO Janez Povše.

Na srečanju je bila izpostavljena dragocena vloga, ki jo na deželni ravni odigravata obe zborovski zvezi. Slednji skrbita tako za liturgično petje v cerkvah vzdolž meje kot tudi za otroške in mladinske zборе, za tečaje in seminarje z zbiranjem in objavo notnega gradiva ter za številne kulturne prireditve. Pri tem gre tudi upoštevati, da sta ponekod slovensko bogoslužje in cerkveno petje edini obliki druženja v slovensko govorečem okolju. Deželni svetnik Gabrovec je pohvalil delovanje obeh zborovskih združenj. Glede prošnje o ponovni vključitvi v seznam primarnih ustanov bo po vsej verjetnosti razpravljala posvetovalna komisija, ki bo takoj po poletnem premoru ustanovljena na osnovi deželnega zaščitnega zakona 26/2007.

Upravni svet SSG je odobril repertoar za sezono 2008/2009

V petek, 4. julija, se je Upravni svet Slovenskega stalnega gledališča sestel in odobril repertoar za sezono 2008/09, ki ga je sestavil in predlagal umetniški vodja SSG Marko Sosič. Sprejete so bile tudi glavne organizacijske in finančne smernice za naslednjo sezono. Slednja se bo pričela z manjšim časovnim zamikom. V začetku oktobra se bosta umetniški in tehnični ansambel lotila dela s polno paro. Oktobra bo lanska produkcija SSG, Mesto tako blizu, gostovala v Ljubljani, medtem ko bo komedija Samomorilec, ki je uvrščena v tekmovalni program festivala Borštnikovo srečanje, gostovala v Mariboru. V istem času bo SSG odpiralo sezono z musicalom Kabaret, uspešnico Mestnega gledališča ljubljanskega, s katero je ljubljanski teater prejel prestižno nagrado. Produkcija SSG Hči zraka, ki je uvrščena v redni abonma Slovenskega stalnega gledališča in bo na sporedu novembra, bo v poletnem času premierno uprizorjena v sklopu festivalov Teatra a Teatro, Mittelfest in Primorski poletni festival. Upravni svet je isti dan odločil o vodilnem kadru SSG in potrdil zaupanje ravnatelju Tomažu Banu, kateremu mandat, ki traja tri leta, zapade 31. avgusta. Vodstvo SSG bo na septembrski tiskovni konferenci predstavilo repertoar in abonmajsko ponudbo, takrat bo stekla tudi abonmajska kampanja.

V očarljivem okolju Škocjanskih jam

Deseti Festival kitare Kras

Kitaristi z vsega sveta so od 30. junija do 6. julija ustvarjali sredi očarljivih naravnih lepot in idealnega, mirnega okolja parka Škocjanskih jam. Festival kitare Lipica je ob desetletnici obstoja izbral nov sedež in se je preimenoval v "mednarodni festival kitare Kras". Župna cerkev sv. Kancijana in krajevno društvo sta s sodelovanjem Turističnega društva Škocjan postala okvir teh srečanj, ki so namenjena izmenjavi in izpopolnjevanju. Ob vsakodnevnih koncertih priznanih mojstrov in mladih talentov se je jubilejna izvedba pričela z izrednim dogodkom, velikim koncertom v Kosovelovem domu v Sežani, ki ga je posnela televizijska ekipa RTV-Koper. Otvoritveni večer je širil pogled na svet kitare z raznimi kombinacijami šestih strun z drugimi glasbili in v različnih glasbenih kontekstih. Najprej je kitara podčrtala folklorne elemente cik-

la devetih starih španskih pesmi skladatelja in dramatika Federica Garcie Lorce v priredbi Tržačana Marca Sofianopula. Sredozemske barve tega znanega cikla so z vsoto toplino in prisrčnostjo pričarali sopranistka Tamar Stanese in člani mešanega zbora Obal'ca, ki ga vodi Aleksandra Pertot. Kitarski duo, ki ga sestavljata italijanska glasbenika Matteo Mela in Lorenzo Micheli, je nadaljeval s čustvenimi izvedbami duov iz opusov Astorja Piazzolle in Joaquina Rodriga. Španija in Južna Amerika sta predstavljali programsko vezno nit koncerta, ki je v drugem delu obsegal skladbe Ville-Lobosa, Ponceja in ponovno Piazzolle v izvedbah treh solistov (umetniški vodja festivala, kitarist Marko Feri, pevka Martina Feri in harmonikar Sebastiano Zorza) in

predvsem novonastalega komornega orkestra Festivala kitare Kras, ki je imel svoj krstni nastop pod vodstvom Giorgia Tortore. V naslednjih dneh so se kot vsako

Foto IG

leto zvrstili delavnice in večerni koncerti, ki so jih oblikovali glasbeniki in pedagogi iz ZDA, Brazilije, Romunije, Čila, Črne gore, Srbije in Poljske. Poleg že uveljavljenih mojstrov, med katerimi so nekateri postali redni gostje, je festival ovrednotil zanimive predstavnike mlajših generacij, kot sta na primer zmagovalec Mörskega Festivala v Murki Soboti in nagrade Mercatali v Gorici. Na master class se je prijavilo trinajst tečajnikov, ki so prav tako prihajali iz različnih krajev (Italija, Slovenija,

bčah in je bila namenjena vzporednemu študiju kitare in angleščine. Pobuda je vzbudila veliko zanimanja, saj se je vpisalo preko trideset udeležencev, ki so na kitarskih, pevskih, gledaliških in likovnih vajah pripravili predstavo na temo pravljic in legend Škocjanskih jam s pesmicami, ki jih je uglasbila mentorica Lara Puntar. Ob desetletnici je Festival izdal tudi svojo drugo notno zbirko z novimi skladbami Petra Šavlija, Blaženke Arnič, Corrada Rojaca in Marca de Biasija. Dve skladbi sta doživeli tudi krstno izvedbo v sklopu letošnjega koncertnega programa.

PAL

Foto IG

Poziv svetnika SSK Igorja Gabrovca

"Dežela naj začrta zaščitena območja"

Deželni svet FJK bo v prihodnjih dneh sprejel nov zakon, s katerim bo deželni zakonski red uskladijal z raznimi evropskimi smernicami. V tem smislu bo ponovno tekla razprava o zaščitnih območjih v sklopu mreže Natura 2000, ki jih poznamo z italijanskima kraticama

ZPS in SIC. Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec je zato na deželno upravo naslovil nujno vprašanje s takojšnjim odgovorom v avli (v sklopu t. i. question time), v katerem predsednika Tonda sprašuje, kako bo uprava odregirala na razsodbo Deželne uprave sodišča. Slednje je, kot znano, tik pred volit-

vami razveljavilo prvotni obseg zaščitnih con na tržaškem in goriškem Krasu. "Uspešen rekurz na DUS so svojčas predstavili jusarski in srenjski odbori skupaj s kmečkimi organizacijami, z Zdrudjenjem zasebnih lastnikov in nekaterimi posamezniki, saj so jih nove omejitve na zasebni lastnini hudo oškodovale", je poudaril deželni svetnik Gabrovec, ki je pri tem spomnil, da je zaščiteno območje na Tržaškem zaobjelo kar 70% vsega teritorija in so bila tako dejansko izvzeta le osrednja urbana območja. Ukrep je hudo ohromil vsak razvojni načrt domačih kmečkih podjetnikov.

"DUS je začrtani obseg zaščitnega območja na Tržaškem in Goriškem razveljavilo in Deželo obvezalo, da ponovi ves postopek ob spoštovanju ključnega načela soudeležbe teritorija, se pravi krajevnih javnih uprav, lastnikov in stanovskih organizacij", je še dejal deželni svetnik Igor Gabrovec. Nov deželni zakon obenem odpira možnost sprememb obsega zaščitnega območja, zato deželni svetnik SSK sprašuje Tondovo upravo, kako in predvsem kdaj namerava sprožiti postopek določitve zaščitnih con, seveda ob spoštovanju navedene razsodbe DUS.

In memoriam

Za vedno je odšla Pepca Zahar - legenda Boršta

Odšla je tiho, nemo brez besed in brez smehljaja, brez solz in vzdihov. Tako zvečer ugasne zarja tiha. Tako v jeseni usahnejo besede. Nekaj lepega odšlo je z njo, kot bi na travniku več rož ne bilo.

V teh poletnih dneh (25.6.2008), ko se je nava odela v razkošje cvetov, je v naša srca zarezala žalostna vest, da je življenje Pepce Zahar sklenilo svoj krog in potegnilo zadnjo zaveso čez oči. Pepci je zibel stekla 11. aprila leta 1913 v tistih časih, ko življenje ni bilo ravno z rožicami postlano. Njena mlada leta so bila, kljub njeni šibkosti in bolehnosti, prežeta s trdim delom in včasih se je morala, zaradi potreb doma, odpovedati za življenje koristnim rečem.

Bila je ena izmed najbolj pridnih učenk. Zaradi revščine, ki je takrat prevladovala, se ji ni mogla izpolniti velika želja oditi med častne sestre in kljub njeni izredni nadarjenosti ni mogla naprej v šolo, kar jo je bolelo vse življenje. Te svoje neizpolnjene sanje je nekako os-

mislila s tem, da je skoraj vsa leta vdano služila cerkvi in Bogu. V Borštu je kot "mežnarica" 68 let skrbela za cerkev, za kar je prejela priznanje škofa Bellonija, takratni župnik Miklavc je ji spesnil pesem o zvonjenju. Tudi vaščani Boršta so ji poklonili krožnik z vrisano borštansko cerkvijo. Vsa ta priznanja krasijo njen dom. Bila je tudi kuharica pri gospodu Malalanu, pri katerem se je naučila vzgajati trto, delati vino in tudi ravnati s čebelicami.

Njene roke so bile roke dara in darov. Darovi cerkvi so izkazovali njeno gorečo pripadnost Bogu. Elektronska ura v borštanski cerkvi, obnova cerkvene zastave, ki so jo obnovile sestre v Radovljici, obnova spomenika župnikom na borštanskem pokopališču, vse to in še veliko drugih stvari je bilo Pepčino darilo. Da ne govorimo, kako je finančno podpirala g. Miklavca ob njegovi bolezn. Bila je tako skromna, da ni nikoli obelodanjala teh dejanj, ki jih je bila sposobna le ona. Jeseni leta 1943, ob razpadu Italije, je pod ravnateljstvom g. Malalana v slovenski šoli v Borštu poučevala

slovenščino in pravopis, računstvo, lepopisje in glasbeno vzgojo v 1. in 2. razredu. Učencem je vcepila tudi narodno zavest. Januarja leta 1945 je bila šola zaradi vojnih razmer ukinjena in končalo se je Pepčino poslanstvo učiteljice. Veliko je pomagala vaščanom Boršta in bližnje okolice. Nikomur ni znala odreči in ob tem večnem dajanju sebe je velikokrat pozabljala nase. Spominjala je na lik matere Tereze, ki je izgorevala za

druge. Pomoč sočloveku jo je notranje bogatila in ji dajala moč, da je vse to zmogla. Živela je skromno. Z lastnimi žulji in s potom si je zgradila topel domek, na katerega je bila zelo ponosna in v njem srečna. Njena drža je bila vedno pokončna, neomajna naj si bo v hotenju, veri ali narodni zavesti. Znala je

živeti po evangeliju, kar ne uspeva vsakemu verniku. Kljub visoki starosti je hranila v spominu marsikaj in velikokrat so ljudje našli pri njej odgovor na pozabljene dogodke, kajti bila je živ leksikon. A nastopil je čas, ko sama ni mogla več skrbeti zase. Bolezen jo je v zadnjem času priklenila na posteljo. Njeno srce, utrujeno od življenja, je počasi ugašalo in ugašnilo za vedno. Dne 25.6.2008 je tiho odšla in z njo je odšel tudi košček zgodovine Boršta. Tako lahka smrt je bila darilo Boga za njeno ljubezen do vsega, kar je bilo sveto.

Zvonovi v cerkvi sv. Antona v Borštu so ji tako veličastno zvonili v slovo kot malokomu. Pepca si je to zaslužila, kajti Borštu je pustila čudovit pečat.

V imenu Pepce se zahvaljujem vodji duhovske zveze župniku Žarku Škrliju, patru Rafku Ropretu in župniku Maksu Suardu za veličastno opravljeno pogrebno slovesnost in izraženo zahvalo za njeno dobro delo. Hvala škofskim sestram za lepo okrašeno cerkev, gospodu Pavletiču za skrb in slovesno zvonjenje. Hvala govorniku g. Emilu Petarosu za posredovane besede in ne nazadnje hvala pevcem zbora upokojevcem in cerkvenim pevcom. Hvala vaščanom Boršta in prijateljem, ker ste jo tako številni pospremili na njeni zadnji poti.

Andreja Mihelc

Kmetijske organizacije / Po zmagi na deželnem upravnem sodišču

Kdo upravlja deželo: politika ali birokracija?

Negativno razmišljati ni priporočljivo, vendar se včasih tako počutje obrestuje. Tako se glasi eden od znamenitih rekov, ki jih je na svoji dolgi politični poti skoval Giulio Andreotti, in "ki se ga lahko danes z lahkimi srcom poslužujemo zato, da opredelimo naša stališča in odnos v zvezi s politiko sedanje deželne vlade glede vprašanja zaščitenih območij SIC in ZPS". Tako je dejal odv. Peter Močnik na tiskovni konferenci, ki so jo slovenske in italijanske kmetijske stanovske organizacije (med slovenskimi gre najprej omeniti Kmečko zvezo, Zvezo neposrednih obdelovalcev, Združenje zasebnih kraških lastnikov) na to temo priredile v petek, 11. julija, v tržaški trgovinski zbornici.

Predsednik KZ Franc Fabec se je uvodoma zahvalil gostiteljem, kajti trgovinska zbornica je vedno stala ob strani tržaškemu kmetijstvu in Kmečki zvezi pomagala izpeljati študiji o negativnem učinku evropskih predpisov, ki omejujejo delovanje kmetijstva. Predsednik zbornice Antonio Paoletti je prisotnim zagotovil nadaljnjo podporo, saj je razvoj tržaškega področja, vključno s kmetijstvom, prvenstvena naloga ustanove, kateri predseduje. Besedo je nato prevzel odv. Peter

Močnik, ki je neposredno sledil prizivu kmetijskih stanovskih organizacij na predsednika republike proti deželi FJK za preklic sklepov deželnega odbora, s katerima je deželna uprava razširila območje posebne zaščite na tržaškem in goriškem Krasu za dodatnih 2.500 hektarjev in nato potrdila

jem ravnanju ni predhodno posvetovala s prebivalci in kmetovalci ter predstavniki krajevnih javnih uprav, "pri čemer je kršila zakon 241 iz leta 1990 glede pozornosti delovanja javnih uprav", je dejal Močnik, ki je med drugim želel, da bi se v debato v zvezi s tovrstno problematiko v kratkem

Foto IG

obseg omenjenih območij za skupnih 12.189 hektarov.

"Razsodba deželnega upravnega sodišča je bila za naše kmetijske organizacije ugodna", je dejal Močnik in utemeljilve sodišča razčlenil na tri glavne točke. Prvič: sodišče je razsodilo, da so območja SIC in ZPS omejevalnega značaja in zato poslabšajo položaj teritorija in ovirajo njegov razvoj; drugič: sklepi, ki jih je deželna vlada sprejela glede zaščitenih območij, tvorijo enoto in spričo dejstva, da je deželno upravno sodišče izpodbilo zadnji sklep, so posledično vsi ostali sklepi neveljavni; tretjič: deželna vlada se pri svo-

vključili tudi jusarski odbori, ki so v zadnjih časih iz te izostali. Odvetnik je izpostavil tudi dejstvo, da na račun razsodbe deželnega upravnega sodišča v zadnjih časih volilne kampanje in tudi po volitvah ni bilo odziva. Zdrava pamet bi morala novim deželnim upraviteljem narekovati zato sestavo omizja, na katerem bi morali tudi ob prisotnosti vladnega podtajnika na okoljevarstvenem ministrstvu na novo in smotno začrtati področja, podvržena omejitvam SIC in ZPS.

Zgodilo pa se je, da je novi deželni vladi nemudoma uspelo izglasovati zakon, ki potrjuje veljavo

evropskih direktiv, hkrati pa bo v kratkem vložila priziv na državni svet zoper razsodbo Deželnega upravnega sodišča. "Priča smo zato zmagi birokracije nad demokracijo in nelojalnemu ravnanju politike", se je pritožil odv. Močnik, ki se je med drugim tudi vprašal, "ali je tako početje sploh ustavno?"

Mnenja predstavnikov kmetijskih stanovskih organizacij (dodati gre, da je bil na tiskovnem srečanju prisoten tudi deželni svetnik SSK Igor Gabrovec) so nato pokazala jasno nejevoljo in prepričanje, da bo na deželni ravni kmetijski sektor tržaške pokrajine še naprej pod udarom. Predsednik Zveze neposrednih obdelovalcev Dimitrij Žbogar se je zaskrbljeno vprašal, "kdo ima torej zadnjo besedo na deželi: politiki ali birokrati"? Tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec pa je dejal, da novi deželni odborik za kmetijstvo – kot je izšlo na nedavnem sestanku, ki ga je KZ imela z njim – sploh ni bil seznanjen s tem vprašanjem: "Sklenili smo zato navezati neposreden stik s pristojnimi uradi v Bruslju", tudi zato, ker je naše področje vezano na spoštovanje mednarodnih sporazumov in državnega ter deželnega zakona, ki zagotavljajo obstoj in razvoj naše manjšinske specifičnosti. Predsednik Konfederacije Kmetov Italije Ennio Benedetti je poudaril, kako se v takih primerih krivda zvrča vedno na druge osebe (v tem primeru dežela pripisuje ta problem Bruslju, ne da bi pri tem upoštevala svojo zakonodajno razsežnost, s katero bi lahko ublažila posledice evropskih normativov). Drago Štoka je zagotovil podporo SSO, saj je naše področje podvrženo posebnim zaščitnim normam.

Igor Gregori

Obvestila

Duhovne vaje za žene in dekleta bodo od 18. do 20. avgusta v Domu Blagrov (Le Beatitudini). Vodi jih bo pater Silvin Krajnc z Brezij. Prijave pri g. Normi Jež (tel. št. 040 299409, predklicna za Slovenijo 0039). Toplo vabljenje!

Narodna in študijska knjižnica

bo odprta s poletnim urnikom do petka, 29. avgusta, od 8. do 16. ure. Zaradi poletnega dopusta bo zaprta od ponedeljka, 28. julija, do četrta, 14. avgusta.

Dar

Za cerkveni pevski zbor pri Sv. Ivanu v Trstu ob obletnici smrti moža Dušana Žerjela daruje žena Erminia 25,00 evrov.

Nasemu požrtvovalnemu, vedno mladostno razpoloženemu in neutrudnemu organistu in pevovodji

IVU KRALJU

ob praznovanju 80-letnice iz srca čestita in želi še veliko srečnih, zdravih in veselih let

ŠEMPOLAJSKI FARNI ZBOR

Nas zborovodja in predsednik

IVO KRALJ

je 14. julija obhajal svoj 80. rojstni dan.

Ob lepem življenjskem jubileju mu voščimo trdnega zdravja in potrpljenja, da bi skupno tudi v prihodnje še veliko peli in se prijateljsko družili.

MOEPZ FANTJE IZPOD GRMADE

Zborovodji in organistu, dragocenemu sodelavcu in prijatelju mnogih skupnih pobud

IVU KRALJU

ob njegovem okroglem, osemdesetem življenjskem jubileju, čestitamo in voščimo vse dobro!

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Misijonsko popoldne v Rojanu

Zanimiv video in sproščen glasbeni nastop

Načrtovano prijetno misijonsko popoldne se je v nedeljo, 29. junija 2008, žal moralo delno spremeniti zaradi zdravstvenih problemov s. Marije Sreš, ki se ni mogla udeležiti srečanja. Panika? Ne, kot se resnemu društvu spodobijo, smo v hipu odločili, da izpeljemo program do konca. Predsednica društva Dorica Žagar je prisotnim razložila, da si bomo najprej v veži ogledali film s slovenskim komentarjem, ki nam ga je posredovala s. Marija Sreš, nato pa se bomo vsi preselili

v dvorano, kjer bomo prisluhnili ansamblu Mladi kraški muzikanti.

Tako nam je Marino Ažman predvajal zanimiv video o indijskih prebivalcih, med katerimi deluje sestra Marija že 37 let. Spoznali smo življenje ljudi iz plemena Dungi Garasia, ki prebivajo v hriboviti deželi Sabarkante, kjer primanjkuje vode in so življenjski pogoji resnično težki. To so staroselci, prvotni prebivalci Indije, pri katerih je vsak obred priložnost, da se ljudje med sabo srečajo. Tr-

pljenje ali veselje ni stvar posameznika, temveč celotne skupnosti. Hindujska večina pa to plemo ponižuje in zapostavlja. Posebno ponižujoč je odnos do ženske, ki je ovrednotena le po delu in barvi kože. Svetlejša je, več je vredna. Tudi če dekletu dokonča šolo, ne dobi službe. Leta 2002 je bila končno ustanovljena Organizacija za napredek žena, za katero je sredi sedemdesetih let postavila temelje prav naša slovenska misijonarka Marija Sreš s sestrostrami. Prvi cilj tega ženskega gibanja je odgovoriti na težave, s katerimi se ženska srečuje vsak dan. Sestra Marija Sreš poudarja, da je treba žensko spoštovati kot osebo, ki ima svoje dostojanstvo. Preko organizacije ji je treba po-

magati, da ne bo tako podrejena in da bo dosegla ekonomsko neodvisnost.

Po filmu smo se vsi preselili v lepo

in hladno dvorano Marijinega doma, kjer je na odru že stal mladi ansambel, ki ga sestavljajo Matija, Rok, Ennio, Cristian in Kristina.

Simpatična skupina nam je zagrala več skladb slovenske narodno-zabavne glasbe. Še in še bi jih poslušali, saj so nas mladi glasbeniki spravili v dobro voljo in prijetno počutje. Predsednica se je v imenu Društva in Misijonskega krožka zahvalila ansamblu Mladi kraški muzikanti in jim zaželela še veliko uspehov ter da bi vztrajali in nadaljevali po poti, ki so si jo začrtali.

Po lepi stari navadi je sledila družabnost z zakusko. Kljub vsemu se je program dobro iztek. V veselje organizatorjev so obiskovalci prijetnega popoldneva, za katerega imata predvsem zaslugi Marija in Franko Saksida, odšli iz Marijinega doma zadovoljni in dobro razpoloženi.

NARODNI DOM Ob sklenitvi predsedovanja RS EU

Srečanje z ministrom Ruplom

Na pobudo Slovensko kulturno-gospodarske zveze in Slovenskega izobraževalnega konzorcija je v Narodnem domu bilo srečanje s slovenskim notranjim ministrom Dimitrijem Ruplom. Srečanje je potekalo v obliki pogovora med odgovornim urednikom Primorskega dnevnika Duškom Udovičem in gostom, ki je na podlagi Udovičevih iztočnih razpredel in razčlenil najaktualnejše probleme slovenske in evropske politične agende.

Izhodišče njunega dialoga je nedvomno predstavljalo slovensko predsedovanje EU, ki ga je Slovenija zelo uspešno speljala. Uspeh je bil namreč sad odličnega dela pri-zadevne ekipe. Slovenija sicer ni samovoljno izbrala programa

Foto IG

predsedovanja. "Domnevali smo le, katere teme bodo najpomembnejše", se pravi medkulturni dialog, Balkan, energetska varnost, podnebne spremembe ter Lizbonska pogodba in strategija, in "s te-

mi vprašanji smo se naposled dejansko ukvarjali", je dejal minister Rupel. Posebno kočljivo je bilo vprašanje Kosova, ki je v skorajda dramatičnem poteku dogodkov

sko vprašanje je zadevalo tudi Srbijo, kjer je Evropa na nedavnih volitvah stala ob strani demokraciji. EU je torej z začasnim sporazumom ter s pridruženjem Srbije dosegla, da je Balkan bližji Evropi kot še nikdar doslej.

Slovenski zunanji minister je odnose z Italijo (in predvsem z nekdanjim zunanjim ministrom D' Alemo in sedanjim šefom Farnesine Frattinijem) ocenil za dobre, ravno tako je bil pozitiven obisk, ki ga je novi predsednik FJK Renzo Tondo imel pred nedavnim v Ljubljani. Minister Rupel prikaže sedaj podpis odloka o vidni dvojjezičnosti in izvajanje deželnega zakona FJK za zaščito slovenske manjšine.

Dokaj hladen pa je bil slovenski politik v zvezi z Evroregijo, predvsem zato, ker je pri tej soudeleženi "deželni glavar neke druge države, ki nima razvitega posluha do slovenščine", je dejal Rupel in dodal, da je Slovenija ravno v času

zapletenega snovanja regij: najboljša rešitev bi zato bila vključitev celotne Slovenije v ta načrt, ne pa njenih posameznih delov.

Poseben poglavje je bilo na srečanju posvečeno vprašanju odnosa s Hrvaško, s katero je odprtih še nekaj vprašanj, čeprav je položaj na gospodarsko-turističnem področju izredno dober. Kočljiv problem meje mora Slovenija v čim krajšem času razrešiti, ker marsikatera stranka kuje kapital iz tega, da odnosi med državama niso dobri. Slovenija in Hrvaška sta pred časom prišli do t. i. sporazuma Drnovšek - Račan, ki pa ga Zagreb naposled ni sprejel, kar je bilo za Slovenijo velik udarec. Trenutno potekajo pogajanja, saj sta na delu dve skupini izvedencev. Minister zato upa, da bo do dokončnega sporazuma vendarle prišlo, vprašanje pa naj se reši pred vstopom Hrvaške v EU.

Slovenski politik je precej zaskrbljen zaradi zastoja, ki ga EU doživlja po poraznem rezultatu referenduma na Irskem glede

Lizbonske pogodbe. Evropa je namreč "nekje v vicah", saj pri pogodbi iz Nice ni mogoče ostati, Lizbonska pogodba pa je 'zablokirana'. Upati je, da bo Lizbonska pogodba v repriži doživela uspeh, z Irci in ostalimi evroskeptiki pa bo treba napeti najbolj prefinjene diplomatske veščine, da bo zadeva stekla.

Na vprašanje predsednika SSO Draga Štoka (uvodoma je spregovoril tudi predsednik SKGZ Rudi Pavšič) glede odnosa EU do manjšin je Rupel resnično na ljubo priznal, da se Bruselj s tem problemom redkokdaj ukvarja, dojeti pa je vendar treba, da so se stvari po vstopu RS v schengenski prostor krepko spremenile in se je položaj za manjšino znatno izboljšal. Sklepna tema srečanja pa je bilo vprašanje o t. i. izbrisanih, za rešitev katerega je treba sprejeti ustavni zakon: v državnem zboru je treba doseči dvotretjinsko večino, tu pa se med strankami krešejo mnenja.

Po dolini reke Loire

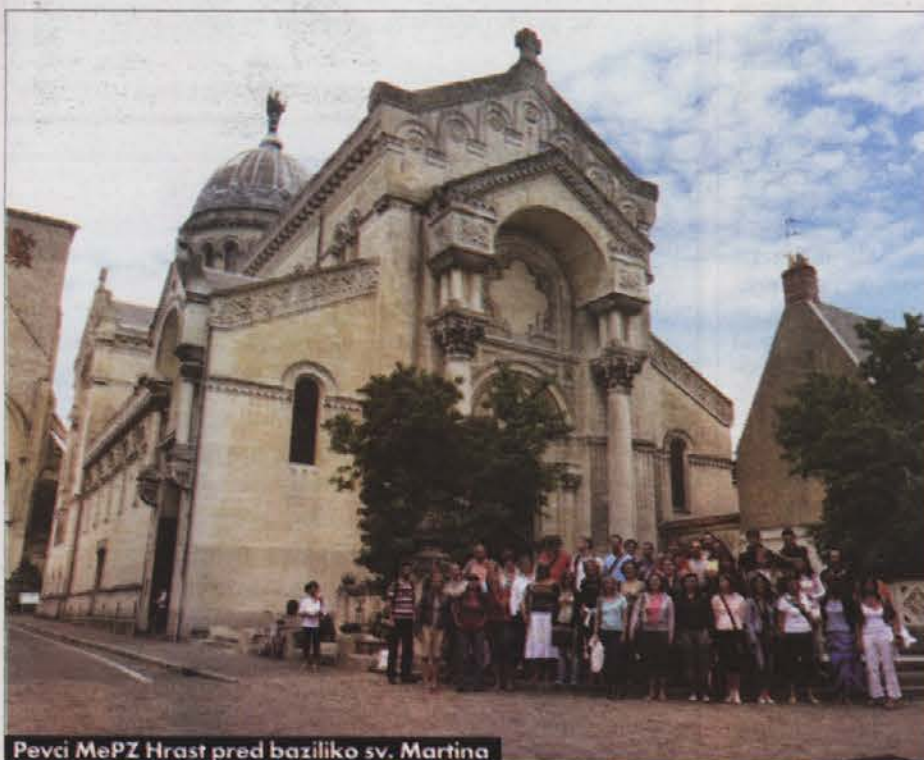
MePZ Hrast uspešno na Kulturni poti sv. Martina

Ob pristanku letala na pariškem letališču Beauvais je bila razlika z našimi kraji občutna: v času letenja nad oblaki, ki ločujejo Treviso od francoske prestolnice, se je izgubilo dobrih deset stopinj Celzija. Ob izkrcanju iz letala je po prijazen "bye-bye", ki so ga vsem gostom namenile v modro uniformo opravljene stewardese Ryanaira, potnike sprejela prijetna osvežitve: z italijanskih 30 stopinj so

danes zasledimo po ulicah Toursa. Zanimiv je pogled na baziliko sv. Martina, pod katero sta kripta in grob svetnika. Bazilika je očitno novejša. "To je logično", lahko zasledimo iz pripovedovanja domačinov in vseh, ki poznajo mesto, "imeli smo tudi staro baziliko na tem mestu, a je danes ni več. Vidimo lahko pravzaprav samo še nekatere njene stebre, ki so za samo cerkvijo na drugi strani ceste. Zgodba je zelo zanimiva. V času

V ta kontekst se je po pristanku na pariškem letališču v prvem julijem koncu tedna pripeljala pisana slovenska delegacija. Tours je namreč sklepna postaja Kulturne poti sv. Martina. Gre za pobudo, ki povezuje že omenjeni Szombately, rojstni kraj svetega Martina, s krajem njegove smrti. Pot pelje seveda tudi skozi Slovenijo in Italijo. Simbolično sta pot prva prehodila in prekosarila dva mladeniča, Francoz in Madžar, ki

sta štartala 26. aprila, na cilj pa prišla prav 4. julija. Slovenska delegacija je sodelovala pri svečanih slovesnostih. Pri ustanavljanju in odpiranju poti je sodelovalo namreč tudi slovensko društvo Poslanstvo sv. Martina iz Ljubljane. Ob tej priložnosti je avški skladatelj Štefan Mauri sestavil tudi mašo na ča-

Pevci MePZ Hrast pred baziliko sv. Martina

namreč izstopili v francoski večer, ki je na termometrih beležil slabih 20. Pa še ena zanimivost: kljub pozni uri, ki je že krepko presežala 22.30, se sonce še ni odločilo potopiti se pod obzorje. Prvi pariški sliki je treba dodati še eno razglednico, ki jo je v kronološkem vrstnem redu treba umestiti takoj za Parizom. Mesto Tours v dolini reke Loire, ki je od samega Pariza oddaljeno dobri dve uri in pol proti zahodu. Tours ima zanimivo zgodovino, ki sega tja v tretje oz. četrto stoletje po Kristusu. Mesto je poznano predvsem po tem, da je bilo svojevrstna "kasnejša domovina" sv. Martina. Tam je namreč sv. Martin skofo-

francoske revolucije so namreč staro baziliko podrl in na njenem mestu speljali mestne ulice. Pokonci so ostali samo še nekateri stebri. Ko so se kako stoletje kasneje odločili ponovno zgraditi baziliko, je niso mogli postaviti na istem mestu iz urbanističnih razlogov (mesto se je medtem namreč razvilo). Baziliko so zato zgradili na nasprotni strani ceste in jo postavili tako, da so ohranili lokacijo stare kripe, ki je tudi edina skupna točka s prejšnjo baziliko". Tours se ponaša z lepim, srednjeveškim mestnim jedrom s stavbami in objekti, ki so bili delno iztesani iz lesa. Osrednji trg in staro mestno jedro ponujata predvsem

st sv. Martinu za zbor, orgle in violino, ki je bila krstno izvedena prav v tourski katedrali. Mašo je naštudiral MePZ Hrast iz Dobrodo pod vodstvom dirigenta Hilarija Lavrenčiča, ki je za posebno francosko gostovanje pripravil tudi samostojni celovečerni koncert. Pri projektu so sodelovali še priznani slovenski glasbeniki, pevec in solist Zdravko Perger, violonist Marko Kodolja in organist Gregor Klančič. Osrednja slovesnost ob odprtju Kulturne poti sv. Martina, ki je sovpadala tudi s predajo poslova predsedovanja EU med Slovenijo in Francijo, je potekala prav v znameniti tourski katedrali, izvrstnim primerom gotike s številnimi oboki in ogromnimi vitraji v petek, 4. julija. Šlo je za glasbeni večer, na katerem sta glavno besedo imela doberdobski pevski zbor in solist Zdravko Perger. Najprej so doberdobski pevci pod vodstvom dirigenta Hilarija Lavrenčiča krstno izvedli Maurijevo mašo ob spremljavi violine in orgel. Na gostovanju je bil prisoten tudi

Pevci MePZ Hrast med nastopom v katedrali v Toursu

val, potem ko je do današnje Francije opravil daljšo življenjsko pot, ki se je začela v rodnem Szombatelyju (današnja Madžarska). Mesto je bilo pomembna postojanka pri ustvarjanju države Frankov v 8. in 9. stoletju. Leta 732 so Franki premagali Saracene. Tours se je oblikoval v okraju Touraines.

Tours, mesto tisočletih obrazov
Bogato zgodovino mesta lahko še

v poletnih mesecih pestro poulično življenje s številnimi restavracijami in bari na odprtem. Najdejo se poulični komedijanti, pa tudi za mlade je poskrbljeno s številnimi disko-lokali, ki vrtijo tematsko glasbo: ponekod poslušaj (vseprisotni) house, obstajajo pa tudi kraji, kjer se vrti izključno rock glasba (seveda, pretežno francoski rock).

Kulturna pot sv. Martina

sam skladatelj, ki je tako lahko v živo poslušal svoje zadnje delo. Sledil je solistični del koncerta, na katerem je lirični pevec Zdravko Perger. ....!!!!!! Sklepni del večera so ponovno oblikovali pevci MePZ Hrast. Francoski publiki so predstavili spored polifonskih, nabožnih in ljudskih pesmi. Izvedli so program, ki je zajemal iz različnih zgodovinskih obdobj in glasbenih smeri, ob sklepu pa so

Večerni pogled na Tours

poslušalcem predstavili še krajši izsek iz slovenske avtorske in ljudske zborovske zakladnice. Glasbenemu večeru je prisostvovalo kakih 600 ljudi, ki so napolnili srednjo cerkveno ladjo. Vse nastopajoče so nagradili z bučnim in dolгим aplavzom. MePZ Hrast je svoj koncert ponovil tudi v soboto, 5. julija, v cerkvi v južnem delu Toursa. Tudi tokrat je bil odziv publike zelo dober. Petju Dobrodočev je prisluhnilo približno 150 ljudi.

Znamenitosti in zanimivosti

Ob petju in kulturi je bilo nekaj časa namenjenega tudi ogledu kraja. Pevci MePZ Hrast, solisti in člani KD Poslanstvo sv. Martina so si ogledali znamenitosti mesta in spoznavali kraje, v katerih je preživel sv. Martin zadnja leta. Svetnik je umrl v Candesu 8. novembra 397, pokopan pa je bil tri dni kasneje. V teh treh dnevih se je takrat zgodila legendarna Martinova pomlad. Dolina Loire ponuja lep okoliš z odmevi francoske monarhične preteklosti. Tak primer je grad Chenonceau, ki ima prav tako zelo zanimivo zgodovino. "Grad je dal zgraditi kralj Henrik II. in ga podaril svoji ljubici, "kurtizani" Diane de Poitiers", lahko beremo v turističnih vodičih,

"potem ko je Henrik II. umrl, je njegova žena Caterina de Medici lastnico gradu in možovo ljubico odslovila in se sama naselila v gradu". Grad se lahko ponaša tudi z bogato zbirko slik, ki vključuje Tintoretta, Veroneseja in Van Dycka. Chenonceau je najbolj poznan grad v dolini reke Loire. Imenovali so ga ženski grad prav zaradi tega, ker so bile njene prve lastnice ženske. Caterina de Medici je na njem pustila renesančni pečat svoje družine. Ta pečat je skupna točka, ki povezuje grad Chenonceau z drugo graščino, ki se dviga v samem osrčju Pariza

in ki so si jo pevci MePZ Hrast in ostali soudeleženci potovanja ogledali ob vrnitvi proti letališču. Renesanačna umetnost, ki so ji bili družina Medici pomembni mecen, se je namreč močno vtisnila tudi v arhitekturo Louvra. Pariz je bil za slovensko odpravo v Franciji zadnja etapa. Po obvezni skupinski sliki pod Eifflovim stolpom in po ogledu gotskega bisera, katedrale Notre Dame, se je vsem že mudilo spet na letališče. Ryanair namreč ni Alitalia... točnost in urniki so pri njih zelo realni!

Andrej Čermić

Pred vrnitvijo domov kratek odmor v Parizu

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Retorično in dobronamerno"...

Pravkar se oddaljim od tipkovnice. Na ekranu še vedno misli prejšnjega sestavka, geishe in pomanjkanje poglobljenih novic. Potem se vrnem in odprem internetni pregled novic. Prispevek o velikem družbenem razkoraku v Milanu: dva tipa vrst: za razprodaje in za brezplačno kosilo pri Karitas. Nič, kar ne bi vsi mi že vedeli, pa vendar mi je bil ravno nekaj minut po skeptičnem zmanjšanju z glavo nad površnostjo predstavitev japonske kulture dan zelo jasen odgovor: če si res želimo nove družbe, potem moramo začeti pri nas. Urti se moramo v drugačnem pogledu na svet, ki bi težil k celoti, k dojemanju sveta in človeka v njem kot celote, ne pa razparceliranih delčkov, milijarde različnih predalov. Itak nam ni treba, da odpiramo drugih, kot le našega in sosednjega, mar ne? (...) V poletnem obdobju, ko "ni novic", mediji radi vključujejo kaj o ekonomski krizi, novinar gre na tržnico in pred stojnicami z rumeno papirko in sočnimi paradizniki postavlja upokojevcem vprašanja o tem, kako jim uspe (ali jim ne uspe) shajati iz meseca v mesec. Sinoči je upokojenka, čisto običajna priletna babica belih las in skrbno zlikanih srajčk, izjavila: "sploh mi ne uspe. Teden pred novo penzijo moram stradati". Upraviteljica rimske pekarnice je omenila, da upokojevi že kupujejo kruh na kredit. Novica odbrzi dalje, zamenjajo jo eklatantnejše vesti, ki te lahko stresejo iz poletne otopelosti. Grozen občutek. Tale, da zdaj, ob tej tipkovnici, se mi poraja vprašanje, kam sploh vodi to razmišljanje, kaj

napisati, ko pa vsi že vemo, da take težave obstajajo, in ravno tako vsi vemo, da zgolj z dobronamernostjo ne prideš nikamor. Ali pa? Kako je sploh možno, da smo (postali?) taki, da iščemo eklatantnost in se nam smer, v katero hodimo kot družba, pravzaprav ne zdi omembe vredna? "Kaj naj sploh napišem, kar bi ne bilo retorično in zgolj dobronamerno?" Je sploh možno, da smo tako vajeni distance do vsega in se nam posledično taka vprašanja sploh porajajo?

Včeraj sem hodila vzdolž osrednjega mestnega drevoreda, ob vsakem koraku mizica pred sladledarno, modnim kafičem, arabsko restavracijo in prodajalno pečenih piščancev. In potem jo uzrem, kot že tolikokrat prej. Vedno tu, kot jata teh golobov, ki čakajo na drobne pohrustanega. Ženska nedoločljive starosti, tudi poleti v razcapani vetrovki, težkih hlačah, s preluknjanimi čevlji zvezanimi s plastičnimi vrečkami. Leži na stranskem zidku in nemo opazuje. Može in ženske v razcapanih oblekah in zbežganega pogleda so vedno obstajali, gotovo pred-

stavlajo ogledalo naši domnevni družbeni "dobri skrbi". Če so to ekstremne točke, potem pogledajmo, kaj (niti ne več tako postopoma) postajamo: družba, kjer si upokojevi kupujejo kruh na kredit, dolga vrsta na krajevem Uradu za zaposlovanje, besede prijateljice iz Karitasa o tem, kako se vedno več "povsem običajnih oseb" obrača nanje in to predvsem za človeški pogovor. OK, retorično in zgolj dobronamerno. In? Ali smo res tako otopeli, da nam ne uspe se vprašati, kaj storiti, komu pisati, kaj zahtevati, česa se izogibati?

Hrvaška bo morala spor glede meje s Slovenijo rešiti pred njenim sprejemom v EU

Javna občila v lasti velekapitala napadajo državne organe

V Sloveniji, ki si postopno, a z velikimi težavami utira pot v demokracijo, je marsikje prisotno mnenje, da je v demokratični in politično pluralni državi mogoče in dovoljeno vse, ustava in zakoni pa naj bi bili bolj za okras kot pa pravni akti za izrekanje in izvajanje sankcij. Vse to je zelo očitno v predvolilni kampanji, ki jo poskušajo najbolj oblikovati in usmerjati časniki, ki so postali last dveh slovenskih velebogatašev. Gre za dnevnike Delo in Dnevnik v Ljubljani in Večer v Mariboru. Predsednik uprave Pivovarne Laško Boško Šrot je predvolilno dogajanje pred dnevni popestril s trditvijo, da premier Janez Janša pošilja k njemu kurirje, ki naj bi prvega moža pivovarne prepričale, naj častnik Delo proda. Predsednik vlade naj bi mu zagrozil, da bo v primeru, če Boško Šrot ne bi popustil, "v avgustu na vrsti aretacije". Mogočnejš iz Laškega je v časopisu Delo dal objaviti, "da se ne bo podredil nikakršnim pritiskom za prodajo", premier Janez Janša pa je vse skupaj opredelil kot "nesramno laž".

Opozicijske stranke so s pomočjo naklonjenih javnih občil v predvolilne namene izkoristile tudi zadevo Boštjana Penka in Ivana Zidarja. Pred dnevi so ju policisti med enim skrivnih sestankov aretirali in pridržali, da bi ugotovili, zakaj se nekdanji višji državni tožilec in vele-

bogataš Ivan Zidar sestajata. Njun status je bil namreč tak, da je bilo to sporno. Zidar je osumljen raznih kaznivih dejanj, Boštjan Penko pa je bil kot višji državni tožilec njegov preiskovalec. Dan po sestanku je Penko postal odvetnik, Zidar pa njegov klient. Opozicijski mediji so več dni po omenjenem dogodku silovito napadali policiste, tožilce in sodno oblast, češ da so bili v postopku pridržanja Boštjana Penka in Ivana Zidarja grobi, s čimer da so kršili njune pravice in dostojanstvo. Oglasil se je cel zbor pravnikov, domnevnih izvedencev za pravosodje in funkcionarjev iz organizacij civilne družbe. Oba sta v javnih občilih postala nekakšna nacionalna junaka, policisti, tožilci, sodniki in tudi pravna država pa postavljeni na sramotilni oder. Zadevo je v parlamentu pojasnil tudi premier Janez Janša, a javna kampanja o primeru Boštjana Penka in Ivana Zidarja se še nadaljuje. Tudi nekateri drugi dogodki

imajo predvolilno obeležje, čeprav njihovi nosilci to zanikajo. Slovenski sodniki nadaljujejo stavko, čeprav še nikoli doslej niso imeli višjih plač. Njihov stavkovni odbor jih je pozval, naj na delovna sodišča vložijo tožbe zaradi domnevno izplačanih prenizkih plač v obdobju od 2003 do 1. januarja 2008. Gre skupno za sto milijonov evrov. V preteklosti takih tožb niso omenjali, aktualne naj bi postale šele v mandatu sedanje oblasti oz. vlade.

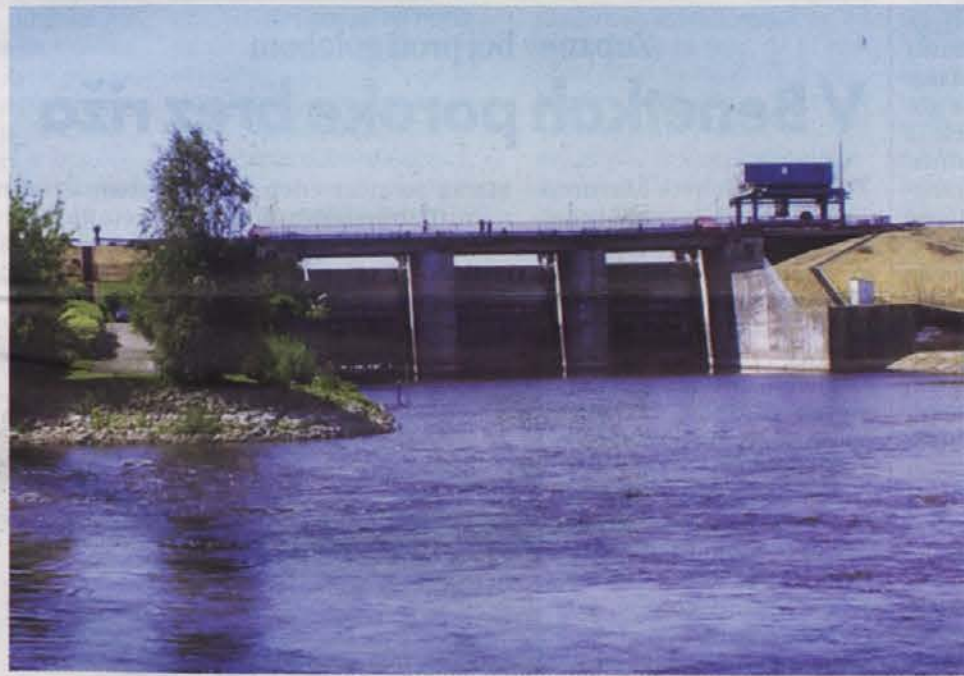
Kot se to običajno dogaja pred parlamentarnimi volitvami, je tudi tokrat 9. julija potekala javna tribuna Zbora za republiko. Ugledne slovenske osebnosti so s svojim razmislekom poskušale odgovoriti na vprašanja drugačnosti in samobitnosti Slovenije na današnjem evropskem prizorišču. Predsednik države Danilo Türk je dejal, "da vsakdo, ki je imel kdaj kakšno resnejšo zadolžitev v mednarodnih ustanovah, lahko ugotovi, da slovenski problemi niso tako zelo veliki, pa tudi, da jih v veliki

meri ustvarjamo sami. Zato je v veliki meri tudi od nas samih odvisno, kako jih bomo premagali in kako jih bomo reševali". Bolj zaskrbljujoče in pereče pa so bile misli zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla. Vprašal se je, "kam je mogoče uvrstiti različne forume, medijske ali pa mnenjske voditelje, ki uporabljajo vsa mogoča sredstva, da bi izpodkopali demokratično izvoljeno oblast. Imamo zmedo, ki jo bo treba končati".

Predsednik Zbora za republiko Peter Jambrek je dejal, da slednji na državnozbornih volitvah najverjetneje ne bo podprl nobene politične stranke. Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel pa je v intervjuju, objavljenem v reviji Reporter, prvič nedvoumno in jasno poudaril, "da slovenski poslanci ne bodo glasovali za sprejem Hrvaške v EU, če bo tedaj problem meje s Slovenijo še vedno odprt". Opozoril je, "da le ponavlja besede iz evropskih dokumentov. V Evropi ponavljajo priporočilo, naj Hrvaška probleme meje reši pred vstopom v EU".

Dogajanje je bilo v senci tragedije na reki Savi. Celotno dogajanje v Sloveniji je bilo nekaj časa v senci tragedije pod jezo še ne dokončane hidroelektrarne Blanca na reki Savi pri Sevnici. Tam je utonilo trinajst ljudi, med njimi tudi sevnški župan in poslanec SLS Kristjan Janc. Na žalnih slovesnostih je bila prikazana in potrjena solidarnost Slovencev z žrtvami velike nesreče na vodi, kakršne še ni bilo v Sloveniji. Solidarnost kot velika vrednota torej še zmeraj živi v naših srcih.

Marijan Drobež

Kratke

Zamejski literati v Ljubljani

Društvo slovenskih pisateljev je v Jazz klubu Gajo na vrtu svojega sedeža na Tomšičevi ulici 12 v Ljubljani gostilo kar štiri primorske avtorje. Nastopili so na literarnem branju z naslovom Literatura točno opoldne. Gostovali so Metka Cotič, Ivan Bizjak (zaradi odsotnosti avtorja so predvajali le njegove zvočne posnetke), Aleksij Pregarc in Jurij Paljk, ob njih pa še dva člana t. i. mladinske sekcije DSP, mlada (zaenkrat tudi po literarnem dometu) Harlequin Chinasky in Robert Kulovec Müller. V toplejših mesecih Društvo slovenskih pisateljev namreč vsakih štirinajst dni ob sobotah prireja literarne nastope svojih članov, program pa kot predstavnic DSP izbira in povezuje Cvetka Bevc, pesnica, prozaistka in glasbenica. Kljub temu da je opoldanska ura za literarne nastope nekoliko nenavadna, pa v prijetni senci ni bilo prazne mize, saj vendar gre za štiri uveljavljene avtorje z bogatim opusom. Bizjak se je predstavil s svojo otroško literaturo, Cotičeva z izborom filozofskih in razpoloženjskih refleksij, Pregarc je tokrat zbral nekaj svojih družbenokritičnih tekstov, Paljk pa je prinesel nekaj svoje značilne in močne lirike, a tudi kritičnih utrinkov iz zamejskega vsakdana. Prav to, da so se na DSP v Literaturi točno opoldne spomnili na zamejsko literarno ustvarjanje, velja posebej pohvaliti, nemara pa tudi reči, da bi ga Ljubljana lahko predstavljala samostojno, kdaj drugič še v večjem deležu. / PK

Foto IG

Učenci so prejeli spričevala z novo podobo

V Sloveniji se je v torek, 24. junija, končalo šolsko leto v osnovnih in srednjih šolah. Učenci in dijaki so na priložnostnih slovesnostih prejeli spričevala z novo podobo. Na teh dokumentih, natisnjenih na modri ali zeleni podlagi, je mogoče prebrati Prešernovo Zdravljico, zelo poudarjen pa je tudi državni grb Slovenije. Minister za šolstvo in šport dr. Milan Zver je ob tem dejal, da so se prvič v zgodovini slovenske šole oblikovno poenotile vse šolske listine za vse tipe in stopnje šol. Tem spremembam naj bi sledila tudi nova kultura ocenjevanja. V šolah naj bi namreč bolj kot doslej iskali znanje in upoštevali prispevek učencev oz. dijakov. Minister je ob koncu šolskega leta tudi opozoril, da v šolah še vedno namenljajo premalo pozornosti državljanem in domovinski vzgoji. S pomočjo sredstev iz evropskega socialnega sklada je Ministrstvo za šolstvo in šport slovenskim osnovnim in srednjim šolam zagotovilo deset brezplačnih publikacij, ki naj bi olajšale delo učiteljev. Med njimi so publikacije o učnih težavah v osnovni šoli, o Sloveniji v evroatlantskih povezavah in osamosvojitvi Slovenije.

Lahko belo vino, novost iz Vipavske kleti

Predstavnika vinske kleti v Vipavi, Miroslav Miljkovič in Joško Ambrožič, sta ljubitelje in kupce njihovih vin obvestila o vinski novosti iz kleti Vipava 1894. Gre za novo vino z imenom Lahko vino. To namizno vino je zaradi edinstvene svežine posebej dobrodošlo in pitno v vročem poletnem času. Lahko ga uživamo kot aperitiv, ob glavni jedi, ali pa zgolj za osvežitev. Novo vino vsebuje tudi manj alkohola. V vinski kleti v Vipavi, ki je pretežno last tamkajšnje kmetijske zadruge, upajo, da bo pridelek grozdja tudi letošnje leto dober in da bo trgatve uspešna.

SNG Nova Gorica / Zadnja premierna uprizoritev

Denar je vedno sveta vladar!

Sedmo, zadnjo uprizoritev v abonmajski sezoni 2007/2008, ki se je vila pod izzivajočim geslom Igre z ognjem ali nekateri so za vroče, je Slovensko narodno gledališče Nova Gorica ponudilo že po nastopu poletnega časa, v četrtek, 28. junija, kot ambientalno predstavo, ki ima sicer tudi drugačno podlago, saj je nastala na odrskih deskah matične hiše. Naravno, v času odmaknjenosti okolje ji je ponudil čudovit trg Kontrade v Kanalu, ki je s svojim sklenjenim krogom hiš ob še lepo ohranjenem srednjeveškem obrambnem stolpu že večkrat bil zelo primerno prizorišče gledaliških uprizoritev. Tudi tokrat so vrata, okna, balkoni, stopnišče bili pristni arhitektonski elementi, ki se jih je poslužil režiser Boris Kobal v postavitvi igre Dundo Maroje, najslavnejše renesančne komedije v hrvaškem jeziku, ob kateri se je Dubrovčan Marin Držić (1508-1567 Benetke), čigar letos proslavljajo petstoletnico rojstva, trajno zapisal v dramsko ustvarjalnost. To njegovo delo iz l. 1551 so v kasnejših dobah večine uprizarjali v previrni in režiserja Marka Foteza. Po njem si je igra utrla pot tudi na slovenske odre, kjer je bila enajstič uprizorjena ravno v SNG Nova

Gorica v novem, svežem prevodu Srečka Fišerja. Z običajno besedno prožnostjo je Fišer renesančni Držićev jezik prelil v "literarizirano" primorsko narečje, ki zajema izraze z različnih koncev Primorske in ohranja izvorni pečat mediteranskega duha. Dundo Maroje je skupuh, ki roma v Rim, da bi dobil na kakšen način nazaj celo življenje privarčeni denar, 5000 dukatov - ogromno vsoto! -, ki jih je izročil sinu Maru, da bi z njimi sklenil dobičkonosne kupčije v Firencah. Ta pa se je odpravil v Rim, mesto pobožnih romarskih poti, a tudi razvratnih naslad, in zapravil ves denar z najbolj razvratno rimsko kurtizano, Lauro, ki mu je ob pogledu na mastne denarce radde volje postregla s svojimi čari. Ko pa je ženket denarja utišal in je v Rim prišla iskat svojega ženina Mara zaročenka Pera, se je Laura prav tako širokosrčno predala mlademu, sicer okornemu, a bogatemu nemškemu plemiču Ugu, ki je svoje hrepenenje po njeni ljubezni utapljal v kupicah vina. Poleg denarja, ki je bil očitno tudi v nekdanjih časih vsemogočni ključ, ki odpira tudi vrata src, se v komediji pretaka ljubezenski nektar, uničujoč v objemih kurtizane in čist, naiven v srcu mlade Pere, ki si kljub vsemu želi svojega dragega. Kot v vseh renesančnih

delih tega žanra se smeh in grenkoba prepletata med seboj in med izrečenimi besedami ter situacijami se asociacije z današnjim svetom kar same prikradejo v gledalčeve misli. V komediji sta razvidna nasprotujoča si družbena sloja: gospodarji in slugi. Slednji so prebrisani, oni pa bolj kratke pameti, čeprav polni denarja. V

Vojo Belšak - Maro in Iztok Mlakar - Dundo Maroje v prizoru Držićeve komedije

teh skupih ni trohice humanosti, saj tudi Dundo Maroje večkrat izpove, da mu ni prav nič za sina, gre mu le za to, da bi pridobil svoj

denar nazaj. Sinu pa je v mladostniški zaletavosti le do ljubezenskih sladkosti in spolnih užitkov. Izmed vseh likov gotovo izstopa Pomet, v natančnem izrisu Radoša Bolčina, ki je prava vzmet preobratov. Kot sluga nemškega plemiča ve, kaj mu je storiti, da bo imel korist zase in za svoj trebuh v vseh intrigah, ki se mu ponudijo pred občutljivim nosom. On je v predstavi posredovalec machiavellističnih idej, ki jih modro stresa v svojih monologih, v katerih je veliko zmeraj veljavnih

svoj zadnji počitek. Dobro pa je poznal tudi nadležnost in nepopustljivost upnikov. Italijansko ozračje 16. stoletja in tedanji bogati dubrovniški meščansko-trgovski svet, v katerem se je balkansko čutenje spajalo s spomini na rimske čase, je s svojim režijskim pristopom, ki ga je kot vselej začel z nekaj burkaško ironičnim nadihom, izrazilo poudaril Boris Kobal. Pri tem je imel veliko oporo v igralcih, ki so s čistimi, izrazitimi potezami izrisali kar nekaj plastičnih karakterizacij in z njimi učinkovito odslakali tedanje mišljenje in ravnanje, ki pa se v glavnih obrisih ne razlikuje od današnjega. Iztok Mlakar je z razjarjeno vznemestnostjo izoblikoval Dunda Maroja, ki ga zna pomiriti le zvesti, zmeraj lačni sluga Bokčilo; kot dobičkonosni med plahostjo in nenehnim sanjarjenjem o jedaci ga je prepričljivo niansiral Milan Vodopivec, ki je z njim ustvaril enega izmed svojih najbolj pristnih likov. Vojo Belšak je poosebil vihravega Mara, do ušes "zatrapanega" v lepo in vzvišeno Lauro - Marjuto Slamič, kateri stoji zmeraj ob strani zvesta služabnica Petrunela, ki jo je v živahno in prebrisano razigranost odela Ana Facchini. Marovega sluga Popiva, ki prepeva "storaste" pesmi ce Petruneli in z bistrimi rešitvami vodi iz zagate svojega gospodarja, je poosebil Miha Nemec. Mladenki Peri je otroško dušo

dahnala Maja Poljanec. Njeno razumevajočo, skrbno spremljevalko tetko je s čustvenim zanosom upodobila Nevenka Vrančič in s to obrobno vlogo dokazala, da le prevečkrat neupravičeno "pavzira". Priliznjeno, vsiljivo figuro oderuha je živo upodobil Jože Hrovat. Banko Ličen je bil Laurin oče, ki po dolgih letih iskanja vendarle najde hčerko. Oštir in stražnik je bil gost Gregor Fabjan, skupino romarjev v rjavih kutah, ki se radovedno ustavljajo ob rimskih umetninah in ob hudomušni režiserjevi noti bliskovito potegnejo iz žepa fotografske aparate, ali se na prizorišču pojavijo kot spokorniški flagellantes, so odigrali Špela Fon, Jasna Hojak, Sara Kenda, Aftero Kobal, Tina Rebec, Sara Rozmus, Barbara Šterpin, Dominik Špacapan in Monika Velikonja. Vizualno sliko so poleg sugestivnosti kanalske Kontrade poustvarjali stilizirani, a razkošno učinkujoči renesančni kostumi Bjanke Adžić Ursulov. Vodnjak z boginjo Fortunno zavzanih oči si je zamislila scenografka Ana Rahela Klopčič, ki je prvič sodelovala v SNG Nova Gorica. Oblikovanje luči je kot zmeraj strokovno podpisal Samo Oblokar. Dramaturški poseg je delo Tee Rogelj, ki je v zelo izčrpen in lepo oblikovan gledališki list prispevala primerjalno kronologijo dobe, v kateri je živel Držić, in pregled prisotnosti Držićevih del na slovenskih odrih.

Iva Koršič

Združene države Amerike

Misha Glenny promovira novo knjigo McMafia...

V Združenih državah so nedavno objavili knjigo britanskega publicista Mishe Glenneyja o učinkih globalizacije na širjenje organiziranega kriminala, McMafia - Pot globalnega kriminalnega podzemlja. V njej opisuje, kako sta kolaps komunizma in liberalizacija trgovine prispevala h krepitvi prekmejnega organiziranega kriminala. Kot je v petek poročal Glas Amerike (VOA) in po katerem je povzela poročila Slovenska tiskovna agencija, pisec razpad komunističnega sistema v Vzhodni Evropi označuje kot "dogodek, ki je največ prispeval k dramatični rasti kriminala po svetu". Naenkrat, meni britanski novi-

mrež, se je znašlo na ulici". Razpad Jugoslavije je spremljal mednarodni embargo na uvoz orožja in različne sankcije. Vendar so se hitro vzpostavile tiho-tapske verige, ki obstajajo še danes, čeprav na Balkanu ni več

pogosto ni vedelo, kje se neha politika in kje se začneja kriminal. "Vse to se je dogajalo z znanjem in ob podpori političnih vrhov, ki so na ta način financirali vojno. Zato so tudi zniknili ljudje, kakršen je bil Arkan, ki so ustvarili lastne kriminalne imperije". Dejstvu, da danes na svetu kriminal ne pozna državnih meja, je bila naklonjena tudi splošna liberalizacija mednarodne trgovine. Tako kot se redno sestajajo poslovneži iz raznih držav, se srečujejo tudi kriminalci, ki se dogovarjajo za skupne projekte na področju tiho-tapljenja orožja, drog in ljudi. Glenny opazuje, da v kriminalnem podzemlju ne obstaja šovinistično sovraštvo, ki je sicer prišlo do izraza v času vojn v nekdanji Ju-

goslaviji.

Kar se tiče Rusije, Glenny pravi, da so iz nje v minulem desetletju t. i. oligarhi - mogotci v tujino odnesli najmanj 200 do 300 milijard dolarjev. Večinoma gre za denar, pridobljen z goljufijami ob privatizaciji ruskega energetskega sektorja. Ruska država si je povrnila status vrhovnega razsodnika na gospodarskem področju šele s prihodom Vladimirja Putina. "Mislim, da vpliv ruskih gangsterjev pojema. Mnoge njihove dejavnosti je prevzela država, večinoma agenti nekdanje KGB", meni britanski novinar, ki pravi tudi, da je Vladimir Putin na področju boja proti kriminalu odigral zelo pozitivno vlogo. V zadnjih šestih mesecih so prijeli vse kriminalne vodje v sektorju energetike. V knjigi McMafia piše, da globalizirani kriminal predstavlja petino mednarodne trgovinske menjave.

Ponarejanje denarja in kriminal v kibernetnem prostoru pa sta sektorja globalne sive ekonomije, ki rasteta najhitreje. izvajanje novega zakona o delitvi dobička med zaposlene, ki ga je nedavno sprejel slovenski parlament. Kot je ugotovil Nadzorni svet družbe, so v Hitu tržne razmere zaostrene. Zaradi tega članom nadzornega sveta in uprave ne bodo izplačali nagrad za delo in uspehe v letu 2007.

nar, komunistična elita, posebej pa pripadniki tajnih služb, niso imeli več denarja za financiranje dotedanega načina življenja. "Država je razpadala, gospodarstvo se dramatično krčilo. Na tisoče raznih agentov, katerih specialnost je bilo ubijanje, sledenje, sodržavljanov in ustvarjanje konspirativnih

zlasti heroína, potem pa še drugega 'blaga', na primer prostitutk iz vzhodne Evrope in cigaret. Vse to je prek Balkana prihajalo v Evropsko unijo", navaja Glenny. Ob koncu prejšnjega desetletja tretjina cigaret na britanskem tržišču je bila uvožena nezakonito. V 90. letih se na Balkanu

Nova Gorica/ Po sklepu nadzornega sveta in uprave V družbi Hit bodo zaposlenim razdeljevali del dobička

Nadzorni svet in uprava družbe Hit v Novi Gorici sta sklenila, da bo ta znana družba za igralništvo v prihodnje tudi svojim zaposlenim razdeljevala del dobička, ki ga ustvari s

svojo dejavnostjo. Zdaj ima Hit v Sloveniji in v igralniško-zabaviščnih centrih v tujini zaposlenih 2.969 ljudi, ki bodo lahko deležni skupaj do deset odstotkov ustvarjenega dobička. Gre sicer za

parlament. Kot je ugotovil Nadzorni svet družbe, so v Hitu tržne razmere zaostrene. Zaradi tega članom nadzornega sveta in uprave ne bodo izplačali nagrad za delo in uspehe v letu 2007.

izvajanje novega zakona o delitvi dobička med zaposlene, ki ga je nedavno sprejel slovenski

Uporabljali ga bodo tudi za civilne potrebe

Prenova vojaškega letališča v Cerkljah ob Krki

Na vojaškem letališču v Cerkljah ob Krki, kjer je nastanjena večina zračnih enot slovenske vojske, izvajajo obsežen program prenove in posodobitve. Večina del bo povezana s povečanjem zmogljivosti letališča. Posodobitev letališča bo omogočila, da bodo na njem varno vzletela in pristajala vojaška in civilna letala tudi ob omejeni

vidljivosti, podnevi in ponoči. Zgraditev civilnega letališča, ki bo na severnem delu ločeno od vojaškega, bo omogočila civilni notranji in mednarodni javni promet. Obnovljeno vojaško letališče bo edina zračna vstopna točka vojaških letal v Sloveniji, kjer bo potekal tudi program podpore zvezi Nato. Ni predvideno, da bi bili na letališču stalno nameščeni

vojaki drugih držav članic zavezništva, razen ob vojaški ogroženosti Slovenije in na ravni nesrečah.

Prenova letališča je eden izmed strateško najpomembnejših projektov ministrstva za obrambo in je tudi projekt vlade, saj pri njegovi uresnitvi sodelujejo štiri ministrstva. Vrednost naložbe, ki naj bi bila po načrtih izvedena do leta

2012, je ocenjena na 70 milijonov evrov. Financirala se bo iz državnega proračuna, več kot polovico potrebnega denarja, 38 milijonov evrov, pa bo zagotovila zveza Nato. S celovito prenovo bo Slovenija v Cerkljah ob Krki dobila sodobno vojaško letališče, ki bo hkrati tudi osrednja vojaška baza zračnih sil Slovenske vojske. Zelo pomembno pa bo tudi civilno letališče v okviru celotnega kompleksa v Cerkljah ob Krki.

Županov boj proti golobom

V Benetkah poroke brez riža

Župan Benetk Massimo Cassiari je napovedal oster boj proti golobom in zaradi tega med drugim prepovedal tradicionalno metanje riža na mladoporočence. Riževa zrna po njegovem privabljajo vse preveč golobov, ki nato onesnažujejo beneške zgodovinske trge. Župan namerava prepovedati tudi hranjenje golobov in prodajo hrane za te živali. Kdor si bo vseeno drznil hraniti golobe, bo kaznovan s 500 evri globe. Fotografski posnetki turistov z golobi na Trgu sv.

Marka so sicer eden izmed najpriljubljenejših motivov turistov, ki se mudijo v Benetkah. Ocenjujejo, da je v Benetkah

45.000 golobov, ki pa niso edine živali, ki povzročajo glavobol mestnim obla- stem. Živahno je tudi v podzemlju, kjer se je v zadnjih dveh letih število miši povečalo za nič manj kot 40 odstotkov.

Sezona počitnic in dopustov

Tudi letos bo okoli milijon Slovencev letovalo na Hrvaškem

V Sloveniji je mesec julij v veliki meri čas počitnic, dopustov, potovanj in drugih oblik brezdelja. Dogaja se kot zmeraj v prejšnjih letih: veliko ljudi ostaja doma ali v domačih okoljih, ker si počitnice zaradi pomanjkanja denarja ne morejo privoščiti, mnogo več pa jih je bodisi v tem mesecu ali pa

zato, ker so bile v obdobju socializma možnosti potovanja v tujino, predvsem v zahodne države, zelo omejene. Sodeč po prvih podatkih in ugotovitvah, bo tudi letos največ Slovencev letovalo na Hrvaškem oz. ob njihovem morju. Odhajajo na krajše ali daljše počitnice. V hrvaški Istri in v

nočitev. Naši ljudje so po številu obiskov in porabljenem denarju za letovanje na drugem mestu pomembnosti za hrvaški turizem in državo, takoj za Nemci. Veliko Slovencev se je tudi letos odločilo za počitnice v Sredozemlju. Odhajajo na grške otoke, v Turčijo in Tunizijo. Tisti bogatejši, z debelejšo denarnico, pa se radi odločajo za križarjenje po Karibih. Statistični urad je nedavno objavil tudi podatke o tem, koliko denarja Slovenci porabijo za svoj oddih ali počitnice. Povprečna poraba znaša 52 evrov dnevno na osebo. Pri potovanju v domačem okolju v Sloveniji ta poraba dosega povprečno 30 evrov na dan, v tujini pa znaša povprečno 70 evrov dnevno. Žal se mnogi Slovenci v tej turistični sezoni izogibajo počitnicam na naši obali. Glavni razlog je najbrž to, da so v Piranu na vrhuncu sezone nastale težave pri preskrbi z vodo. V omrežju so se pojavile fekalije, zaradi katerih je moralo okoli sto ljudi iskati zdravniško pomoč. Težave zelo počasi odpravljajo, posledično pa turisti, domači in tuji, zapuščajo Piran oz. odpovedujejo rezervacije.

jih bo v avgustu odšlo na počitnice. Slovenci so postali veliki ljubitelji potovanja, nemara tudi

Dalmaciji naj bi letovalo skupaj okoli milijon Slovencev, ki bodo imeli približno šest milijonov

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.

Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 15. julija, ob 14. uri.

Spomini na neizbrisne trenutke

Oprosti mi, pape!

Vroč večer se odseva v valovih morja in pod trto je prijetno hladno, ko srkam kozarec malvazije in poslušam star hrvaški hit, ki ga poznam iz študentovskih let. Oprosti mi, pape, poje Oliver Dragojević, tako življenjske so te besede, tako lepa in obenem preprosto vsakdanja je vsebina te pesmi, da skoraj ne poznam človeka, ki se ob njej ne bi zamislil.

Večer ob morju je vedno tako otožen, kot bi se vsakič poslavljali od poletja, na valovih pa se zabijo besede, ki govorijo o mojem otroštvu. Ne da se mi več slediti klepetu in v mislih ponavljam Oliverjeve besede o dečku, sedaj že možu, ki se spominja na očeta. O njem so pripovedovali, da je s kartami izgubljal denar, da je ljubil ženske in življenje, veliko grdega so pripovedovali in deček je verjel, ker je bil še majhen. Šele sedaj, ko je odrasel, zre v očetovo sliko in vidi sebe, njegovo življenje pa je sedaj na las podobno očetovemu. Oprosti mi, pape, sve te grube riči, i moj život sada, na tvoj život slici...

Koliko bi dala sedaj, da bi tole mizo delila z očetom, ki ga ni več, in bi skupaj srkala tole malvazijo, tako kot si je tolikokrat želel, a sem bila še vedno premajhna, da bi ga razumela. Pred mano stoji mala deklica z navihanim nasmehom, izgubljena sredi velikega mesta, kjer jo je pozabila mama, ko je našla moža v gostilni in ga na silo odvela domov. In deklica hiti na avtobus, čeprav točno ne ve, kje je postaja, vendar je ni strah, občutek ima, da mora priti mami "na roko", da mora ubogati, da je že z očetom hudo. Pa pogumno hiti med množico proti domu, da bi mama ne bila v skrbeh in da bi jo s ponosom pohvalila pred prijatelji. "Moja hčerka, ki mi bo kupila krzno, ko bo velika, moja hčerka, ki bo študirala medicino, moja hčerka, ki je že v prvem razredu odličnjakinja": vse to je bila ona v mamininih očeh. In še marsikaj: jamstvo za starost in prijateljica v najtežjih trenutkih,

otrok, ki je prekmalu odrasel igračam, da bi pomagal osamljeni materi, deklica, ki je z balkona zrla v vrstnike in samo molče prikimavala, ko ji je mama razlagala, kako bi ji bilo zoprno, če bi zahajala mednje. In v osamljenosti se je na balkonu igrala z mravljami, brala in iz knjig požirala najrazličnejše zgodbe in tkala sanje.

Spomini, ki me vežejo na očeta, so drugačni: ostale so mi predvsem njegove žalostne, rjavo-zele- ne oči in velike, žuljave dlani, v katerih je bilo mojo malo ročico strah. Ko sem bila majhna, sva redkokdaj govorila, tudi ko sva šla na sprehod, tako velik je bil in močan, da ni mogel najti besede, ki bi bile primerne za majhnega otroka. Pa mi je vendar privašal igračke, tako da ga je mama vedno kregala. Nekoč mi je prinesel tudi psa, kokeršpanjela po imenu Snoopy, vedel je, da si psa najbolj želim. Spominjam se, da je trajalo samo tri dni: spominjam se najinih srečnih sprehodov po bližnjem gozdiču, ko sva si srečna podajala povodec in so bile vse besede odveč. Spominjam se, kako smo bili srečni vsi trije, pes, ki je prišel iz zave- tišča, oče in jaz. Spominjam se tudi maminega vpitja, da te mrcine v stanovanju ne bo imela. In minili so samo trije dnevi, ko je oče odšel s psom in sem jaz s solznimi očmi zagotavljala mami, da razumem, da je tako prav. Potem sem dobivala igračke, za Miklavža predvsem, pa na morje me je vedno vozil, s fiatom 1500, ki ga je imel tako rad. Da sem morje vzljubila, se moram zahvaliti očetu, mama ni znala plavati, pa še sonca ni marala, oče in jaz pa sva bila že marca zago- rela, njegove oči pa so bile najlepše, ko je sedel na barkovljanski obali in zrl v obzorje. Tedaj je molčal, niti kadil ni, tako je bil zamišljen. In ni slišal otroškega

vpitja in prometa za kopaljščem. Morje je bilo to, kar je imel naj- rajši. Še ko je bil na smrt bolan, je zahajal vsak dan k morju in občutek je imel, da mu daje son- ce moč, da bo lahko živel, vsaj dokler bo poletje. In umrl je res takrat, ko je bil dan najkrajši. Morje imam tudi sama najrajši in sonce tudi. Tako kot on ne verja- mem, da bi lahko sonce škodo- valo. V njem je življenje, v njem je moč. Tam v tistih valovih pa še vedno iščem skrite očetove sanje.

Moj oče je imel rad druž- bo, prijatelje je imel pov- sod in vsakič se je zaklepe- tal do pozne noči. Imel je rad vino in pogostokrat ga je popil čez mero, pa samo zaradi prijateljev, nikoli sam. Mama mu tega ni mogla odpustiti, ona vina ni marala, še zdaj ga spijsa samo prst in to samo enkrat ali dvakrat na teden, tu- di prijateljev ni imela niko- li. Ko sem prišla prvič do- mov v zgodnjih jutranjih urah, šele šestnajst let mi je bilo tedaj, mi je jasno povedala, da sem taka kot oče. Od tedaj to vem, vsak dan ga začutim, ko gledam morje, ko se s prijatelji smejem ob kozarcu malvazije, ko izrečem šalo in vem, da bi tudi očetu prišel na misel tak dovtip. Prijatelje in družbo je imel moj oče nadvse rad. Najrajši. Najlepše mu je bilo, če so se ljudje ob nje- govih šalah iz srca nasmejali. Rad je imel veselje. Tako kot jaz. In za vsakega je imel pripravljen dov- tip, prijazno besedo, da je prine- sel nekaj vredne v vsakdanjik. Morda sem ga popolnoma razu- mela šele, ko je bil za dalj časa v bolnišnici v Avianu. Ogromno prijatelj je imel in še na pred- večer operacije, za katero nihče ni vedel, kakšen bo izid, se je z njimi veselil v dnevni sobi. Ko je

prišel iz operacijske sobe in sem na velikem balkonu bolnišnice skozi solze zrla v tuje pogorje Piancavalla, nisem bila sama, kajti prihajali so vsi, bolniki in medicinsko osebje, da bi izvede- li, kako je z očetom. In so mi pri- povedovali, kako ga imajo radi. O smrti nisva nikoli govorila. Še do zadnjega mi je govoril o življenju. Ob njem sem razume- la, da tudi terminalni bolnik verjame v življenje, da upanja ni nikoli konec. In jaz sem upala z njim in bojevala sva bitko z bo- leznijo, ki ji nisva bila kos. Tedaj

sva bila trdno povezana. Jaz v iskanju čudežnega zdravila, on, ki je vame zaupal, ki je vame verjel. In ni nikoli tožil, nikoli go- voril o bolečini. Prijatelj, zdrav- nik in homeopat, ki je bil zadnje tedne vedno ob njem, mi je eno- stavno rekel: "Tvoj oče je neverje- ten človek, zelo ga spoštujem. Izjemen je!" In je v meni še ved- no tisto iz otroštva, tisto, kar so mi pripovedovali tisti, ki sem jim verjela, ker so bili veliki, jaz pa majhna. Pa saj je tudi pil, sem hotela reči, toda prijatelj me ni slišal in je zatrl moje neizrečene besede: "Dober človek je, izreden človek".

Vem, kako ga je skrbelo, kako bo z mamo po njegovi smrti. Vedel je za njene družinske težave, šel je celo do mojega strica, ki je bil z njim grob, čeprav je vedel, da je na smrt bolan. Vsak dan mi je ponavljal, naj skrbim za mamo, čeprav je včasih težko, čeprav je midva ne razumeva. Tedaj sva že vedela, da sva enaka, tedaj, ko sva se skupaj borila za življenje. In dva dni, preden so ga z rešilcem zadnjič odpeljali, si je zaželel "kremšnite", tiste s čokoladnim oblívom. Take kremne rezine sva kupovala vsako nedeljo, ko sem

dolgo potem sem vedela, da je vpil "pomagajte mu"!!! Mojega očeta so odnesli tik pred Novim letom, in čeprav sem se na moč trudila, da bi se lahko vrnil do- mov in bi še enkrat videl svojega črnega muca, ki je ob njegovi po- stelji bedel dolge mesece, mi to ni uspelo. Malo zato, ker sta te- mu nasprotovali mama in tašča, malo, ker je bilo ob praznikih težko najti bolničarja, ki bi ga oskrboval. Tisti večer, preden je umrl, bilo je Novo leto, nisva ve- liko govorila, samo to mi je rekel, da bo morda postal muc in se vr- nil k meni. Živali sva ime- la obadva nadvse rada. Smejal se je, čeprav nama je bilo težko. Njemu verjetno še bolj, ker ga je močno bolelo. Čeprav mi je vedno zagotavljal, da nič ne boli, da ne trpi in da noče morfina.

Umrl je uprt na okensko polico, deževnega, sivega in meglenega januarskega jutra, ko je zaman skušal še zadnjič videti sonce in morje. Iz tiste sivine je bi- lo potem tudi meni izred- no težko najti pot do son- ca, do življenja. Na začetku se mi je zdelo nemogoče, potem, po dolgih mese- cih, je prišlo poletje, spo- mini so ostali, vendar niso bili več tako boleči. Tudi ker sedaj vem, da moj oče živi v meni, da "moj život na njegov život slici"...

Samo včasih, ko sedim ob temle morju, ki sva ga oba tako ljubila, in poslušam Oliverja Dragoje- vića, mi postane neizmerno težko. Želim si samo, da bi bil lahko za trenutek ob meni in bi lahko skupaj poslušala pesem, za katero sploh ni vedel, meni pa je bila od malega tako všeč. In da bi skupaj pila tole malvazijo, sedaj, ko sem končno odrasla, ko nisem doštudirala medicine in niko- mur ne kupujem krzna, ker nadvse ljubim živali... in nadvse ljubim življenje. Prav tako kot moj oče.

Suzi Pertot

Matteo Boniccioli spet v Trstu
Domači košarki bi rad
povrnili nekdanji sloves

V prejšnjih dneh je bil v središču medijske pozor- nosti v športnem Trstu košarkarski strokovnjak Matteo Boniccioli. Tržačan, letnik 1962, sin predsednika pristaniške upra- ve Claudia, razgledan svetovljan naprednih idej, je kot trener po dolgem vajeništvu dose- gel evropski format. Začel je konec osemdesetih let kot pomočnik legendar- nega Boše Tanjevića pri tak- ratnem Stefanu. Pri nepo- pustljivem Črnogorcu se je napajal z znanjem in s skriv- nostmi poklica, hkrati pa si izoblikoval trdo skorjo, saj delo ob Tanjevićevem boku (in pod njegovo komando) sploh ni bilo lahko. Kot tre- ner mladinskih ekip je Boni- cioli - po naročilu šefa - pri- rejel treninge vsak dan ob še- stih zjutraj, pred odhodom v šolo. Tako fanatično je postal zaverovan v delo, da je od stresa v določenem trenutku doživel celo živčni zlom. Te- danji varovanci se spo- minjajo dneva, ko je zjutraj prispel na trening v ulico Locchi križec, pustno našemljen v ponorelega vikanga...

Tudi take izkušnje so pripomo- gle k zorenju odličnega stratega, ki so ga polagoma začeli ceniti po vsej Italiji. Po ločitvi od Tanje- vića (pomagal mu je tudi na re-

preznančni ravni) je namreč začel hoditi samostojno in uspeš- no vodil videmski Snaidero, bo- lonjski Fortitudo, Teramo in na- zadnje Avellino. Tu se je v minu- li sezoni dokončno uveljavil, saj je pripravil pravi športni čudež. S

srednjeporavnansko ekipo kluba brez ugledne tradicije je osvojil pokalni naslov in tretje mesto v rednem delu prvenstva ter polfi- nalne play-offa za državni naslov.

Senzacija, moštvo je pripeljal v evro- ligo, košarkarsko Champions League, v kateri pa v novi sezoni ne bo vodil svojih zlatih varovancev.

Takoj po koncu prvenstva se je ločil od Avellina in vehementne- ga gospodarja društva Ercolina. Zakaj prav zdaj, ko se je po dolgi učni dobi vendarle dotaknil sla- ve? Je spet privrel na dan kanček njegove pregovorne norosti?

Mogoče, preprosto, pa je imel dovolj vse- ga, stika z ženo in otroki samo po te- lefonu, oddaljenosti od doma. Predvsem pa je zameril delo- dajalcem in mestu, ker niso docela znali ceniti njegovega ču- deža in so že po gladko izgubljenem polfinalu končnice začeli nevhvalno tarnati. Sklenil je, da poskusi zgraditi nekaj doma, sicer z odprtimi vr- ti, da v vsakem tre- nutku zagradi za kako bajno ponudbo iz tujine (ta izkušnja mu v bistvu manjka, saj se je doslej preizkusil le eno leto v košarkarsko neraz- viti Belgiji). Za zdaj pa se je z dušo, tele- som in... telefonom vrnil v avan- turo, katere pokrovitelja sta žu- pan Roberto Dipiazza in družba Acegas. Cilj je spet vrniti nek- danji sloves društvu Pallacane-

stro Trieste, ustanovi, ki je bila pred desetimi leti še cenjena po- stojanka italijanske košarke, a je maja letos tvegala neslavno na- zadovanje v amatersko C ligo ob bok Boru in Jadranu. Boniccioli je opravil pravo čistko dosedanje- ga nesposobnega vodstva in gra- di novo klubsko podobo. Sam bo v njem nekakšen generalni me- nedžer ali, z nazivom, ki si ga je nadel, operativni svetovalec. Na dlani je, da razpolaga z velikim proračunom, tako da je lahko že takoj najel dva poklicna trenerja: to sta romagnolo Massimo Ber- nardi za člansko postavo in Fur- lan Stefano Comuzzo za mladins- ki pogon. Hvalevredno je, da je že privabil nazaj domov nekaj (odličnih) tržaških igralcev. Tre- ba je vedeti, da je le-teh po Italiji po drugoligaških prvenstvih še in še, saj so bili tudi v Trstu vse- lej zelo težko prophetae in patria. V postavi bi znal mogoče biti tu- di kak mlad slovenski zamejski košarkar. Boniccioli se namreč ogreva za sodelovanje z vsemi mestnimi, pa tudi deželnimi društv. Veliko stavi tudi na mla- dinski sektor, ki je bil leta in leta sramotno zapostavljen. Skratka, začel je navdušeno in s prvim zagonom. Želimo mu, da bi mu uspelo. Sicer bo moral nujno se- staviti primerno ekipo organiza- cijskih sodelavcev okoli sebe. Teh je v zadnjih letih krvavo pri- manjkovalo in na predstavitvi je bil dejansko sam, samo z de- narjem v žepu in idejami v glavi. Dobro bi tudi bilo, ko bi bil celo leto (vsaj prvo od triletnega projekta) stalno zraven, saj je upravljanje na daljavo objektiv- no izjemno težavno delo.

HC

Počitniški teden v koči sv. Jožefa
Skupina mladih iz
Goriške na oddihu

Minuli teden smo se v spremstvu g. Alessia Stasija mladi iz Št- mavra, Števerjana in Gorice odpravili na počitnice v Ka- nalsko dolino. Bivali smo v lepo obnovljeni koči sv. Jože- fa v Žabnicah. Prva dva dne- va v tednu nam vreme ni bi- lo naklonjeno, tako da smo bili prisiljeni se zadrževati v koči, kjer smo se ob prijetni spremljavi harmonike kar za- bavali. Tako sta v hipu mini- la dva dneva. V sredo je po dolgem pričakovanju konč- no posijalo sonce in smo se zgodaj zjutraj odpravili na ro- manje na Svete Višarje. Tam smo po spovedi bili pri sveti maši, ki jo je vodil Alessio. Po končani maši smo se vsi sku-

paj napotili na kosilo k Jure- tu. Izmučeni in utrujeni smo se v poznem popoldnevu vr- nili v koč. Dan pa se za nas še ni končal, saj se nam je, kakor je že navada, pridružil fant iz Žabnice, ki igra na bob- ne, z drugim prijateljem. Tako smo imeli kar dva inš- trumenta. Večer se je ob igranju, pesmi in pogovoru podaljšal do poznih ur, nato smo se prepusili trdnemu spanju. Teden v Žabnicah z Alessiom je že več let polet- na stalnica, letošnja novost je bila skupina štmavskih fan- tov in deklet, ki so bili prvič v koči sv. Jožefa in na Višarjah. Lepo je bilo, nasvi- denje prihodnje leto!

D.

Kratke

Likovna kolonija Umetniki za Karitas

Od 11. do 15. avgusta bo na Sinjem vrhu nad Ajdovščino potekala 14. mednarodna likovna kolonija Umetniki za karitas. Geslo kolonije in potujočih razstav je: Rad te imam. Zaupam ti. Izkupiček prodanih del bo namenjen mladim brezdomcem, ki so vključeni v programe pomoči v Domu karitas v Bertokih. Izbrani udeleženci 2008: Zalka Arnsšek, Bogdan Čobal, Jana Dolenc, Robert Faganel, Zmago Jeraj, Matej Metlikovič, Marjan Miklavc, Albina Nastran, Blaž Šeme, Miha Žorž. Častni gost kolonije: Stane Jarm. Strokovni sodelavci: Jože Bartolj, Lucijan Bratuš, Primož Breclj, Silva in Azad Karim, Mira Ličen Krmpotič, Tone Seifert. 14. avgusta bo dan odprtih vrat, ko se bo sklenil teden s predstavitvijo nastalih del in s kulturnim programom.

Izšla je knjiga v Divjini ter prvi del stripa Na božjastni poti

Pri založbi V. B. Z. Ljubljana je izšla knjiga Jona Krakauerja z naslovom Divjina v prevodu Neve Stojko, pri Stripburgerju pa so v prevodu Aleša Bergerja izdali prvi del stripa Davida B. Na božjastni poti. Zgodba o mladeniču, ki se je odpravil na Aljasko, je osrednja tema Krakauerjevega dela, Na božjastni poti pa opisuje boj otroka proti epilepsiji. Mladenič, glavni junak knjige v divjini, vse svoje imetje daruje v dobrodelne namene ter se z avtoštopom odpravi na Aljasko iskat svobodo in popolno neodvisnost. Strip Na božjastni poti, delo Davida B. (Pierre-Francois Beauchard) predstavlja eno ključnih del francoskega novega stripa. Enajstletnemu Jean-Christophu, pripovedovalčevemu bratu, boleznijo kljub zahodni medicini ter alternativnim oblikam zdravljenja ne uspe premagati. Pripovedovalec se z boleznijo "spopade" z močjo nadarjenega otroka izjemne domišljije, iz katere rastejo vse bolj podrobne podobe bojišč. Spomine Davida B. odlikuje prepoznavna črna-bela risba, ki zaradi podrobnosti in obsega - strip je namreč prvič izšel kar v šestih knjigah - dobiva epske razsežnosti.

Zgodbe, pisane z ljubeznijo do življenja

Skoraj povsem neopazno se je pred časom prikradla na knjižne police drobna knjižica Maksa Vezovnika, učitelja in javnega delavca iz Spodnjih Škofij z naslovom Zgodbe, ki jih je pisal čas. Izšla je v samozaložbi. V njej nam je avtor iz časovne oddaljenosti razgrnil številne zgodbe iz svojega življenja. Najprej o svojem igrivem, a okrnjenem otroštvu v Celju, ko sploh ni poznal očeta in se je kot proletarski otrok že štirinajstleten znašel med tovarniškimi delavci. Pa o težkih preizkušnjah v času okupacije, ko se je ognil nasilju kulturbundovcev s priključitvijo partizanom in si tako komaj sedemnajstleten naložil na svoja šibka ramena nevarnosti, bremena in krutosti vojaškega spopada, vse do prihoda v Slovensko Istro, kjer je po vojni z mnogimi drugimi priseljenci vred obnavljal, pod fašizmom sesuto šolstvo in kulturo, ter je tam tudi vrgel sidro, si ustvaril dom in družino ter na jesen življenja opisoval vnukom, z nekoliko ganjenim glasom, prehojeno trnovo življenjsko pot, iz česar je verjetno tudi nastala ta knjižica. In to brez vsakršnega obžalovanja, zagrenjenosti ali obsodb, kot da so tudi zlo, trpljenje in stiske, ki jih je preživel, nekaj povsem človeškega in naravnega. Pristop, iz katerega veje ljubezen do ljudi in življenja ter smisel za lepoto bivanja. Pregled tem, ki jim je avtor posvetil posebno pozornost, to je odpor proti okupaciji, partizanstvo in povojna obnova šolstva in kulture v slovenski Istri kaže na generacijo, ki se je uprla nasilju okupacije in so jo ti prelomni dogodki 20. stoletja usodno zaznamovali. O vzgibih nastanka knjige pa nam avtor pravi, da gre za "zavedanje, kako minljiv je čas, ki ga živimo, pa bi ga radi v neki obliki izročili v varstvo prihodnosti, da ne bi tonil v pozabo". Soprega Vera Vezovnik pa v spremnem pismu še dodaja, da je morda "s tem želel izročiti del sebe tudi skozi pisano besedo". / Milan Gregorič

Stritarjeva nagradjenka je Jelka Ciglencečki

Na Društvo slovenskih pisateljev (DSP) so Stritarjevo nagrado za mlado literarno kritiko podelili komparativisti in rusistki Jelki Ciglencečki. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je nagradjenka dokazala, da je na slovensko literarno prizorišče vstopila dragocena in predvsem zelo referenčna strokovna bralka, na katere presojo se lahko zanesejo tako bralci kot tudi sami avtorji.

Jelka Ciglencečki (1980) je s slovenskim ter mednarodnim literarnim prostorom aktivno in vsestransko povezana od leta 2002. Najbolj izrazito z delom za Študentsko založbo, pri kateri organizira številne literarne dogodke. Dejavnja je kot direktorica festivala Dnevi poezije in vina in namestnica glavnega urednika knjižne zbirke Beletrina, je v utemeljitvi nagrade zapisala žirija.

Da je Jelka Ciglencečki v literaturi povsem doma, potrjujejo tudi njeni kritični zapisi, objavljeni v številnih periodičnih publikacijah. Z njimi se mlada kritičarka izkazuje kot natančna in razgledana bralka s pretanjenim poslušom za raznolikost avtorskih govorov. V daljših kritičnih refleksijah ali spremnih besedah Jelke Ciglencečki odzvanja njen interpretativni dar, iz njenih krajših kritičnih zapisov pa je razvidno, da avtorica za suvereno in tehtno presojo slovenskega ali prevodnega literarnega dela ne potrebuje veliko besed, je še presodila žirija.

Stritarjevo nagrado na društvu vsako leto podelijo mlademu literarnemu kritiku, da s tem opozorijo na kritiko kot posebno literarno vrsto. Žirijo so letos sestavljali pisatelj Aleš Čar, slavist Marjan Dovič in lanska nagradjenka Tina Kozin.

Doslej so Stritarjevo nagrado prejeli Tina Kozin, Mitja Čander, Petra Vidali, Ignacija Friedl, Vanesa Matajč, Urban Vovk, Lucija Stepančič, Alenka Jovanovski, Petra Pogorevc in Gorazd Trušnovec.

Jelka Ciglencečki

Nova Revija
Štiri nove izdaje
o evropski zavesti

Pri Novi reviji je v zbirki Phainomena izšlo referenčno delo o filozofskih in humanističnih osnovah evropskosti, Dediščina Evrope Hansa-Georga Gadamerja. Temeljno delo za evropsko misel in kulturo pa so tudi Predavanja in pogovori Ludwiga Wittgensteina. Kot je pred nedavnim poročala Slovenska tiskovna agencija, obe novosti dopolnjuje dvojna številka istoimenske revije, ki je izšla tudi v angleškem jeziku. Gadamerjeva Dediščina Evrope je prvič izšla leta 1989, ko se je Evropa soočila z okoliščinami, ki jih je simbolično zaznamoval padec berlinskega zidu, ko je razprava o tem, kje so izvir Evrope, doživela nov zagon. Nemški filozof se je z zavestjo Evrope soočil v kontekstu tistega, kar se je v njej izoblikovalo kot humanistično izročilo, tako je na majski predstavitvi povedal

urednik Dean Komel.

In kje Gadamer vidi rojstvo Evrope oziroma Zahoda? V svoji knjigi govori, da se je v stari Grčiji zgodila diferenciacija, ki je

Hans-Georg Gadamer

prejšnje kulture oziroma civilizacije ne poznajo, namreč da so se

medsebojno ločile religija, znanost, umetnost in politika.

Ta Gadamerjeva opazka po Komelovem mnenju pomaga razumeti današnji položaj Evrope v smislu, kako se bo poenotila - ne v neki enotnosti, temveč na način, da bo upoštevala jezikovne, kulturne, znanstvene in druge razlike. Knjiga, prevedel jo je Samo Krušič, spremno besedo je napisala Andrina Tonkli Komel, lahko služi za temeljni samopremislek humanističnih ved.

Delo Predavanja in pogovori vsebuje zapiske Wittgensteinovih razmišljanj o estetiki, razumevanju kulturnih vrednosti in psihoanalizi. V slovenščino jih je prevedel in s komentarjem pospremil Tomaž Grušovnik. Po njegovih besedah so Wittgensteinove beležke skorajda aforistični zapis z raznolikimi primeri, le redko pa je

mogoče zaslediti daljše sentence na temo estetike, Freudove psihoanalize in religioznega verjetja, čeprav so ga ravno te problematike najbolj zanimale.

V knjigi zbrana besedila so zapiski s predavanj, ki jih je Wittgenstein podajal majhnemu krogu poslušalcev na Cambridgeu tik pred drugo svetovno vojno. Wittgenstein, znan kot filozof jezika, ostaja strogo zvest svoji metodi, ki se stoji iz analize jezika. Ravno zato so njegovi razmisleki o estetiki, psihoanalizi in religioznem verjetju tako zelo zanimivi, meni prevajalec.

Dvojna številka revije Phainomena je pravzaprav zbornik, posvečen prispevkom s simpozija Evropa, svet in humanost v 21. stoletju: fenomenološke perspektive, ki je potekal novembra 2006 v Ljubljani. Domači in tuji razpravljavci so omenjeno temo obravnavali zelo široko, od konstitucionalnih vidikov do problematike subjektivitete Evrope.

Gre za refleksijo o globalističnih pojavih, ki spreminjajo pojmovanje kulture in humanosti. Zbornik, ki je izšel tudi v angleškem jeziku, je bil v tujini zelo dobro sprejet, v Sloveniji pa sploh ne, čeprav gre za delo, ki zadeva celotno delovanje Nove revije.

Na knjižni polici
Novo literarno delo
Isabelle Flego

Isabella Flego, pripadnica italijanske skupnosti iz Kopra, pedagoška delavka, pesnica in pisateljica, se je iz rodne Raše po vojni preselila v Koper. Tu je pustila za seboj izjemen opus na področju literarnega ustvarjanja, pedagoške in zgodovinske publicistike, kot tudi na področju družbene angažiranosti, tako v okviru italijanske skupnosti in civilne družbe, kot tudi širše v predstavniških organih MO Koper, obale in republike Slovenije. Za svoje delo je prejela vrsto domačih in tujih priznanj. Med njenimi zadnjimi deli je tudi drobna knjižica Il monopattino e la bambola di pezza (Skiro in punčka iz cunj), pravi literarni biser, za katerega je prejela

priznanje Premio Michelangelo. V njem nam je avtorica, s tankim čutom za notranje bogastvo preprostih ljudi in za čar vsakodnevnih drobnih radosti, predstavila nekaj prizorov iz otroštva, ki ga je preživevala v zasanjani rodni dolini Raše. Predvsem nepozabno praznovanje Božiča leta 1945, po končani veliki svetovni moriji, in nenadno smrt mlajšega brata, ki je pustila za seboj v družini pravo čustveno in duhovno pustošenje. Od upanih staršev, zlasti matere, ki se ji je ob tem strahotnem udarcu zamajala celo njena, sicer globoka vera v pravičnost

Boga, pa do zbeganih otrok, ki se jim je ob tem dogodku začel podirati njihov notranji in zunanji svet ter so rabili dolgo časa, da vzpostavijo v sebi novo

Isabella Flego

ravnotežje. V pripovedi izstopa lik avtoričine matere, ene tistih

z veliko začetnico, ki je ob skromnih dohodkih moža rudarja s svojo iznajdljivostjo in čudodelnimi rokami preskrbela vse najnujnejše za preživetje družine, s svojim materinskim objemom in ljubeznijo pa zagotavljala družini varen in tople dom. Tako, da je bila hiša ob vsem pomanjkanju polna, zlasti "miru in veselja". Delo je prava literarna mojstrovina in polno človeške topline. Ob njej bralci nehoti podoživljajo lastno otroštvo, pa svoje matere-čudodelnice ter njihov topli in varni objem, kot tudi svoje redkobesedne očete z zgaranimi žuljavimi rokami in vsakršnih čarov polne nekdane Božiče. Ob tem se v bralcu hkrati prebudi spoznanje, kako smo vsi predvsem ljudje, s svojimi elementarnimi človeškimi potrebami, željami in stiskami, ne glede na raso, jezik, vero in barvo kože.

Milan Gregorič

"Razbiranja"

SEND MESSAGE? YES!

Miran Košuta: E-mejli. Eseji o mejni literaturi. Maribor: Litera, 2008.

Z "računalniško" opremljenostjo in že "košutovski" domiselnim naslovom je pred nami nov esejiščni podvig Mirana Košute, izrednega profesorja slovenske književnosti na Univerzi v Trstu in predsednika Slavističnega društva Slovenije.

Zbirka esejev (igre za izbor znanstvenih člankov, posegov in predavanj iz zadnjih petnajstih let) je sestavljena iz treh večjih sklopov, ki jih uvajata oz. zaključujeta Predponk@ in Priponk@. Eseji spregovorijo bralcu o činiteljih obmejne literature, ki ji Košuta daje širok predznak, saj vanjo vpreže bodisi pisce, ki po tradiciji spadajo v književnost Slovencev v Italiji, bodisi pisce, ki so zaslužni za stike med obema literaturama ali je njihovo delo dobilo pomemben odzven tudi v slovenskem kulturnem prostoru.

Po uvodu oz. Predponki z naslovom Lepa Vida in srednjeevropski sen se avtor zaustavi na "splošnem" in v prvem sklopu Mejišče literarnozgodovinsko začrta položaj sodobne slovenske literature v Italiji z esejem Ime in duh rože. Sodobno slovensko slovstvo v Italiji. V njem Košuta izpostavi različne zaznamovanosti, ki tipološko opredeljujejo ta literarni (pod) sistem; to so ontološka, etična, narodnostna, prostorska in jezikovna. Pregledni esej zaključuje na novo obelodanjen

bibliografija sodobne slovenske književnosti v Italiji, od najstarejšega avtorja, Borisa Pahorja, do najmlajšega, Erika Sancina.

Drugi sklop, z naslovom Mejniki, se monografsko zaustavlja na osebnostih, ki so krojile obmejni literarni prostor v preteklosti in sedanosti in nam v novi luči pokaže Damira Feigla in njegov skoraj neslovenski smisel za humor (Muza smeja se modro muza... humor v kratki prozi Damira Feigla), Srečka Kosovela in njegov odnos s prijateljem iz italijanskega

juga Carlom Curciom (Romarja v nedosegljivo. Srečka Kosovel in Carlo Curcio), Vladimirja Bartola (Bartolova dramatika), Cirila Zlobca in njegovo nenadejano elegičnost (In je takoj večer), Borisa Pahorja kot pričevalca taboriščnih grozot (Slovenski Primo Levi?) ter dva sodobna pesnika, ki ju med Slovenci v Italiji gotovo lahko štejemo za vodilna v njuni generaciji: Marija Čuka (Onkraj videza) in Aceta Mermoljo (Opozorilo pomorščakom).

V tretjem sklopu, z zgovornim naslovom Mejaši, predstavlja Košuta tri osebnosti, ki so s slovensko literaturo le posredno povezane kot ustvarjalci, ki so ji omogočili stik z literarno sosedo. Tako se pred nami zvrstijo Francesco Petrarca in njegova recepcija na Slovenskem, ki je bila vse do zadnjega prevoda Canzoniera v slovenščino (Andrej Capuder) plodna in pomembna; Gregoria Alasia da Sommaripa in njegov Ragionamento familiare col viandante, ki je predstavljen kot prvi primer italijansko-slovenskega pogovora, ter nepogrešljivega spremljevalca Košutovih

esejev, Fulvia Tomizzo. Slednji je v kar dveh esejih, ki sta sprva izšla kot spremni besedi dvema Košutovima prevodom Tomizovih romanov (Franciška in Obiskovalka), ovekovečen kot pomemben člen srečevanja med italijansko in slovensko obmejno kulturo in literaturo.

V sklepni Priponki pa se avtor svežilno sprehodi (cool tura ...) skozi šestdeset let kulture v manjšinskem prostoru, ko ugotavlja, da je začetna razdrobljenost in tudi politično-ideološka ločenost prešla to fazo in je čas, da se ob razlikah bogatimo ter da svoje kulturno obzorje odpremo sosedom, kar ne implicira nobene izgube identitete, kvečjemu postavlja našo identiteto pred potrebno preizkušnjo za njeno bivanje: odnos, ki je na obeh straneh enakovreden in koristen za medsebojno rast. Kultura, ki obmejni prostor osvežuje. Cool tura ...

Obmejni prostor, ki mu Košuta s to knjigo daje novo vrednost, se odpira na 360 stopinj. Njegova vrlina je v zaobjemanju dveh med sabo različnih, a dopolnjujočih kulturnih imanenc, kakor sta slovenska in italijanska. Verjamemo, da je z novo esejiščno zbirko v slovenščini Košuta razprl pomembno ločnico, ki slovenski prostor širi navzven in ustvarja večji smisel za brezmejnost, tudi v glavih ljudi. Da pa ostanemo v računalniškem jeziku zbirke, naj zaključim tudi sam s tako prispodobno, ki je obenem voščilo za njeno bralno usodo: če bodo bralci razumeli "elektronsko" sporočilo, ki ga pričujoči E-mejli vsebujejo, bo slednje prav gotovo imelo zanimivo nadaljevanje. Marsikdo ga bo posredoval naprej z oznako forward. In prepričani smo, da ga literarno-računalniški molji ne bodo mogli obravnavati kot enostaven spam ...

David Bandelj